

ahiname

Ahî Sancağı

Sancak, devleti tertip ve teşkil eden milletin hüviyetinin remzi ve mevcudiyetinin timsalidir. Ahilik teşkilatında sancağın hükümdara ve Ahilik merasimlerinde devletin üst düzey yetkili kişilerine takdim edildiği görülmektedir.

Kırşehir Müzesi'nde bulunan Ahilik teşkilatının bilinen en erken tarihli sancağı müzede 2007/18 (E) envanter numarada kayıtlı bölümde yer almaktadır. Sancak 1904 tarihli'dir. Üzerinde II. Abdülhamid'e ait tuğra yer almaktadır.

Dikdörtgen formdaki sancağın iç orta kısmındaki kırmızı alanda bir adet hilal ve tuğra bulunmaktadır. II. Abdülhamid'e ait tuğranın sağ üst kenarında "el Gazi" yazısı bulunmaktadır. Hilal içerisinde, "bimübeyyineti tevfiakatı Rabbaniyye meliki devleti'laliyyeti'l-Osmaniyye" (Cenab-ı Allahın yardım ve desteğine dayanan Yüce Osmanlı Devleti) ibaresi yer almaktadır.

Orta zeminde hilal ve tuğranın etrafında enine altı adet içinde Enfâl Suresi'nin 72. ve Râd Suresi'nin 24.

ayetlerinin işlendiği yazı şeritleri bulunmaktadır. Orta zemin etrafında yer alan geniş yeşil kuşağın üst bölümünde yer alan iki bordürün içinde Bakara Suresi'nin 255. ayeti olan Ayete'l-Kürsi, alt bölümde yer alan iki bordürde ise Enfâl Suresi'nin 65. ve 66. ayetleri işlenerek yerleştirilmiştir. Sağ ve sol kenarlarda bulunan boyuna yerleştirilen ikili bordürlerin içlerine yine Enfâl Suresi'nin 15, 16, 17 ve 18. ayetleri devamı sağlanarak işlemlerle yerleştirilmiştir.

Sancağın yüzey süslemesinde kullanılan bezemelerde Arapça sülüs yazı yer almaktadır. Ayetlerin bitiş noktalarında küçük hatayı çiçekleri, orta zeminde iki, üst iç bordürün içinde bir, alt kenar bordürlerin içlerinde birer adet olmak üzere toplam beş adet yerleştirilmiştir.

Sancakta yer alan kırmızı renk, " gücü, şehadeti sembolize ederken yeşil renk ise İslamiyet ve Ahiliğin ticari boyutunun hareketliliğini ve dinamizmini temsil etmektedir.

Takdim

ahiname

Türk-Islam medeniyeti denildiğinde akla gelen tüm erdem ve meziyetleri bünyesinde bulunduran Ahilik kültürü; benimsediği evrensel değerleri, iyi ve doğru insan olmaya dair felsefesi ve zamanının ötesindeki öğretileriyle gerek milletimize gerek tüm insanlığa yol gösteren önemli bir rehberdir. Sadece ticaretle değil hayatın her alanında paylaşmayı, sosyal adaleti, dürüstlüğü ve işini iyi yapmayı felsefesinin merkezine koyan Ahilik, milletimizin asırlar boyunca birlik ve beraberlik içerisinde yaşamasını sağlayan en önemli etkenlerden biri olmuştur.

Ticareti kişinin yalnızca kendi kannı artırmaya odaklandığı bir meşgale olarak değil, iş birliği ve dayanışmaya, hepsinden de önemlisi Hakk'a hizmete olanak sağlayan ortak bir zemin olarak gören Ahilik; tıpkı kooperatifler gibi adalet, dayanışma, birlik ve ilkelere dayalı bir işletmecilik anlayışı benimseyerek henüz kooperatifçilik diye bir kavramın olmadığı bir çağda ideal bir işbirliğine dayalı çalışma modeli ortaya koymuştur. Ahiliğin de kooperatiflerde olduğu gibi mensupları arasında sosyal dayanışmayı sağlamak, mesleki faaliyetlerin işleyişini düzenlemek ve geliştirmek, toplumsal adalete ve eşitliğe katkıda bulunmak, ihtiyaç sahiplerine yardım etmek gibi temel amaçları bulunmaktadır.

Medeniyetimizin vasıflarının ticaret hayatında vücut bulduğu Ahilik değerleriyle bu denli temel ortak yönleri bulunan bir işletme türü olan kooperatifçiliğin gelişimi ve erişim alanlarının genişletilmesi amacıyla, geçtiğimiz Aralık ayının ilk haftasında Ankara'da Türkiye Kooperatifler Fuarı düzenledik. 6 milyondan fazla üyesiyle ekonomimizde ve toplumumuzda önemli bir yeri olan; Ahiliğin bizlere miras bıraktığı birlik, beraberlik ve dayanışma kültürümüzün öğelerini kendilerine ilke edinen kooperatiflerimiz için büyük yararlar sağladığına inandığımız fuara Ahiname Dergisi'nin sekizinci sayısında geniş yer ayırdık.

Ahilik kültür ve felsefesinin yaşatılması ve bilinirliğinin artırılmasına yönelik içeriklerin yanı sıra; esnaf ve sanatkârlar ile kooperatiflerimize ilişkin Bakanlığımızca yürütülen proje ve faaliyetlere ilişkin haberlerin de yer aldığı Ahiname Dergisi'nin bu sayısında; Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Murat Kurum ve Bakan Yardımcımız Sayın Rıza Tuna Turagay ile yapılan röportajlar yer almaktadır. Ayrıca; 2019 yılının son çeyreğinde 7 farklı ilimizde gerçekleştirdiğimiz Esnaf ve Sanatkârlar Bilgilendirme Toplantıları, PAMAP kapsamında düzenlediğimiz dış ticaret eğitimi ve çalışma

kampı, Kocaeli'nde üçüncüsünü gerçekleştirdiğimiz Pazarıcı Esnafı Eğitimi, Bakanımız Sayın Ruhsar Pekcan'ın katıldığı Konya Esnaf Buluşması ve yaklaşan Esnaf ve Sanatkârlar Şurası'nın 3. İcra Kurulu Toplantısı'na dair haberlere de bu sayıda yer verilmiştir.

Haberlerin yanı sıra, ticaret hayatının çeşitli yönleri ve Ahilik kültürü hakkında yazılmış makaleler ile kooperatif kuruluşuyla ilgili bilgilerin yer aldığı Bilgi Bankası da sekizinci sayıda okuyucuların istifadesine sunulmuştur. Geleceğe şenelenen Tarih, Kültür ve Sanat bölümünde ise Selçuklu döneminden itibaren güçlü bir Ahi yapılanmasının olduğu, eşsiz doğası, tarihteki önemli yeri ve Milli Mücadele kahramanlarıyla Kastamonu şehrine geniş yer verilmiştir.

İlk sayısını 2017 yılının Eylül ayında yayımladığımız Ahiname Dergisi'nin sekizinci sayısının hazırlanmasında katkısı bulunan tüm mesai arkadaşlarıma teşekkür ediyor, 2020 yılının milletimiz ve devletimiz için güzel bir yıl olmasını, işletmelerimize bol ve hayırlı kazançlar getirmesini temenni ediyorum.

Necmettin ERKAN

Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü

Ahiliğe sahip çıkmamız, atalarımızın değerlerini yaşatmanın yanında, özümüzü kavramamızı da sağlayacaktır. Ahilik konusunda yapılacak her çalışma bizi kendimizle, tarihimizle buluşturacaktır.

Selçuklulardan Osmanlılara kadar bizi bugünlere getiren devletlerin çok güçlü temeller üzerinde yükselmesinde etkili olan kurumların başında Ahilik Teşkilatı gelir.

Ahiler toplumu birleştiren, kaynaştıran, bir arada tutan değerlerin uygulanması, toplumsal denetim mekanizmasının işleminde çok önemli görevler almıştır. Bu bakımdan sosyal, kültürel, siyasal, dini ve askeri işlevlere de sahip olan Ahilik Teşkilatı, milletimizin adeta Anadolu'ya vurulan mührüdür.

Ahiler, topluma en kaliteli ve en hesaplı hizmeti verirken, aynı zamanda bulundukları mahallede sosyal yardımlaşmayı, dayanışmayı, güvenliği sağlamada aktif rol almıştır. Kaynağını Kur'an ahlakından alan Ahi ilkeleri, toplumda kin ve nefret tohumlarının atılmasını engellemiş, milletin barış ve sevgi temelinde büyümesine yardımcı olmuştur.

Toplumun önderi, ileri geleni, bugünkü manada aydını olan Ahilerin davranışları ahlak ve adabı üzerinedir. Yemek yerken, su içerken, ürününü satarken, alışveriş ederken, yürürken, evden çıkarken hasılı gündelik hayatın her alanında Ahiler, hep bu ahlak ve adaba uygun hareket ederek, topluma örnek olmuşlardır.

Ahiliğin açık şartları olan; "elini, kapını ve sofranı açık tut" ilkesiyle, kapalı şartları olan "dilini, gözünü, belini bağlı tut" anlayışı, maddi yönü öne çıkan günümüz insan ilişkileri ve sosyal hayatı için ihtiyaç duyduğumuz çerçeveyi ifade ediyor.

Ahiliğe sahip çıkmamız, atalarımızın değerlerini yaşatmanın yanında, özümüzü kavramamızı da sağlayacaktır. Ahilik konusunda yapılacak her çalışma bizi kendimizle, tarihimizle buluşturacaktır.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

8

Takdim

Necmettin Erkan
Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü

08 Güncel

Türkiye Kooperatifler Fuarı

22 Güncel

Konya Esnaf Buluşması Bakan Pekcan'ın Katılımıyla Gerçekleşti

24 Röportaj

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum

28 Röportaj

T.C. Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Rıza Tuna Turagay

32 Bilgi Bankası

34 Tarih, Kültür & Sanat

Ahilik ve Yemek Kültürü

36 Tarih, Kültür & Sanat

Kastamonu

22

52 Dosya

Prof. Dr. Ali Yakıcı

Ahi Evran ve Ahilik Geleneği Unesco 2021 Dünya Yılı Kültürel Miras Anma ve Kutlama Listesine Alındı

54 Dosya

Ticaret Uzmanı Berre Doğan Türkmen

Ürün Güvenliği Açısından Esnaf ve Sanatkarların Sorumluluğu

58 Dosya

Ticaret Uzmanı Fatih Polattimur

Kooperatiflerde Ortak Listeleri ve Bilgi Edinme Hakkı

24

62 Dosya

Ticaret Uzmanı Ünal Okumuş - Mühendis Uğur Özbek

Esnaf ve Sanatkar Mesleklerinin Nace Sınıflama Sistemi ile Uyumlaştırılması

68 Dosya

Ticaret Uzmanı Ferhat Dağ

Türk-İslam Kültüründe Ekonomik İş Birliği

72 Dosya

Ticaret Uzmanı Şafak Handan Karakulak

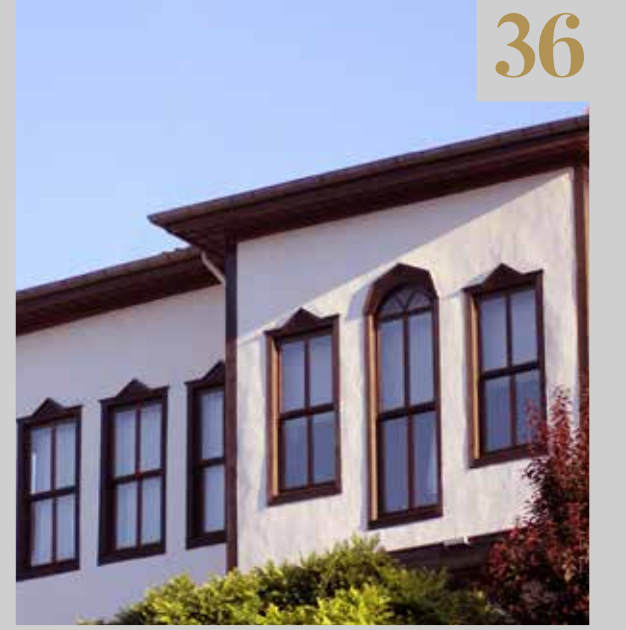
Sağlık Sektöründe Sağlık Kooperatiflerinin Artan Rolü

76 Dosya

Prof. Dr. Ahmet Gökbel

Ahiliğin Ortaya Çıktığı Dönemde Anadolu'da Sosyo Kültürel Yapı

36

Haber

82

5. Esnaf Ve Sanatkarlar Şurası 3. İcra Kurulu Toplantısı Yapıldı

83

Pazarıcı Esnafı Eğitimi

84

Esnaf ve Sanatkarlar Bilgilendirme Toplantıları Sürüyor

85

Antalya'da Dış Ticaret Eğitimi Düzenlendi

86

PAMAP Çalışma Kampı

28

83

Ahiname Dergisi

T.C. Ticaret Bakanlığı
Esnaf, Sanatkarlar ve
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü
Sürelî Yayınıdır.

Yıl 2020 / Sayı 8
3 Aylık
Yerel Sürelî
ISSN- 2587-2338

T.C. Ticaret Bakanlığı
Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik
Genel Müdürlüğü adına

Genel Müdür
Necmettin ERKAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Erhan KÖKSAL

Hazırlayan
Ahilik ve Dış İlişkiler Dairesi

Baskı
AFŞAR Medya Mat. San. ve Tic. A.Ş.
Ostim OSB Mah. 1424. Sok. No: 8/2
Yenimahalle/ANKARA

Yayın Kurulu
Necmettin ERKAN
Çağatay Yasin KARABOĞA
Kamil TÜRKMEN
Cemalettin KÖMÜRCÜ
Mutlu ACAR

Görsel Yönetmen
Derya POLAT

Yönetim Adresi
Ticaret Bakanlığı
Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik
Genel Müdürlüğü
Dumlupınar Bulvarı No:151
Eskişehir Yolu, 9. Km, B Blok 06800
Çankaya / Ankara
T. (312) 449 43 00
F. (312) 449 43 06
E-Posta: ahinamedergisi@gmail.com

Her Hakkı Saklıdır. Kaynak
Gösterilerek Yapılacak
Kısa Alıntılar Dışında
Yayıncının İzni Olmaksızın
Hiçbir Yolla Çoğaltılamaz.

TÜRKİYE KOOPERATİFLER FUARI

“Birlikte Üretim, Birlikte Büyüme”

5 - 8 Aralık 2019 / Ankara

Açılış Programı

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü koordinasyonunda düzenlenen Türkiye Kooperatifler Fuarı, 5 - 8 Aralık 2019 tarihleri arasında Ankara Ticaret Odası Congressium Kongre ve Sergi Merkezinde gerçekleştirildi.

Ortak iş yapabilme kültürünün artırılarak kooperatifçiliğin geliştirilmesi ve 6 milyonun aşkın ortağını milli ekonomiye dâhil eden kooperatiflerin ürettiği ürün ve hizmetlerin yurt içindeki ve yurt dışındaki işletmelere tanıtımı amacıyla kooperatifler,

kamu kurumları, tüketiciler ve çeşitli sektörlerden birçok işletme fuar çatısı altında bir araya geldi.

“Kooperatiflerin Küresel Ekonomideki Yeri” temalı Türkiye Kooperatifler Fuarı’na top-

lam 171 kooperatif katılırken, yurtdışından 5 ülkeden 5 kooperatif de fuarda yer aldı. Dört gün boyunca 60 bin vatandaşın ziyaret ettiği fuarda kooperatifler; tanıtım, satış ve pazarlama, iş bağlantıları kurma imkânı yakaladı.

Türkiye Kooperatifler Fuarı'nın açılışı, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ile 171 kooperatifin temsilci ve üyelerinin katılımıyla yapıldı.

İstiklal Marşının okunması ve ardından "Kooperatifçilik" konulu kısa film gösteriminin yapıldığı açılış töreni, Türkiye Milli Kooperatifler Birliği Başkanı Muammer Niksarlı, TESKOMB Başkanı Abdülkadir Akgül, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay konuşmalarıyla devam etti.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, fuar açılışında yaptığı konuşmada, amaçlarının kooperatiflerin üretim kapasitesini artırmak olduğunu belirterek, fuarın kooperatiflerin hem iç hem de dış ticarete daha fazla pay sahibi olmasını sağlamak için yürüttükleri çalışmaların önemli bir aşamasını oluşturduğunu söyledi. Türkiye'de yaklaşık 49 bin kooperatif ve 6 milyon kooperatif ortağı bulunduğu işaret eden Pekcan, kooperatiflerin çeşitli konularda 40'a yakın alanda faaliyet gösterdiklerini bildirdi.

Pekcan, kooperatif birliklerinin ekonominin büyümesine de katkı sağladıklarını ifade ederek, bu fuar vesilesiyle her bölgeden başarı kazanmış kooperatiflerin ürün ve hizmetlerini yakından tanıma fırsatı bulduklarını dile getirdi. Ticaret Ba-

kanlığının 12 bin kooperatif ve 1,5 milyon kooperatif ortağına hizmet verdiğine dikkati çeken Pekcan, hedeflerinin kooperatiflerin ekonomide ve ihracattaki gücünü artırmak olduğunu, bu yönde ciddi çalışmalar yaptıklarını söyledi.

Pekcan, kooperatiflerin ekonomik yönü kadar sosyal yönü de güçlü işletmeler olduğuna işaret ederek, şöyle konuştu:

"Sayın Cumhurbaşkanımızın hassasiyetle vurguladığı 'insanı merkeze alan büyüme' modeline de en elverişli sistem kooperatif modelidir. Kooperatifler aynı zamanda istihdam ve istikrarın da teminatıdır. Üreticinin tüketiciye aracısız ulaşabildiği kooperatifler, maliyetlerin azaltılması açısından da büyük önem taşımaktadır. Ülkemiz, kooperatifçiliğin özünü oluşturan dayanışma ruhuna, kültürel birikime ve tecrübeye fazlasıyla sahiptir. Kooperatifçilik kültürümüzde var olan imecenin ve Ahiliğin günümüzde tüzel kişilik kazanmış halidir. Bakanlık olarak hedefimiz, sadece kooperatif sayımızı artırmak değil, bu birikim üzerine kurumsal yapısı güçlü, çağın ekonomik koşullarıyla uyumlu, dünya standartlarında kooperatifler kurmaktır. Türkiye Kooperatifler Fuarı programını da bu doğrultuda hazırladık."

Bakan Pekcan, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kooperatiflerin rolü ve öneminin her geçen gün arttığını belirterek,

Bakanlık olarak hedefimiz, sadece kooperatif sayımızı artırmak değil, bu birikim üzerine kurumsal yapısı güçlü, çağın ekonomik koşullarıyla uyumlu, dünya standartlarında kooperatifler kurmaktır.

sağlam bir altyapıya ve tecrübeye sahip ülke kooperatifçiliğini, çağın imkânlarıyla daha ileri noktalara taşımak için Bakanlık olarak önemli çalışmalar yaptıklarını ifade etti.

Bakanlık olarak, ilk kez yürütülen bir çalışmayla kooperatifçilikle ilgili birçok sorunun çözümüne katkıda bulunacak ve kooperatifçiliğin ivme kazanmasına yardımcı olacak Türkiye Kooperatifçilik Stra-

tejisi ve Eylem Planı'nı hazırladıklarını dile getiren Pekcan, tanım satış kooperatif ve birliklerinin profesyonel yönetime ve etkili denetime geçmeleri yönünde yasal değişiklikler yaptıklarını söyledi.

Pekcan, esnaf ve sanatkârın kara gün dostu olan kredi ve kefalet kooperatiflerinin ülke ekonomisinde önemli bir unsur haline geldiğini vurgulayarak, "Şu ana kadar 564 bin 309 esnafımıza 40 milyar lira kredi kullandırmış bulunuyoruz. Bunun sadece 21 milyar lirasını bu sene 10 ay içinde verdik." dedi.

Kooperatiflerin işlemlerini kolaylaştırmak ve ülke ekonomisindeki sektör büyüklüğünü ölçebilmek için Kooperatif Bilgi Sistemi'ni oluşturduklarını anlatan Pekcan, sistemi günün koşullarıyla güncelleyerek aktif hale getireceklerini, bütün kooperatiflerle ilgili üretim bilgilerine bu sistem üzerinden ulaşılacağını bildirdi.

Pekcan, Kooperatifçilik Sektör Analizi çalışmalarının da sürdürüğüne dikkati çekerek şöyle devam etti:

Kooperatiflerin işlemlerini kolaylaştırmak ve ülke ekonomisindeki sektör büyüklüğünü ölçebilmek için Kooperatif Bilgi Sistemi'ni oluşturduklarını anlatan Pekcan, sistemin günün koşullarıyla güncelleneceğini bildirdi.

Bakanlık olarak, ilk kez yürütülen bir çalışmayla kooperatifçilikle ilgili birçok sorunun çözümüne katkıda bulunacak ve kooperatifçiliğin ivme kazanmasına yardımcı olacak Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı'nı hazırladık.

"Zincir mağazalarla rekabet etmekte zorlanan perakendeci esnafımızın maliyetlerini düşürecek bir sistem üzerinde çalıştık ve Tedarik ve Dağıtım Kooperatifi modelini oluşturduk. Bakanlık olarak kadınlarımızın iş gücüne katılımının artırılmasına katkı sağlayan kadın kooperatiflerine de özel önem veriyoruz. 3 binden fazla ortağı bulunan 217 kadın kooperatifimiz aracılığıyla bu sayıyı artırmaya çalışıyoruz. Bu sene 14 ilde bin 600 kadınıma eğitimi verdik."

Bakan Pekcan, kooperatiflerin ihracata yönlendirilmesini de çok önemsediklerini dile getirerek, son yıllarda tanın ürünleri ihracatında kooperatiflerin rolünün arttığına işaret etti. Geçen yıl Sosyal Kooperatifçilik Treni uygulamasını başlattıklarını söyleyen Pekcan, "Şimdi daha geniş kitlelere ulaşabilmek için Kooperatifçilik Otobüsümüzü geliştirdik. Artık trenin olmadığı yollara da kooperatifçilik otobüsümüzle ulaşacağız." dedi.

Fuarda 171 kooperatifin yanı sıra kooperatifçilikle ilgili kamu kurum ve kuruluşları, kooperatifliğe destek sağlayan bankalar, perakende sektörünün temsilcileri ve e-ticaret firmalarının da yer aldığına dikkati çeken Pekcan, fuar kapsamında kooperatiflerin perakende sektörünün temsilcileriyle, e-ticaret temsilcileri ve yurt dışından gelen alım heyetleriyle birebir görüşmelerini sağlayacaklarını ifade etti. Pekcan, bu görüşmelerin koordinasyonu için 4 gün boyunca Bakanlığın uzmanlarından oluşan geniş bir kadronun fuarda bulunacağını bildirdi.

Pekcan, fuarın içeriğini dijital pazarlama eğitimleriyle, dünyadan kooperatifçilik örnekleriyle Türkiye'den ilham verici kooperatif hikâyelerinin, iç ve dış ticareti geliştirme yöntemlerinin anlatılacağı panellerle renklendirmeye çalıştıklarını belirterek, fuarda çocuklar için özel olarak yazılan kooperatifçilik konulu çocuk oyununun yine bir tiyatro kooperatifi tarafından sahneleneceğini, atölye çalışmalarının yapılacağını kaydetti.

Açılış programının son konuşmasını gerçekleştiren Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Fuat Oktay ise hedeflerinin kooperatifleri yerli ve milli ekonominin arkasındaki 'itici yerel güç' haline getirmek olduğunu söyleyerek; günümüzde gelir dağılımında küresel çapta yaşanan adaletsizlik, iklim değişikliği ve yüksek kar baskısı gibi etmenlerin sürdürülebilir kalkınmayı her zamankinden daha önemli hale getirdiğini ifade etti.

Oktay, bölgesel ve yerel kalkınmaya güç veren bir model olan kooperatifçiliğin bu çerçevede ekonomik hayatın önemli bir aktörü haline dönüştüğünü belirtti ve kooperatiflerin karşılıklı yardımlaşma, dayanışma ve kefalet araçlarını kullanarak kişilerin tek başlarına yapamayacakları işleri bir arada en verimli şekilde yapmalarına fırsat veren ortaklıklar olduğu söyledi.

İmece ruhu ve Ahilik geleneğinin günümüze yansımaları olan kooperatiflerin toplumsal karaktere uygun yapıda olduğunu vurgulayan Oktay, "Bugün fuarda bulunan Anadolu Bacıları Kadın Girişimi Kooperatifi, Aydıncık Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi ile Hayme Analar Kadın Kooperatifi gibi kooperatiflerimiz, günümüzün Bacıyan-ı Rum'u, Kadın Ahileridir. Benzer şekilde Urla Su Ürünleri Kooperatifi, Çorum Enerji Kooperatifi, Yolören Köyü Tanımsal Kalkınma Kooperatifi ve ismini saymadığım tüm kooperatiflerimiz; sizler, yüzlerce yıllık fütüvvet geleneğimizin bugünkü temsilcilerisiniz." ifadelerini kullandı.

İmece ruhu ve Ahilik geleneğinin günümüze yansımaları olan kooperatifler toplumsal karaktere uygun yapıdadır.

Kooperatifçilik alanında bulunan büyük potansiyelin farkında olarak Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Türkiye’de kooperatiflerin gelişimine önem veriyoruz. İlgili tüm bakanlıklarımız ve kurumlarımızla kooperatif girişimlerinin sürdürülebilir kalkınmanın altın anahtarı olduğu bilinciyle hareket ediyoruz.

Oktay, kooperatif faaliyetleriyle özellikle yerelde israfın önlenmesini, maliyetlerin düşürülerek istihdama doğrudan katkı sağlandığını aktardı. Kooperatiflerin ihtiyaç duyulan her yerde kurulabilme avantajı sayesinde, yoksulluğun azaltılması ve yerelden kalkınma için etkin bir araç olduğuna dikkati çeken Oktay, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Küresel anlamda yükselen kooperatif bilinci sonucunda özellikle ABD, Fransa, İngiltere ve Japonya’da kooperatif girişimleri

giderek yaygınlaşmıştır. Birleşmiş Milletler tarafından yapılan araştırmaya göre Uluslararası Kooperatifler Birliği’ne bağlı girişimlerin yıllık iş hacimleri 2,5 trilyon dolar geçmektedir. Sadece Avrupa Birliği içerisinde yaklaşık 250 bin kooperatif, 5,4 milyon kişiye istihdam sağlamaktadır. Kooperatifçilik alanında bulunan büyük potansiyelin farkında olarak Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Türkiye’de kooperatiflerin gelişimine önem veriyoruz. İlgili tüm bakanlıklarımız ve kurumlarımızla kooperatif girişimlerinin sürdürülebilir kalkınmanın altın anahtarı

olduğu bilinciyle hareket ediyoruz. Üçüncü çeyrekte 0,9 büyüyerek büyüme eğilimini sürdüren ekonomimizi kooperatiflerin katacağı ivmeyle daha da yükselteceğiz. 2019 yılı Kasım ayında Türkiye genelinde kooperatif sayısı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3,34 artmıştır."

Fuat Oktay, Türkiye’de kooperatifçilik hareketinin son dönemde ivme kazanmasından, turizm, su ürünleri, tarım ve enerji gibi farklı sektörlerde faaliyet göstermesinden memnuniyet duyduklarını vurguladı.

Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülen kooperatif kuruluş işlemlerinin kolaylaştırılması ve kooperatif ortaklarına e-ticaret eğitimleri verilmesi gibi çalışmaların kalkınma hamlesine güç katan adımlar olduğunu bildiren Oktay, bunların yanı sıra Hazine ve Maliye Bakanlığının çalışmaları neticesinde kooperatifler için vergi düzenlemeleri yapıldığını, ortak içi işlemlerin kurumlar vergisinden muaf hale getirildiğini hatırlattı.

Esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla esnaflara yüzde 50 indirimli veya faizsiz olmak üzere kredi imkânları sağlandığını söyleyen Oktay, şu değerlendirmelerde bulundu:

"17 yıl önce sadece 402 kooperatif kefalet verebilirken Ekim ayı itibarıyla kefalet verebilen kooperatif sayısı 913'e ulaşmıştır. Sadece bu yıl Halkbank aracılığıyla verilen kooperatif kefaletli kredi

tutan 21 milyar liradır. Diğer taraftan Tarım Kredi Kooperatifleri, bünyesinde bulunan yaklaşık bin 600 ziraat mühendisiyle ekimden hasada üreticimizin yanında olmaktadır. Tarım Kredi Kooperatifleri, teknik desteğin yanında hasat sonrası çiftçilerimizin ürünlerinin değerlendirilmesi için alım yaparak üreticinin pazarlama sorunlarına çözüm getirmektedir. Hâlihazırda çiftçinin ürettiği ürünleri doğrudan tüketiciyle buluşturan tarım kredi marketleri sayısı Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla artırılmaktadır ve 2 yıl içinde 500'e ulaşacaktır. Yakın dönemde sebze meyve fiyatlarında yaşanan aşırı artış karşısında, Tarım Kooperatifleri, etkinliği ve tecrübesini ortaya koyarak güzel bir uygulama örneği oluşturmuştur. Bu örnekleri farklı alanlarda faaliyet gösteren kooperatifler üzerinden çoğaltabiliriz. Ancak bugün hangi noktada olduğumuzdan daha önemlisi, Türkiye'de kooperatifçiliğin geleceğini nerede gördüğümüzü-

Aktif kooperatiflerin sorunlarını iyi analiz ederek sektöre yeni katılacak kooperatiflere tüm kurumlarımızla seferber olarak yol göstermeliyiz. Diğer taraftan kooperatifçi adayları, sermaye ve finansmana erişim yolları hakkında bilgilendirilmelidir.

müz; vizyonumuz doğrultusunda stratejilerimizin neler olduğudur."

Üretken nüfusu kooperatifler aracılığıyla ekonomik hayata kazandırarak yerelde istihdam fırsatlarını artırmayı amaçladıklarını anlatan Oktay, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Aktif kooperatiflerin sorunlarını iyi analiz ederek sektöre yeni katılacak kooperatiflere tüm kurumlarımızla seferber olarak yol göstermeliyiz. Diğer taraftan kooperatifçi adayları, sermaye ve finansmana erişim yolları hakkında bilgilendirilmelidir. Tüm

bunların gerçekleşebilmesi için mevcut kooperatif mevzuatının güncellenmesi yönündeki çalışmaları mutlak suretle hızlandıracaktır. Türkiye kooperatiflerinin güçlenmesi, topluma karşı sorumluluk bilincini, dayanışmayı ve refahı toplumumuzun tüm katmanlarına yaymaya devam etmesi için biz de hükümet olarak ne gerekiyorsa yapmaya devam edeceğiz."

Oktay, sadece üretim modeli özelinde yerelde değil, uluslararası konularda da dayanışmanın her zamankinden daha önemli olduğu bir dönemde olduklarını dile getirdi.

Açılış konuşmalarının ardından Bakan Peçcan tarafından Cumhurbaşkanı Yardımcısı Oktay'a Kooperatifçilik Onur Ödülü takdim edildi ve Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın mesajı okundu. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay ve Ticaret Bakanı Ruhsar Peçcan tarafından kooperatifçilik alanında ödül alanlara ödülleri takdim edildi.

Fuar

Türkiye'nin dört bir yanından farklı alanlarda mal ve hizmet üreten 30'u kooperatif üst birlikleri olmak üzere toplam 171 kooperatifin yer aldığı Türkiye Kooperatifler Fuarı'na kooperatiflerin yanı sıra 5 farklı ülkeden 5 yabancı kooperatif, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, bankalar, sivil toplum kuruluşları, e-ticaret firmaları, zincir marketler ve yurt dışı firmaların alım heyetleri katıldı.

Türkiye Kooperatifler Fuarı vesilesiyle katılımcılar; uygun fiyata, kaliteli kooperatif ürünlerine erişme, gıdadan el sanatlarına pek çok çeşit ürünü bir arada bulabilme, çeşitli alanlarda faaliyet gösteren kooperatiflerin çalışmaları hakkında bilgi alma, kooperatifçilik alanındaki gelişmelerden haberdar olma, düzenlenen panel ve eğitimlerle kooperatifçilik değerleri ve güncel kooperatifçilik uygulamaları,

e-ticaret imkânları hakkında bilgi sahibi olma, yabancı kooperatif temsilcilerinin faaliyetleri hakkında bilgi edinme, farklı kooperatifçilik uygulamalarını tanıma ve yeni işbirlikleri geliştirme imkânı buldu.

Türkiye Kooperatifler Fuarı'nın gerçekleştirildiği alanın merkezinde konumlanacak şekilde Ticaret Bakanlığı standı kuruldu ve stant bünyesinde yer alan Fuar Destek Masası'nda Ticaret Bakanlığı uzmanları tarafından gerek kooperatiflerin gerek ziyaretçilerin soruları cevaplandırıldı. Bakanlık tarafından ziyaretçilere tanıtıcı materyaller verildi.

Birçok ilkin gerçekleştirildiği fuarda, katılımcı tanım satış kooperatifi birlikleri ile Anadolu Üniversitesi arasında işbirliği mutabakatı sağlandı. Kadın kooperatiflerine tahsis edilen stantlarda sergilenen yöre-

Türkiye Kooperatifler Fuarı'na kooperatiflerin yanı sıra 5 farklı ülkeden 5 yabancı kooperatif, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, bankalar, sivil toplum kuruluşları, e-ticaret firmaları, zincir marketler ve yurt dışı firmaların alım heyetleri katıldı.

sel ürünler ile kadınlarımızın el emeği gözü nuru olan el işi ürünler ziyaretçilerin ilgisini çekti.

Fuar sayesinde kooperatiflerin özellikle e-ticaret ağına dâhil olabilmeleri, ticaret hacimlerini genişletmeleri, bilinirliklerini artırmaları ve ürünlerini ulusal platformda pazarlamaları amacıyla e-ticaret sektöründen temsilciler davet edilerek bağlantı kurları sağlandı. Bu bağlamda, e-PTT Avm, PTT Trade, Hepsiburada, Trendyol firmaları fuar boyunca kooperatiflerle görüşmeler gerçekleştirdi.

Bununla birlikte, perakende ticaret sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin temsilcileri de fuara davet edilerek kooperatiflerle aralarında ikili iş bağlantıları kurabilmelerine imkân tanıdı. Market raf-

larında kooperatif ürünlerinin daha fazla yer alabilmesi hedefiyle A101, Migros, ŞOK market, METRO toptancı market zincirlerinin temsilcileri fuarda hazır bulundu.

Ayrıca, kooperatiflerin ihracat konusunda somut adımlar atabilmesi amacıyla ya-

bancı ülkelerin ilgili sektörlerinden alım heyetleri davet edilerek kooperatiflerle ikili görüşme yapmaları sağlandı. İhracat Genel Müdürlüğü ve Orta Anadolu İhracatçı Birliği ile yapılan ortak çalışma ile Hindistan, Özbekistan ve Gürcistan'dan yabancı katılımcıların fuara katılımı sağlandı. Üretim kapasite ve portföyünü geliştirerek uluslararası pazarlara erişim için zemin oluşturmak ve ihracat yolunu açmak açısından kooperatiflere vizyon ve donanım kazandırma hedefiyle yola çıkılan fuarda, yabancı ülkelere gelen alım heyetleriyle ileriye dönük bağlantılar kuruldu.

Kooperatiflerce üretilen yüzlerce ürün ve hizmetin tanıtıldığı fuarda, kooperatifler tarafından e-ticaret firmalarıyla 347, zincir marketler ile 290 ve ülke dışından gelen alım heyetleri ile 101 görüşme gerçekleştirildi. Görüşmeler neticesinde kooperatif-

Kooperatiflerce üretilen yüzlerce ürün ve hizmetin tanıtıldığı fuarda, kooperatifler tarafından e-ticaret firmalarıyla 347, zincir marketler ile 290 ve ülke dışından gelen alım heyetleri ile 101 görüşme gerçekleştirildi.

ler ile söz konusu işletmeler arasında çok sayıda anlaşma sağlandı.

Fuarda 5 farklı ülkeden 5 önemli kooperatif yer aldı. Brezilya'dan Brezilya Kooperatifleri Birliği- Cooperativas Brasileiras

Fuar boyunca, Ankara Sanat Sokağı'nda faaliyet gösteren ustalar tarafından ebru, keçe, ahşap işleme, cam üfleme, gümüş telkâri ve kazaziye sanatları icra edildi ve söz konusu sanatlara dair ürünler sergilendi. Ayrıca, fuar alanında yer alan Ahilik standında katılımcılara Ahilik değerleri konusunda bilgi verildi, ilgililerle bu alanda bilgilendirici materyaller paylaşıldı.

(OCB), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden Esnaf Zanaatkar ve Üreticiler Pazarlama Kooperatifi, Rusya Federasyonu'ndan Rusya Federasyonu Tüketim Kooperatifleri Birliği (CENTROSOJUZ), Almanya'dan Alman Kooperatifleri Konfederasyonu (DGRV) ve Bosna-Hersek'ten "Uluslararası Balkan Kooperatifleri" fuarda birer stant açtı. Bu sayede, söz konusu ülkelerdeki kooperatifler hakkında bilgilendirme yapıldı ülkeler arasında işbirliği imkânları araştırıldı ve bundan sonraki süreçler hakkında görüş alışverişinde bulunuldu.

Fuarda; patent alma, e-ticaret ve ihracat desteklerine yönelik kooperatiflere bil-

gilendirmeler yapıldı. Kooperatifler, bankaların da yer aldığı fuarda, finansman türlerine ve fırsatlarına ilişkin bilgi edinme imkânı buldu.

Fuar boyunca, Ankara Sanat Sokağı'nda faaliyet gösteren ustalar tarafından ebru, keçe, ahşap işleme, cam üfleme, gümüş telkâri ve kazaziye sanatları icra edildi ve söz konusu sanatlara dair ürünler sergilendi. Ayrıca, fuar alanında yer alan Ahilik standında katılımcılara Ahilik değerleri konusunda bilgi verildi, ilgililerle bu alanda bilgilendirici materyaller paylaşıldı.

Program ve Etkinlikler

Dört gün süren Türkiye Kooperatifler Fuarı boyunca katılımcılar, gerçekleştirilen çok sayıda program ve etkinlik ile hem kooperatifçilik konusunda bilgilerini artırma hem de keyifli vakit geçirme fırsatı buldu. Panellerden sergilere, eğitimlerden çocuk etkinliklerine, konserlerden kaybolmaya yüz tutmuş meslek atölyelerine zengin bir içerikle gerçekleştirilen programlar fuar süresince devam etti.

Fuar kapsamında, üç adet panel ger-

çekleştirildi. 5 Aralık 2019 tarihinde Avrupa Kooperatifler Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Ünal Örnek'in moderatörlüğünde Uluslararası Kooperatif Uygulamaları konulu panel düzenlendi. Panelde Brezilya Kooperatifleri Birliği, Uluslararası Balkan Kooperatifleri, Rusya Centrosojuz Tüketim Kooperatifleri Birliği ile Alman Kooperatifleri Konfederasyonu temsilcileri tarafından faaliyet gösterdikleri alanlardaki kooperatifçilik uygulamalarından

bahsedildi, karşılıklı bilgi ve deneyimler paylaşıldı.

Bir diğer panel, 6 Aralık 2019 tarihinde Türkiye İhracatçılar Meclisi Strateji, İnovasyon ve Girişimcilik Şube Müdürü Dr. Kübra Ulutaş moderatörlüğünde Kooperatiflerin İç ve Dış Ticaret Hacimlerini Artırma başlığıyla düzenlendi. Panelde, e-ticaret yöntemlerinin neler olduğu, ihracat destekleri ve bu desteklerden nasıl yararlanıldığı, markalaşma ve patent alma süreçleri ile coğrafi işaretler hakkında katılımcılara bilgilendirme yapıldı. Bu çerçevede, kooperatiflerin iç ve dış ticaret hacimlerini nasıl artırabileceği ön plana çıkarılarak kooperatif ürünlerinin markalaşması ve coğrafi işaretli ürünlerin önemi vurgulandı.

7 Aralık 2019 tarihinde Anadolu Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Selim Başar'ın moderatörlüğünde Yerli Üretimde Başarılı Kooperatif Hikâyeleri konulu panel düzenlendi. Panelde, ülkemizde başta tarımsal alanda olmak üzere yerli üretime ve milli ekonomiye önemli katkılar sağlayan başarılı kooperatif örnekleri ele alındı. Bu kooperatiflerin temsilcileri, kendi hikâyeleri ile bilgi ve deneyimlerini katılımcılara aktardı.

Fuarda, panellerin yanı sıra kooperatiflerin bilgi ve bakış açılarına önemli katkı sağlayacak nitelikte iki eğitim gerçekleştirildi. Kooperatiflerin e-ticaret kapasitelerinin artırılması amacıyla düzenlenen 6 Aralık 2019 tarihinde Google tarafından katılımcılara "Google ile Uluslararası Pazarlara Açılın-Google Market Finder ve Google Dijital Atölye Eğitimi" başlıklı bir eğitim verildi. Eğitimde, Google'ın ücretsiz uygulamalarından olan market finder ile kooperatiflerin nasıl ihracat yapacakları ve yeni pazarlara ulaşabilecekleri anlatıldı. Google'ın

istatistiklerinden yararlanarak hangi ülke pazarında ürünlerini satabilecekleri video aracılığıyla katılımcılara anlatıldı. Bunlara ek olarak katılımcılara Google ads hesabı açarak Google üzerinden nasıl reklam yapacakları, reklam yaparken nelere dikkat etmeleri gerektiği, tüketicinin durumu dikkate alındığında hangi zamanların reklama daha elverişli olduğu gibi konular anlatıldı.

İkinci eğitim programında ise günümüzde pazarlama dünyasının vazgeçilmez olan sosyal medya alanında kooperatiflerin farkındalığını artırmak için Facebook tarafından "Sosyal Medyada Dijital Pazarlama Eğitimi" konulu bir eğitim verildi. Eğitim'de Facebook'un kullanıcı sayısı ve hedef kitleye ulaşmada sağladığı fırsatlar vurgulanarak, Facebook üzerinden reklam vermenin satış yapmayı nasıl kolaylaştırdığı anlatıldı.

Fuarı ziyaret eden çocuklar için ikinci günden itibaren Karga Tiyatro Kooperatifi tarafından özel etkinlik alanında kooperatifleri tanıtıcı ve işbirliğinin önemini anlatan tiyatro oyunu sahnelendi. Etkinlikler boyunca çocuklara kooperatif ürünlerinden oluşan hediyeler verildi.

Genç nesiller arasında kooperatifçiliğin tanıtılması ve farkındalığın artırılması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğiyle; ilköğretim öğrencileri arasında düzenlenen "Kooperatifçilik" temalı resim yarışmasında dereceye giren, 81 ilden seçilen resimler fuar alanında sergilendi.

Türkiye Kooperatifler Fuarı'nın kapanış gecesinde Ankara Devlet Klasik Türk Müziği Korosu tarafından konser verildi. Konser dinleyiciler tarafından büyük ilgi gördü.

Ödüller

Fuarda; E-Ticaret, yenilikçilik, kadın girişimi, ihracat, çevre duyarlılığı ve sosyal sorumluluk başlıkları altında toplam 6 kategoride ödüller verildi.

- E-Ticaret alanında, pazarlanan ürün çeşitliliği, ticaret hacmi, güvenli ödeme sistemi kullanma, kolay ticaret, web sayfası kullanım oranı, teslim süresi, iade kolaylığı, müşteri destek sistemi, ürün kalite sistemi gibi kriterler baz alınarak Gül-Gülyağ ve Yağlı Tohumlar Tanım Satış Kooperatifleri Birliği Genel Müdürü Hasan Çelik'e,

- Yenilikçilik alanında, ülke kooperatifçiliğine yeni bir bakış açısı kazandırmak, yeni ve farklı alanlarda faaliyet göstermek, ar-ge ve inovasyon çalışmaları yapmak gibi kriterler göz önüne alınarak Huğlu Av Tüfekleri İmalî ve Alım Satım Küçük Sanat Kooperatifi Yönetim Kurulu Başkanı Naci Tanık'a,

- Kadın Girişimi alanında, girişimcilik bakımından kısa sürede elde ettiği başarı, ortak sayısı, yürüttüğü proje sayısı, aldıkları maddi destek, yurtdışı fuar katılımları gibi durumlar değerlendirilerek Kimya Hatun Kadın, Çevre, Kültür ve İşletme Kooperatifi Yönetim Kurulu Başkanı Hatice Mendi'ye,

- İhracat alanında, kooperatif künyelerinde beyan edilen güncel ihracat rakamları, ihracat bölgesi ve ürün çeşidi dikkate alınarak Tarış Üzüm Tanım Satış Kooperatifleri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Ali Rıza Türker'e,

- Çevre duyarlılığı alanında,

çevreye duyarlı faaliyetleri, geri dönüşüm çalışmaları, fabrika çalışmalarının çevreye etkisinin azaltılması göz önüne alınarak Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği Genel Müdürü Taner Taşpınar'a,

- Sosyal sorumluluk alanında, sosyal fayda odaklı, gönüllü çalışmanın yoğun olduğu, dezavantajlı kişilerin topluma entegrasyonunu sağlama konusundaki faaliyetleri değerlendirilerek Tomurcuk Eğitim Kültür Dayanışma ve İşletme Kooperatifi Yönetim Kurulu Başkanı Gülser Özkan'a ödül verildi.

Ayrıca, Türkiye Kooperatifler Fuarı'na sundukları katkılar nedeniyle; Türkiye Halk Bankası adına Genel Müdür Yardımcısı Hasan Tuncay'a, Ziraat Bankası adına Tanım Politikaları Bölüm Başkanı Ferhat Pişmağ'a, Türkiye İhracatçılar Meclisi adına Yönetim Kurulu Başkan Vekili Kutlu Karavelioğlu'na, Google adına Türkiye Direktörü Mehmet Keteloğlu'na, fuarın resmi iletişim sponsoru TRT adına Genel Müdür Yardımcısı Erkan Durdu'ya ve Metro Market adına Birol Uluşan'a plaket takdim edildi.

Son olarak, Kooperatifçilik Temalı Resim Yarışmasında birinci olan İstanbul Kartal Bilim ve Sanat Merkezi'nden Rana Küçük'e, ikinci olan Rize Fatma Nuri Erkan Bilim ve Sanat Merkezi'nden Nisa Nur Avcı'ya, üçüncü olan İstanbul Cent Koleji'nden Ahmet Tuna Ay'a ve mansiyon ödülü alan Sakarya Zübeyde Hanım Ortaokulu'ndan Kevser Elçin Ersoy'a ödülleri verildi.

Konya Esnaf Buluşması Bakan Pekcan'ın Katılımıyla Gerçekleşti

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü koordinasyonunda düzenlenen Konya Esnaf Buluşması Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın da katılımıyla gerçekleştirildi.

Bakan Pekcan; program öncesinde; "Uluslararası Ahilik Fuarı ve İş Ahlakı Zirvesi" kapsamında düzenlenen fuarı gezerek esnaf ve sanatkarların stantlarını ziyaret etti.

Programa Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın yanı sıra Konya Valisi Cüneyit Orhan Toprak, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve Konya Milletvekili Leyla Şahin Usta, AK Parti Konya Milletvekilleri Gülay Samancı ile Ziya Altunyaldız, Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay, KONESOB Başkanı Muharrem Karabacak ile esnaf ve sanatkarlar katıldı.

Pekcan, burada yaptığı konuşmada, Şanlıurfa'nın Akçakale ilçesindeki hudut karakoluna düzenlenen havan saldırısında şehit olan tankçı uzman çavuşlar ile Hakkâri'de yıldırım düşmesi sonucu şehit düşen askerlere rahmet diledi.

Ahilik kültürünün dürüst, güvenilir ve insan hukukuna uymayı şart koşan bir kültür olduğuna değinen Pekcan, bu kültürün temsilcilerinin de Ahilik kültürünü yaşatan günümüz esnafı olduğunu aktardı. Pekcan, küresel ekonominin içinden geçtiği bu dönemde Ahilik kültürünün yaygınlaşarak devam etmesinin önemine dikkati çekerek, "Ahilik kültürü, hilesiz iş, sağlam mal ve ölçülü kazançtır. Ahî, dükkânını para kazanmak için değil rizkını kazanmak için açar ve kazandığı malı da

ihtiyacı olanlarla paylaşır." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın göreve geldiği günden beri her zaman esnafın hamisi olduğunu anlatan Pekcan, sözlerine şöyle devam etti: "Bakanlık olarak biz de esnafımızı merkeze alan çalışmalarımıza devam ediyoruz. Ülkemizin büyük hedeflerine ulaşması yolunda da Ahilik ruhuna, iş ahlakına bir kez daha sıkıca sanılmaya; mesleğimizin adı, hacmi ve kazancı ne olursa olsun, işimizi ustalıkla yapmaya özen göstereceğiz. Ticaret Bakanlığı olarak günümüzün Ahileri esnafımızı, her alanda destekliyoruz ve buna devam edeceğiz. Çünkü güçlü esnaf, güçlü ekonomi düsturuna inanıyoruz. Esnafımız ne kadar güçlenirse ekonomimiz o kadar güçlenecek. Biz de esnafımızın rekabetçi olmasını sağlamak için bazı adımlar atıyoruz."

Pekcan, gençleri girişimci olmaya özendirdiklerini ve kurdukları iş yerinde ilk 3 yıl için 75 bin liraya kadar olan kazançlarının vergiden muaf tuttuklarını anımsattı. Uzun vadeli ve sürdürülebilir politikalar izleyebilmek amacıyla Esnaf ve Sanatkarlar Özelinde Sektör Analizleri raporlarını tamamladıklarını ifade eden Pekcan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Esnaf Bilgi Sistemi'ni (ESBİS) güncelliyoruz. Artık odalarla ilgili sicil kayıt işlemlerinin tamamını ESBİS üzerinden yapabileceksiniz. Bunun mobil uygulamasını da başlatıyoruz. Yılsonu itibarıyla hazır olacak. Daha da önemlisi her bir esnafın coğrafi konumunu, yaptığı

**Ahilik kültürü dürüst,
güvenilir ve insan hukukuna
uymayı şart koşan bir
kültürdür.**

işi bu uygulamada tanıtacağız. Örneğin, evde su borusu patladı, 'gece yarısı tesisatçıyı nereden bulacağım' demeyecek. ESBİS'ten bu bilgilere anında ulaşır, esnafı hemen irtibata geçebilecektir."

Pekcan, 2020-2024 Esnaf ve Sanatkarlar Strateji ve Eylem Planı'nı hazırladıklarını belirterek, "Esnafımızın zincir marketlere karşı rekabetçiliğini sağlayabilmek üzere, tedarik ve dağıtım kooperatif ağı üzerinden ürünlerin tedarik edilebilirliğini sağlamak için gayret sarf ediyoruz." ifadelerini kullandı.

Ticaret Bakanlığı'nın ihracatçılara yönelik hazırladığı "kolaydestek.gov.tr" adlı internet sitesinde, verilen desteklerin animasyonlarla anlatıldığını vurgulayan Pekcan, şunları söyledi:

"Bir çocuğun anlayacağı formatta destekleri tanıtıyoruz. Bakanlığımızın mutlaka sizin işinize uygun bir desteği var. Bunlardan yararlanın, devletimiz çok güzel destekler veriyor. Artık ihracat desteklerini de yılsonu itibarıyla otomasyon sistemine bağlıyoruz. Artık ofisinizden, evinizden ihracat desteklerini inceleyebilirsiniz. Bakanlığa gelip belge ibraz etmeden, sistem üzerinden başvuru yapabileceksiniz. Sistem üzerinde eğer evrakınız eksikse, size geri dönüş yapılacaktır. Eksik olan evrakla ilgili bilgi alacaksınız ya da teyit edilecek. Bunun dışında kağıtsız ihracata da geçtik. Artık beyannamenizin şirketinizden, ofisinizden yapabiliyorsunuz. Gümrük memuru ile karşılaşmadan eksik olanlar sistem üzerinde isteniyor, siz de sistem üzerinden tamamlıyorsunuz. İhracat yapmayı kolaylaştırıyoruz."

Geniş katılımın gözlemlendiği programda, Konyalı esnaf ve sanatkarlar sorun, görüş ve önerilerini Bakan Pekcan'a iletme imkânı buldu.

Röportaj:

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanı

Murat Kurum

“ Ahilik, her şeyden önce günümüzden sekiz yüz yıl öncesinde kurulmasına rağmen modern dönem toplumlar da ihtiyaç duyulan sosyo-ekonomik değerleri bünyesinde barındıran, çağının çok ötesine hitap eden bir yapılanmadır. ”

● Müslüman Türklerin Anadolu'ya yerleşmesinde önemli yeri olan Ahilik kültürü ve bu kültürün şehirleşme üzerindeki etkileri hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Öncelikle ifade etmeliyim ki Ahilik teşkilatına sadece bir esnaf örgütlenmesi olarak bakarsak bu teşkilatı yanlış değerlendirmiş oluruz. Ahilik, her şeyden önce günümüzden sekiz yüz yıl öncesinde kurulmasına rağmen modern dönem toplumlar da

ihtiyaç duyulan sosyo-ekonomik değerleri bünyesinde barındıran, çağının çok ötesine hitap eden bir yapılanma. Aynı zamanda tasavvufi altyapısıyla gönülleri fethetmiş. Selçuklunun ve Osmanlı'nın beylikten devlete, devletten cihan dev-

letine giden yolda en büyük destekçisi, asırlara ve kıtalara yayılan hâkimiyetini sağlayarak Türk-İslâm medeniyetinin en önemli kurumlarından biri olmuştur.

Ahi Teşkilatlanmasının medeniyetimizin en önemli değerlerinden biri olan şehirleşmede de çok önemli etkisi bulunmakta. Öncelikli olarak Anadolu'yu yurt edinme sürecinde etkin olmuşlar. Ahi ocaklarında yetişenler, fethedilecek diyarlara ordudan önce giderek o topraklarda yaşayan halkın gönlünü fethetmiş, bu nedenle Türk orduları girdikleri yerlerde sevinçle karşılanmış, halktan tepki ve nefret görmemişler. Özellikle uç bölgelerde iskân eden Ahi dede ve babaları, Türkmenleri buralara yerleştirerek Türk nüfusunun buralarda yerleşmesini, iskanını sağlamıştır.

Tabi, bu durum şehirleşmeyi arttırmış; Ahilik Teşkilatının ve Ahi şeyhlerinin, köylerin, mahallelerin, kasabaların ve şehirlerin oluşmasında büyük rolleri olmuş. Kurdukları köy ve mahallelere, inşa ettikleri cami, tekke, zaviye ve çeşitli vakıf eserlerine kendi adlarını vermişler. Örneğin; Ankara'da Mamak ilçesinin eski adı "Ahi Mamak", Etimesgut'un adı ise "Ahi Mes'ud" olmuş. Bu isimleri çoğaltmak mümkün. Bugün Kırşehir'de, Konya'da, Kayseri'de, Erzurum'da, Bursa'da, Kütahya'da Ahi teşkilatından kalma yüzlerce eser ve yerleşke bulunuyor.

Fethedilen yeni bölgelerde kurulan Ahi ocakları da şehirlerin oluşumunda etkili olmuşlar. Yine, Selçuklu ve Osmanlı devletlerinde yeni fetih edilen şehirlere ilk olarak o şehirde cami, medrese, han, hamam ve zaviyeler inşa ettirmiş, ticaret ve sanat erbaplarını buralara yerleştirmişlerdir. Esnaf ve sanatkârlar ilk olarak harap yerlerin iman ve bozuk yolların yapımı ile işe başlamışlardır. Bunun yanı sıra ekonomik hayata katılan Ahiler kalelere sıkışmış olan şehirlerin büyümesine ve genişlemesine katkı sağlayarak kültürel ve sosyal tesisleri ile şehirleri Türk-İslâm beldeleri haline getirmişler, Anadolu'daki mimari yapıların inşasına ve işletilmesine büyük katkı sağlamışlardır. Özellikle Konya, Kayseri, Kırşehir ve Sivas başta olmak üzere Anadolu'nun dört bir yanında çeşitli zanaat dallarında ustalaşmış Ahileri barındıran açık ve kapalı çarşılar halen bulunuyor. Ahilerin çerçevesini çizdiği bu çarşılar da şehirleşme açısından büyük öneme sahiptir.

● **Belediyelerin verdiği hizmetlerden başta işyeri açma ve çalıştırma konuları olmak üzere görev alanı esnaf ve sanatkârları yakından ilgilendiren Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Bakanlığınız bünyesinde teşkil edilmiştir. Söz konusu genel müdürlüğün esnaf ve sanatkârlara yönelik politikaları hakkında bilgi verir misiniz?**

“ **Esnaf ve sanatkârın ve mesleki faaliyetlerinin geliştirilerek sektörün güçlendirilmesini destekliyor, gerekli gördüğümüz durumlarda üzerimize düşen görevleri yetki ve sorumluluklarımız kapsamında eksiksiz olarak yerine getiriyoruz.** ”

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 2018 yılında Bakanlığımız bünyesine dahil edildi. Tabi bu gelişme Bakanlığımıza esnaf ve sanatkârlarımızın ticari hayatına önemli katkılar yapabileceğimiz önemli imkanlar verdi. Özellikle yerelde yetkili idarelerin işyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına ilişkin Yönetmelik uyarınca gerçekleştirdiği ruhsatlandırma faaliyetleri kapsamında karşılaşılan sorunların çözümü noktasında Bakanlığımız önemli bir rol üstlendi. Bu yönetmelik sadece esnaf ve sanatkârların mesleki hak ve menfaatlerini de değil; aynı zamanda esnaf, sanatkâr ve tacirlerin işyeri açma ve çalıştırmada karşılaştığı sorunlara ilişkin konuları da içeriyor. Bu kapsamda biz, diğer bakanlıklardan, ilgili meslek odalarından ve diğer sivil toplum kuruluşlarından gelen talepler doğrultusunda söz konusu Yönetmelik'te revizyon yapmak başta olmak üzere mevzuat tasarımları hazırlıyor ve yürürlük işlemlerini de takip ediyoruz. Bunun dışında, esnaf ve sanatkârın ve mesleki faaliyetlerinin geliştirilerek sektörün güçlendirilme-

sini destekliyor, gerekli gördüğümüz durumlarda üzerimize düşen görevleri yetki ve sorumluluklarımız kapsamında eksiksiz olarak yerine getiriyoruz.

● **Toplu Konut İdaresi'nin sanayi sitesi projeleri noktasında esnaf ve sanatkârlara sağladığı imkânlardan bahsedersiniz?**

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak kadim mimari kültürümüzün esaslarına dayalı, merkezinde insan olan, yaşanabilir çevre ve engelli dostu şehircilik hedefimiz doğrultusunda çalışıyoruz.

Bakanlığımız TOKİ eliyle ülkemizde sosyal konut üretimi noktasında çok önemli çalışmalar yapıyor. Özellikle dar gelirli vatandaşlarımıza yönelik sosyal konut projelerimiz etkin sonuçlar verdi. Ancak bunları yaparken şehirlerin aynı zamanda birer üretim ve ticaret merkezi olduğunu da unutmuyoruz. Ülkemizde özellikle 1960'lı yıllarda başlayan sanayileşmenin, plansız olarak yapılmasına bağlı olarak günümüzde şehir içinde kalmış birçok sanayi alanı bulunuyor. Tabi bu sanayi alanları gerek şehir içinde kalmaları gerekse atık noktasında şehirler üzerinde büyük bir baskı oluşturuyorlar. Biz, daha modern sanayi alanları kurarak hem ülkemizin ticari ve sınai hayatına katkı sağlamak hem de bu sanayi alanları nedeniyle şehirlerimize oluşan baskıyı ortadan kaldırmayı amaçlıyoruz.

Hâlihazırda 4 fazda gerçekleştirdiğimiz kentsel dönüşüm çalışmalarımızın bir fazı da şehir merkezinde kalmış sanayi alanlarının şehir dışına taşınması ve dönüşümüdür. Kentsel dönüşümün bu aşamasıyla ülke genelinde şehir merkezlerinde kalmış, çarpık bir yapılaşma düzeni içinde ruhsatsız, sağlıksız ve zor koşullar altında ticari/sanayi faaliyetlerin sürdüğü küçük sanayi sitelerinin yenilenmesi ve şehir dışına taşınması için çalışmalar yapıyoruz. Bu çerçevede günümüze kadar; Bursa Büyük, Kayseri Mobilyacılar, Trabzon Araklı ve Uşak Dokumacılar sanayi sitelerinde toplamda 2840 dükkanı tamamlayarak

esnafımıza teslim ettik. Bunun yanında Aksaray Küçük Sanayi Sitesi, Bolu BESOB sanayi, Diyarbakır-Kayapınar 4 Nolu Oto Sanayiciler Sitesi, Muğla Kavaklıdere'de toplam 3445 dükkanın yapımı sürüyor. Ayrıca Ankara-Yenimahalle Hurdacılar, Konya-Karatay Küçük Sanayi Sitesi, Ankara-Sincan Küçük Sanayi Sitesi, Rize-Merkez Çifttekavak Küçük Sanayi Sitesi, Trabzon Akçaabat Küçük Sanayi Sitesi gibi projelerde ise dört binin üzerinde dükkan için talep toplama ve projelendirme çalışmamız da sürüyor. Yine Karatay Fevzi Çakmak Yeni Motorlu Küçük Sanayi Sitesi Projesiyle tam 2 bin 653 sanayi birimi ve

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak kadim mimari kültürümüzün esaslarına dayalı, merkezinde insan olan, yaşanabilir çevre ve engelli dostu şehircilik hedefimiz doğrultusunda çalışıyoruz.

103 ticari alan yapıyoruz. Otelıyla, restorasyonu, eğitim, sosyal ve kültürel alanlarıyla inşallah son derece güzel bir sanayi sitesi olacak. Tüm Projelerimizi yerel yönetim ve ilgili meslek odaları ve kooperatiflerin katılımı ile geniş çerçevede ele alarak yürütüyoruz.

Esnaf ve sanatkârnımızın yapılacak projeye katılımı içinse; avan projeleri dikkate alınarak belirlenecek kriterler doğrultusunda talep toplama işini yetkilendirilen banka şubeleri aracılığıyla yapıyoruz. Projelerde yeterli talep toplanması sonrası, Bakanlığımız TOKİ eliyle teknik işlemler ve yapım ihalesi gerçekleştiriyoruz. Bu sayede sanayi sitelerinin tek elden ve hızlı

şekilde tamamlayarak esnafımıza teslim ediyoruz.

● **Cumhurbaşkanımızın eşi Sayın Emine Erdoğan tarafından başlatılan ve toplumda büyük karşılık bulan Sıfır Atık Seferberliği kapsamında esnaf ve sanatkârların önemli sorumlulukları olduğunu görüyoruz. Sıfır Atık konusunda onlara ne söylemek istersiniz?**

Evet, 2017 yılında Sayın Emine Erdoğan Hanımefendinin himayelerinde, ülkemizin en büyük çevre hareketini başlattık. Projemiz etkin sonuçlar vermeye başladı. Öncelikle ifade etmeliyim ki; Sıfır Atık Projesi toplumda da ciddi karşılık buldu. Projeyle, israfı önlemeyi, kaynaklarımızı daha verimli kullanmayı, atık oluşumunu engellemeyi, atıklarımızı kaynağında ayrıştırarak toplamayı ve geri kazanımını sağlıyoruz.

2017 yılında ilk defa Cumhurbaşkanlığı Külliyesi, TBMM ve Bakanlık merkez binamızda hayata geçirdiğimiz projemizi, bugün 25 bin kurum binamızda uygulamaya başladık. 2023 yılına kadar inşallah tüm ülkemizde bu uygulamayı hayata geçirmiş olacağız. Bu süreçte organize sanayi alanları, havalimanları, limanlar, hastaneler, terminaller, iş merkezleri ve ticaret merkezleri sıfır atık sistemine uyumlu hale gelecekler. Sıfır atık projesine esnaf ve sanatkârnımızın desteği bizim için çok önemli. Sabah işyerini açıp hem işyerinin hem çevresinin temizliğini yapan esnafımız; zaten bu sisteme kendi gelenekleri çerçevesinde hiç yabancı değildir. İşyerinde çay demleyen esnafımız çay artığını gübre olsun diye kaldırımdaki ağaçların dibine dökerken hem çöp üretimini azaltıyor hem de çevresini güzelleştiriyor. Böyle bir anlayışa sahip olan esnafımız, tüccarlarımız tarihimizde hiçbir zaman çevresine duyarsız kalmamış, tam aksine her zaman çevresine sahip çıkmıştır. Çevre bilinci zaten Ahiliğin en temel prensipleri arasındadır. Ahiler, hem ağaç dikerek farklı bitkilerin gelişmesini sağlayarak çevresini güzelleştirmiş hem de çıraklarına sadece mesleki bilinç değil çevre bilinci de kazandırmışlardır. Bu nedenle

“Çevre bilinci Ahiliğin en temel prensipleri arasındadır. Ahiler, hem ağaç dikerek farklı bitkilerin gelişmesini sağlayarak çevresini güzelleştirmiş hem de çıraklarına sadece mesleki bilinç değil çevre bilinci de kazandırmışlardır.”

sıfır atık projemiz toplumun genelinden destek görmekle beraber en büyük desteği esnaf ve sanatkârnımızdan görmektedir. Zaten, esnaf ve sanatkârlarımızın dahil olmadığı bir projenin başarılı olması düşünülemez. Sıfır atık projemizin başarı oranı esnafımızın katkısı ile doğru orantılıdır. Bizim bu konuda esnaf ve sanatkârlarımıza inancımız ve güvenimiz tam.

İnşallah, 2023 yılına kadar ülkemiz genelinde Sıfır Atık Sisteminin kurulumunu tamamlayacağız. Bugüne kadar 4 milyon tonun üzerinde değerlendirilebilir atığımızı topladık, geri dönüşüme kazandırdık. Uygulamanın tam anlamıyla hayata geçirilmesiyle birlikte, yıllık 20 milyar TL'lik bir ekonomik kazanç, 100.000 vatandaşımıza da doğrudan istihdam sağlayacağız.

● **Ülkemiz yapı kooperatifleri alanında son yıllarda kayda değer bir gelişim gösterdi. Bu alanda atılacak adımlar ve yapı kooperatifçiliğinin geleceği hakkındaki düşüncelerinizden bahsedersiniz?**

Yapı kooperatifçiliği şehirleşmede önemli bir araç olarak büyük katkılar sağlıyor. Yine bu kooperatifler gerek kooperatif sayısı, gerekse ortak sayısı olarak toplumda büyük bir hacme sahipler. Konut, toplu işyeri, küçük sanayi sitesi olarak yapı kooperatiflerinin toplam sayısı yaklaşık 36 bin civarında. Ortak sayısıysa yaklaşık 1 milyon 500 bin civarındadır. Yapı kooperatiflerine ait iş ve işlemleri Aralık 2010 tarihinden bu yana Bakanlık olarak biz yürütüyoruz. Bu tarihten itibaren Bakanlık olarak biz 4.464 kuruluş işlemi gerçekleştirdik, 1.867 ana sözleşme tadil ettik, 1.707 denetim faaliyetini sonuçlandırdık ve 140.850'yi aşkın genel kurula katılım sağladık.

Yine, yapı kooperatifçiliğinin etkinliğinin artırılması için çok önemli çalışmalar yaptık. Özellikle şeffaflığın ve güvenilirliğin sağlanması; ortaklara kaliteli, güvenli konut ve işyeri üretilmesine yönelik projeler belirleyerek güvenilir ve gelişen Yapı Kooperatifçiliği oluşturmaya çalıştık. Bu amaçla uygulamada düzenlemeler yaparak iş ve işlemleri sadeleştirerek bürokrasiyi azalttık. Bu sayede uygulamada

karşılaşılan sorunları ortadan kaldırmış olduk. Yine bu sayede, kamusal hizmetlerin hızlı ve etkili bir biçimde sunarken şeffaflığı da arttırdık.

Diğer yandan dezavantajlı grupların konuta erişiminin kolaylaştırılması Bakanlığımızın öncelikli hedefleri arasında bulunuyor. Bu kapsamda bütün dezavantajlı grupları içine alan uygulama stratejileri de belirliyoruz. Bu uygulama stratejilerini belirlemek için Bakanlığımız ile İstanbul Teknik Üniversitesi Konut Araştırma Merkezi arasında imzalanan protokol ile Konut Araştırma Raporunu hazırlıyoruz. Bu raporla ülke genelinde bir strateji oluşturacağız. Bu protokolle kamu yönetiminde konuttan sorumlu birimler arasında düzenli işbirliğini temin edecek koordinasyon mekanizmasını oluşturacağız. Bu amaçla işbirliğini temin edecek mekanizmanın usul ve esaslarının belirlenmesi için çalışmalar yapacağız. Bu süreçte konut üretimindeki yöntemlerden birisi yapı kooperatifleri olduğundan yapı kooperatifçiliğinin de gelişimi ve etkinliği artırılabilecektir.

Ahilik, milletimizin tarihsel gelişimi içinde aktif biçimde yer alan gücün adıdır.

Ahilikle ilgili neler söylemek istersiniz? Ticaret dünyası için Ahiliğin anlamı nedir?

Ahilik ve Ahilik kurumları 800 yılı aşkındır sadece Anadolu topraklarında değil insanlığın var olduğu her yerde, huzurun, refahın, düzenin anahtarı oldu. Esnaf; geleneğiyle, ahlakıyla, disipliniyle en önemlisi de dayanışmasıyla medeniyetimizin gelişmesinde ve ileri taşınmasında hayati bir rol oynadı.

Ahilik, milletimizin tarihsel gelişimi içinde aktif biçimde yer alan gücün adıdır. Ahilik, Anadolu topraklarında gerçekleştirilen ticaretin oluşumunda ve gelişiminde önemli bir yer tutmuştur. Ahilik teşkilatının kurucusu olan Ahi Evran'ın uyguladığı ilkelerin dürüst bir ticaret ortamının oluşmasında çok büyük katkıları vardır.

İnsanı merkeze koyan Ahilik kültürü, üretirken ve de satarken dürüst, güvenilir, insan hak ve hukukuna saygılı, şefkatli, cömert ve güler yüzlü olmayı olmazsa olmazlarından kabul eder. Bugün tüm ülkelerin üretim için ihtiyaç duyduğu nitelikli eleman ihtiyacı yüzyıllar önce Ahilik sisteminde çıraklık, kalfalık ve ustalık hiyerarşisi içinde karşılanırdı. Ayrıca dünyada pek çok ülkenin son yüzyıllarda yeni yeni tanıdığı tüketicinin korunması, kaliteli üretim, mesleki örgütlenmeler gibi esaslar 13. yüzyılda Ahilikle beraber Anadolu ticaret hayatına yerleşti.

Biz de Ticaret Bakanlığı olarak eşsiz bir değerimiz olan Ahiliği hem ticaret hayatımızda yaşatmak hem de gençlerimize aktarmak için pek çok faaliyet yürütmekteyiz.

Ülkemizdeki ticaret hayatını düzenleyen Bakanlık olarak kamunun ticaret dünyasındaki rolü hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bir ülkede iyi bir yatırım ve ticaret ortamının oluşmasında devlet politikalarının hayati rolü bulunuyor. G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen ekonomi olan Türkiye

ekonomisi; tavizsiz mali disiplin, güçlü bankacılık sistemi, doğru uygulanan politikalar ve istikrarlı yönetimin meyvelerini topluyor. Dinamik genç nüfusu, sahip olduğu büyüme potansiyeli ve etkinliği yüksek yeni hükümet sistemiyle ekonomimiz ticaret yapmak isteyenler için gelecekte de büyük fırsatlar sunuyor.

Cumhurbaşkanımızın da sık sık hatırlattığı Şeyh Edebalı'nın bir sözü var: "İnsanı yaşıyor ki, devlet yaşasın." Devlet, müreffeh bir toplum için üreten ve istihdam sağlayan bir ticaret çevresi tesis etmekle yü-

Dinamik genç nüfusu, sahip olduğu büyüme potansiyeli ve etkinliği yüksek yeni hükümet sistemiyle ekonomimiz ticaret yapmak isteyenler için gelecekte de büyük fırsatlar sunuyor.

kümlü. Bu çerçevede de bakanlıklarımız koordinasyon halinde yatırımın ve yatırımcının önünü açmak üzere çalışmalarını sürdürüyor. Diğer taraftan sürdürülebilir büyüme ve kalkınma trendi sayesinde elde edilen değeri toplumun tüm kesimlerine aktarabilmek ve düşük gelir gruplarının refah seviyesini artıracak politikalar geliştirmek de büyük önem arz ediyor.

Türkiye, işletmelere sunduğu desteklerle son yıllarda sermayenin ve gelirin ülke geneline homojen dağılımı noktasında sessiz bir devrim gerçekleştirdi. Anadolu'nun dört bir yanından küçük ve orta ölçekli işletmeler devlet teşvikleri sayesinde dinamik kalkınmanın lokomotifleri oldu.

Kredi Garanti Fonu'ndan KOSGEB'e, hazine sübvansiyonlu Halkbank kredilerinden istihdam teşviklerine, ihracat desteklerinden vergi muafiyetlerine birçok kanal vasıtasıyla ticaret dünyasına çok büyük ölçekte kamu desteği sağlandı.

Düzenleyici ve denetleyici görevinin yanı sıra Devletin ticaret aktörlerine ilişkin bir diğer önemli rolü de yol gösterici olmasıdır. Günümüz dünyasında baş döndürücü hızla yaşanan gelişmelerle beraber pazar ihtiyaçları, rekabet koşulları, üretim imkânları gibi faktörler de hızlı bir değişim içerisine girdi. Fakat gerek sermaye imkânları gerek bilgi birikimi kısıtlanandan ötürü küçük işletmeler; Ar-Ge, teknoloji, yenilikçilik gibi alanlara pek fazla kaynak aktaramıyor. Küçük işletmelerin küresel değişimlere ayak uydurabilmelerini ve yaşanan gelişmelerle ortaya çıkan potansiyel fırsat ve tehditler konusunda bilgi sahibi olmalarını sağlamak noktasında devletin katkısı çok önemli bir yer tutuyor.

Küçük işletmelerin çağı yakalamalarının ve bilgi düzeylerinin artırılmasının öneminden bahsettiniz. Bakanlık olarak bu konuda neler yapıyorsunuz?

Özellikle 2000'li yılların başından itibaren hem iletişim hem de ticaret alanında internet ve mobil cihazlar yaygın olarak kullanılmaya başlandı. Çağımızı, geleneksel ticaretin bilgi teknolojilerinin aktif kullanıldığı bu değişen ve dönüşen yapı ile uyumlu hale gelmeye başladığı bir dönem olarak kabul edebiliriz. Kolay, hızlı, güvenilir ve takip edilebilir ticaretin talep edildiği bir süreçten geçiyoruz. Bu sebeple hem ticaret erbabı hem biz ticari kuralları düzenleyenler olarak çağın dinamiklerine uygun kararlar almalıyız. Bakış açımızı genişletmemizde fayda olduğunu düşünüyorum. Ülkemizdeki işletmelerin ister küçük ölçekli ister büyük ölçekli olsun gelişen teknoloji ve lojistik imkânlarını kullanarak dışarıya açılmaları bir gereklilik haline geldi. Bu açıdan bakıldığında biz bakanlık olarak özellikle küçük

Röportaj:

T.C. Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı

Rıza Tuna Turagay

ölçekli işletmelerin bahsettiğim dönüşümü sağlamaları amacıyla eksikliklerinin giderilmesi noktasında çalışmalar yürütüyoruz. İllerde gerçekleştirdiğimiz Esnaf ve Sanatkar Bilgilendirme Toplantıları ile bu dönüşümü sağlayabilecekleri fırsatların anlatıldığı toplantılar yapıyoruz.

Bunun yanında, küçük işletmelerin çağı yakalamalarına verdiğimiz öneme binaen onların e-ticaret alanında bilgilencmeleri ve farkındalıklarının artırılması amacıyla illerde e-ticaret eğitimleri düzenliyoruz. Cumhurbaşkanlığı 100 Günlük Eylem Planı çerçevesinde Bakanlığımıza verilen görevlerden biri olan "Esnafımızın ve küçük işletmelerimizin e-ticaret işlem hacmindeki payının artırılmasını teminen destek programının başlatılması" eylemi kapsamında Türkiye'nin dört bir yanında e-ticaret eğitimi veriyoruz. İlgiliye takip edilen söz konusu eğitimlerde; esnaf ve sanatkarlara ihracat, e-ticaret ve e-ihracat süreçleri hakkında detaylı bilgiler aktarıyoruz.

Ayrıca, esnaf ve sanatkarları elektronik ticarete teşvik etmek için Bakanlığımız ile PTT ortaklığında gerçekleştirilen çalışmalar doğrultusunda bir işbirliği protokolü imzaladık. Bu sayede, esnaf ve sanatkarlara ürünlerini ePttAVM.com aracılığıyla dünyaya ulaştırma, reklam ve tanıtım desteği alma, tüm ürünlerde sigortalı gönderim imkânı ve çeviri desteğinin yanında sunduğu diğer avantajlarla esnafın ticaret yapmasını kolaylaştırıyoruz. Böylece ülke ekonomilerini olduğu kadar küresel ekonomiyi de önemli ölçüde etkileyen e-ticaret alanına devlet güvencesiyle girmelerini mümkün kılıyoruz. İnanıyorum ki esnaf ve sanatkar işletmelerimize potansiyellerini ortaya çıkarma imkânı verirsek

onlar da kendileri büyürken, ülke refahına da katkıda bulunarak karşılık vereceklerdir.

Bakanlığımızın hedefleri arasında büyük işletmeler gibi küçük işletmelerin de ihracat yapabilmesi bulunmaktadır. Bu konuda yürüttüğünüz çalışmalarınız nelerdir?

2023 hedeflerine ulaşmamızın yolu küresel teknolojik dönüşüme adapte olabilmış, rekabet gücü yüksek, lojistik ve mevzuat altyapısı güçlü bir ekonomiden geçiyor. Global rekabet ortamında gelişmekte olan ülkelerin en önemli güçlerinden bir tanesi, küçük ve orta ölçekli işletmelerdir. Dolayısıyla hedeflerimize ulaşmak adına

esnaf ve sanatkarların büyük çoğunluğunu oluşturduğu küçük işletmelerin uluslararası pazarlarda daha fazla yer almasını sağlamamız gerekiyor.

Bu anlamda uluslararası pazarlarda başarılı olmayı hedefleyen esnaf ve sanatkarların pazarlama stratejilerini geliştirerek ürün ve hizmetlerini, fiyat, tutundurma ve dağıtım sistemlerini müşteri istek ve ihtiyaçları

çerçevesinde oluşturabilmeleri amacıyla öncelikle ihracatta satış yerine pazarlama anlayışını benimseyebilmeleri gerekiyor. Bu itibarla, esnaf ve sanatkarların ihracat kabiliyetlerini artırmak ve bu sayede Türkiye'nin ekonomik performansının artmasına katkı sunmak amacıyla Esnaf ve Sanatkarlara Yönelik Pazarlama ve Markalaşma Projesi'ni başlattık.

Esnaf ve sanatkarların ihracat potansiyeli yüksek olduğu belirlenen Makine ve Aksamları Sektörü, Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü, Mobilya Sektörü, Mücevherat Sektörü, Deri ve Deri Mamulleri Sektörleri özelinde yürüttüğümüz proje,

araştırma-geliştirme ve uygulama aşaması olmak üzere iki aşamadan oluşuyor. Projenin ilk aşamasında, belirlenen sektörlerdeki işletmelerin mevcut durumlarını verilerle ortaya koyduk. Akabinde küçük işletmeleri markalaşma, pazarlama ve dış ticaret konularında etkileyen hususlar ile bu alandaki ihtiyaçları ve olanakları araştırdık. Proje kapsamında, işletmelerin başarılı uygulamaları ile kümelenme faaliyetlerine ilişkin yerinde inceleme ve fuar ziyaretleri yaptık. Son olarak belirlenen sektörlerde faaliyet gösteren esnaf ve sanatkarların katılımı ile odak grup toplantıları düzenledik, mevcut durumu anlamaya yönelik bu alanda hizmet sunan kurum ve kuruluşlarda görevli uzman personel ile görüşmeler yaptık, diğer ülkelerdeki fuarlarda incelemelerde bulunduk.

Projenin ilk aşamasında elde edilen bilgi ve deneyimlerden hareketle, esnaf ve sanatkarlara eğitim, danışmanlık, fuar katılımları, ikili görüşmeler gibi faaliyetlerle dış ticaret deneyimi kazandırmayı hedefleyerek uygulama fazını planladık. Söz konusu uygulamaların bir hayata geçirilmesiyle esnaf ve sanatkarların, rekabetçi

koşullarda faaliyetlerini yürütebilmeleri ve teknolojik dönüşümle gelen yeni iş yapma modellerine ayak uydurabilmeleri imkânı verilmiş olacak.

Bakanlık olarak Aralık ayında Türkiye Kooperatifler Fuarı'nı gerçekleştirdiniz. Fuarla ilişkin görüş ve değerlendirmelerinizi paylaşır mısınız?

Atıl kaynakların harekete geçirilmesi, sermayenin tabana yayılması ve küçük girişimlerin birleşerek büyük aktörlere dönüşmesini sağlama noktasında etkili girişim modeli kooperatiflerdir. Kar getirici faaliyetlerinin yanı sıra kar oranı düşük ancak sosyal boyutu yüksek eğitim, sağlık, yaşlı ve çocuk bakımı gibi sosyal ve kültürel alanlarda da yoğun olarak faaliyet göstermeleri nedeniyle kamu ile özel sektör arasında üçüncü bir sektör olarak değerlendirebileceğimiz kooperatifçilik Bakanlığımız için büyük önem arz etmektedir.

Ticaret Bakanlığı olarak, kooperatiflerin ticaret yapma kapasitelerinin artırılması,

e-ticaret ağına dahil edilmesi veya paylarının artırılması, ihracata yönlendirilerek milli üretimin dünyaya yayılması, vatan-daşın milli kaynaklarla üretim zincirine dahil edilmesi, etkili yönetim için bilgi edinmesi, vatandaş ve sektör üzerinde olumlu yönde algı oluşturulması amaçlarıyla Türkiye Kooperatifler Fuarı'nı gerçekleştirdik.

Bu amaçlarla düzenlenen fuarda; kooperatifler, ilgili bakanlıklar, bankalar, STK temsilcileri, e-ticaret firmaları, ülke temsilcileri, perakende sektörü ve yabancı katılımcılar olmak üzere sekiz farklı paydaş grubu stantlarıyla katılım sağladılar. Fuar süresince 81 ilimizden, çeşitli faaliyet alanlarından ulusal ve uluslararası bilinirliği yüksek ve başarılı yaklaşık 170 kooperatif hazır bulundu. Ayrıca, kooperatiflere direkt hizmet sunan kamu kurumları olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Tanım ve Orman Bakanlığıyla beraber fuardaki yerlerimizi aldık. Bunların yanında, katkı sağlayabileceği değerlendirilen birçok paydaş da fuara katılım sağladı.

Fuar kapsamında, kooperatifçiliğe ilişkin panellerden katılımcılara değerli katkılar sağlayan eğitimlere, söyleşilerden çocuklara yönelik etkinliklere, geleneksel mesleklerin tanıtımından atölyelere geniş yelpazede birçok etkinlik gerçekleştirdik. Fuar vesilesiyle kooperatiflerimiz e-ticaret firmalarıyla, zincir marketlerle ve uluslararası yatırımcılarla bir araya gelme, ürün ve hizmetlerini tanıtmaya fırsatı buldu.

Zengin bir programla gerçekleştirdiğimiz Türkiye Kooperatifler Fuarı'nın; kooperatiflerin e-ticaret sektöründeki payının artması, ihracat faaliyet alanlarının genişlemesi, bilinirliğinin artırılması, ülkemizdeki kooperatifçilik çalışmalarının uluslararası düzeyde tanıtılması, medyada kooperatiflere ve kooperatifçiliğe daha çok yer verilmesi gibi birçok önemli getirileri olduğunu değerlendiriyoruz.

BİLGİ BANKASI

1. KOOPERATİF NASIL KURULUR?

Bir kooperatif en az 7 ortak tarafından imzalanacak anasözleşme ile kurulur. Anasözleşmedeki imzaların Ticaret Sicili Müdürlüğüne onaylanması gerekir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 337/1'inci maddesinde yer alan "Pay taahhüt edip esas sözleşmeyi imzalayan gerçek ve tüzel kişiler kurucudur" şeklindeki tanıma göre, bir kimsenin kurucu sayılabilmesi için;

- a) Anasözleşmeyi düzenleyip imza eden,
- b) Anasözleşmede sermaye olarak gösterilen parayı veya aynı taahhüt eden kimse olması gerekir.

2. ANASÖZLEŞME NASIL HAZIRLANIR, İMZALANIR VE TASDİK ETTİRİLİR?

Kooperatif kuruluşu için yedi kişi bir araya geldikten sonra, anasözleşmenin hazırlanması ve 7 kurucu ortak tarafından imzalanması ve imzaların da ticaret sicili müdürlüğüne tasdik ettirilmesi gerekir. Uygulamada Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan örnek anasözleşmelerden yararlanılmaktadır. Ancak, örnek anasözleşmeleri kullanmak zorunlu değildir. Kooperatifler Kanunu'nun 4'üncü maddesindeki hükümleri taşımak ve kanunun emredici hükümlerine uymak kaydıyla, kurucular istedikleri şekilde anasözleşme hazırlayabilirler. Ancak bu durumda, kuruluş izninin Ticaret İl Müdürlüğünden değil de, Ticaret Bakanlığı'ndan alınması gerekmektedir.

3. BAKANLIĞA (VEYA İL MÜDÜRLÜĞÜNE) HANGİ DİLEKÇE VE EK BELGELER VERİLİR?

Kooperatife kuruluş izninin verilmesi hususunda, izin mercisine hitaben dilekçe yazılır. Bu dilekçede kurucular tarafından taahhüt edilen nakdi sermayenin ¼'ünün, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na bağlı bir bankada, kurulmakta olan kooperatif adına açılacak özel bir hesaba, sadece kooperatifin kullanılabileceği şekilde yatırıldığı açıkça belirtilir.

İzin mercisine aşağıdaki belgeler verilir.

- a) İzin dilekçesi: İzin dilekçesinin kurucular adına, bir veya birkaçı tarafından imzalanması yeterlidir.
- b) Anasözleşme: Kurucuların imzasını taşıyan ikisi ticaret sicili müdürü onaylı, dördü onaylı örnekten fotokopi çekilmiş altı adet anasözleşme izin mercisine verilir.

Kooperatif eğer Bakanlıkta kuruluyorsa, Bakanlık kuruluşu ilişkin şerhini düştükten sonra, fotokopi olan iki nüshayı alıkoymakta, diğer dört nüshayı kuruculara iade etmektedir. Bakanlık alıkonan 1 nüshayı kendi kuruluş dosyasına kaldırmakta, diğer nüshayı kooperatifin merkezinin bulunduğu Ticaret İl Müdürlüğüne göndermektedir.

Kooperatif Ticaret İl Müdürlüğünde kuruluyorsa, ilgili Müdürlük kuruluşu ilişkin şerhini düştükten sonra, fotokopi olan bir nüshayı alıkoymakta, diğer beş nüshayı kuruculara iade etmektedir.

- c) Kuruluş bilgi formu: Söz konusu formda, kooperatifin unvanı ve adresi ile kurucu ortak sayısı, varsa telefonu yazılır. Ayrıca, forma ilk yönetim ve denetim kurulu üyelerinin kimlik bilgileri de yazılır.
- d) Banka dekontu: Kooperatifin kuruluş sermayesinin en az ¼'ünün kurulmakta olan kooperatif adına, bir bankada açılan özel bir hesaba yatırıldığını gösteren banka dekontu alınmalıdır.
- e) Adli sicil belgeleri: İlk yönetim ve denetim kurulu üyelerine ait adli sicil belgeleri ile seçilme şartlarından belge ile kanıtlanması mümkün olmayanlar için (hısımlar, akrabalık ve sair) yazılı taahhütname verilmelidir.

Ayrıca, kooperatif türlerine göre yukarıda belirtilenlere ek olarak bazı belgeler de istenebilmektedir.

4. BAKANLIK (VEYA İL MÜDÜRLÜĞÜ) NASIL İNCELEME YAPAR VE İZİN VERİR?

İzin merci, kuruluş başvurusunu şekil ve esas yönünden incelemektedir. Şekil yönünden inceleme, daha önce saydığımız belgelerin mevcut olup olmadığını, bu belgelerle anasözleşmenin genel kabul gören şekilleri içerip içermediğini araştırmaktan ibarettir. Esas yönünden incelemede ise anasözleşmenin Kooperatifler Kanunu'nun emredici hükümlerine aykırılık taşıyıp taşımadığı ve Kooperatifler Kanunu gereği anasözleşmeye konulması zorunlu hükümlerin konulup konulmadığı araştırılır.

5. KOOPERATİFİN KURULUŞ TESCİL VE İLAN SÜRECİ NASIL İŞLER?

Kooperatifin tescilli ticaret sicilinde yapılır. Bir yerde oda mevcut değilse veya yeterli teşkilatı yoksa ticaret sicili, Ticaret Bakanlığı'na belirlenecek bir odadaki ticaret sicili müdürlüğü tarafından tutulur. Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca:

Tescil, ilgililerin (kurucuların) talebi üzerine bir dilekçe ile yapılır. Dilekçede imzalan bulunanların kimliklerini ispat etmeleri zorunludur. Ancak, dilekçedeki imzalar ticaret sicili müdürlüğünce onaylanmışsa, ayrıca kimliğin ispatlanmasına gerek yoktur. Tescil süresi 15 gündür.

Ancak ticaret sicil müdürlüğünün yetki alanı dışında oturanlar için bu süre 30 gündür.

Tescil talep süresi, izin mercinin kuruluş iznini vermesinden itibaren başlar.

Müdürlüğe başvuru yazılı şekilde ya da elektronik ortamda yapılır.

Dilekçede istem açıkça belirtilir ve tescil edilecek olgular gösterilir. Dilekçeye doğrulayıcı belgelerin asılları ya da onaylı örnekleri eklenir.

Bir kooperatifin kuruluşunun tesciline ilişkin başvuruda müdürlüğe tescil talep dilekçesi ekinde aşağıdaki belgeler verilir:

- a) Kurucuların imzaları ticaret sicili müdürü tarafından onaylanmış kooperatif anasözleşmesi.
- b) Kooperatif kuruluşuna izin veren makamın izin yazısı.
- c) Kooperatifi temsil ve ilzama yetki verilen kişilerin ticaret sicili müdürü huzurunda kooperatif unvanı altında atılmış imza beyannameleri ile gerekli görülen diğer belgeler.

Belgeler, hukuki gereklere uygun şekilde onaylanarak imzalanır. Onaylı örnekler elektronik ortamda da hazırlanabilir. Başvurunun elektronik ortamda yapılması halinde dilekçe ve belgeler güvenli elektronik imza ile imzalanır.

Dilekçe tescil isteminde bulunmaya yetkili kişi veya kişilerce imzalanır. Dilekçe sahibi kimliğini ispat etmek zorundadır.

6. TAAHHÜTNAME HAZIRLARKEN HANGİ HUSUSLARA DİKKAT EDİLMELİDİR?

Müdürlük; kooperatifin tescilini isteyenlerden tescil dilekçesi ve imzalara ait belgelerden ayrı olarak bir de taahhütname ister.

Taahhütname; kooperatifin unvanı, sermayesi, merkezi, kooperatifin kuruluş tarihi açıkça gösterilir.

Taahhütnamenin altına içerdiği bilgilerin doğru olduğu, aksinin tespit edilmesi durumunda sorumluluğun taahhütnameyi imzalayan kişi ya da kişilere ait olduğu yazılarak imzalanır.

Taahhütname de yer alması gereken bilgiler başvuru dilekçesinde de beyan edilebilir. Bu durumda ayrıca taahhütname aranmaz.

7. HANGİ HUSUSLAR TESCİL VE İLAN EDİLİR?

Kooperatifler Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre, aşağıdaki hususlar tescil ve ilan edilir:

- 1) Ana sözleşme tarihi,
- 2) Kooperatifin amacı, konusu ve varsa süresi,
- 3) Kooperatifin unvanı ve merkezi,
- 4) Kooperatifin sermayesi ve bunun nakdi kısmına karşılık olarak ödenen en az miktar ve her ortaklık payının değeri,
- 5) Ortaklık payı belgelerinin ada yazılı olduğu,
- 6) Aynı sermaye ve devralınan akçalı kıymetlerle işletmelerin neden ibaret oldukları ve bunlara biçilen değerler,
- 7) Kooperatifin ne suretle temsil olunacağı ve denetleneceği,
- 8) Yönetim kurulu üleriyle kooperatifi temsile yetkili kimselerin ad ve soyadları,
- 9) Kooperatifin yapacağı ilanların şekli ve anasözleşmede de bu hususta bir hüküm varsa yönetim kurulu kararlarının pay sahiplerine ne suretle bildirileceği,
- 10) Kooperatifin şubeleri: Kooperatifler, lüzum gördükleri takdirde memleket içinde ve dışında şubeler açabilirler. Şubeler, merkezin sicil kaydına atıf yapılmak suretiyle bulundukları yer ticaret siciline tescil olunurlar.

Kooperatiflerle ilgili olarak yukarıda yer almayan hususlara ilişkin tescil başvurularında anonim şirketlere ilişkin hükümler kıyasen uygulanır.

8. SİCİL TASDİKNAMESİ NEDİR?

Kooperatifin kuruluşunun ticaret siciline tescilinden sonra, sicil müdürünce bir sicil belgesi (tasdiknamesi) düzenlenerek ilgililere verilir.

Bu belgede; MERSİS numarası, kooperatifin ticaret unvanı, kooperatifin faaliyet alanı, kooperatifin sermayesi, belge düzenlendiği sırada kooperatifi temsile yetkili olanlar gibi bilgilere yer verilir.

9. İLAN NASIL YAPILIR?

Tescil edilen olgular, Kanunda veya Ticaret Sicili Yönetmeliğinde aksine bir hüküm bulunmadıkça ilan olunur.

AHİLİK VE YEMEK KÜLTÜRÜ

Meyve hamken dala tutunur, tıpkı dünya malına yapışmış ham insan gibi; olgun meyve kendin bırakır yere, tıpkı dünya malında gözü olmayan olgun insan gibi...

Ahi Evran'ın kurduğu Anadolu'daki bir esnaf örgütlenmesi olan ve tasavvufi bir nitelik taşıyan Ahi toplantılarında, uzun ve soğuk geçen kış toplantılarında sohbetler edilip, oyunlar oynanmış.

Özellikle helva sohbetleri meşhurmüş. Bu toplantılarda hindi dolması, börek, gözleme gibi yiyeceklerin yanında baklava, revani, kaymaklı kayısı tatlıları yenir, şerbet ve boza içilmiştir. Helva olarak çoğunlukla gaziler helvası veya sütlü irmik helvası yenirmiştir.

Ahilik geleneğinin çeşitli uzantıları oldukça azalmış olsa da birçok yerde değişik isimlerle devam etmektedir. Kütahya ve Çankırı'da yaren teşkilatı, Ankara'da delikanlı teşkilatı, Antalya'da keyif (gezmesi), Kastamonu'da erfane, Tokat ve Şanlıurfa'da sıra gezme...gibi.

Kütahya'nın Gediz ilçesindeki "yarenlik" teşkilatı toplandığında, önce sütlü ya da yoğurtlu bir çorba yenir. Arkasından hindi kızartması veya dolması ile su böreği yenir. Ağzı değiştirmek için yenen helva ya da hoşmerimden sonra bol limonlu bamya, pilav ve hoşafı yemek sona erer. Gecenin ilerleyen saatlerinde sazlar çalınır türküler söylenir ve oyunlar oynanmıştır. Geç vakit ise helva ve kabak tatlısı yenirmiştir.

Ceviz ve badem gibi kuruyemişlerin sert kabuğu, şeriatı; içleri hakikati; ince zarı da tarikatı temsil etmektedir...denilir.

Tekkelerde sofraya ilk olarak tuz, ekmek ve su getirilmiştir. Çünkü Tuz dengeyi, aynı zamanda adalet ve faziletin işareti olarak sembolleşmiştir. Adalet ve fazilet olmadan nefsi eğitmek, insan-ı kamil

mertebesine ulaşmak mümkün değildir. Yalnızca kamil insanın hareketleri ölçülüdür, dengesini bulmuştur. Aynı şekilde tuz da yemeğe katıldığında ona tadını kazandırır ve yemek de o ölçüde bir lezzete kavuşur.

Helva ve pilav, hemen hemen bütün tasavvufi topluluklarda özel önem verilen yiyeceklerdendi. Helva pişirme adetinin Adem Peygamber'den kaldığına inanılır. Cennetten kovulduktan sonra suçunu kabul edip tövbe eden Adem Peygamber,

Aynı geleneğe göre bir başkasıyla tuz-ekmek yemek, onunla sözleşmek, akitleşmek demekmiş.

Bir başka gelenek ise; "Ahilikte suya bir tutam tuz atılıp "bu şeriatır", bir tutam daha atılıp "bu tarikatır", üçüncü tutamdan sonra da "bu hakikattir" denilerek, talibe tuzlu su içirilmiştir. Talip tuzlu suyu içtikten sonra pir şöyle öğüt verirmiş:

"Ey oğul harama bakma, yalan söyleme, haram yeme, haram giyme, haram içme.

Ahi inancına göre tuz kalpteki hiddet ile inadı yok eder, su ise kin ve hasedi söndürürdü.

tövbesi kabul edilince şükür yemeği olarak helva yapmıştır. Günümüzde de helva yapıldığında komşulara dağıtma ve mümkünse birçok kişiyle birlikte helva yeme geleneği yaygındır. Pilav kâsesine beraber kaşık sallamak, birliğin ve bir olmanın bir ifadesi olarak görülürdü.

Ahilikte yola girecek olan kişiye tuzlu su içirilerek öğütte bulunulurdu. Çünkü Ahi inancına göre tuz, kalpteki hiddet ile inadı yok eder, su ise kin ve hasedi söndürürdü.

Nan (ekmek) ve nemek'e (tuz) ihanet etme, hukuk kesbettiğin pirlerine çeşm-i hakaretle nazar etme, hamval (çok sabırlı) ol, komadığın yere el uzatma, emanete hıyanet etme, fakr ile kanaat etme."

Divan sofralarında; yeşilliklerin şeytani kovduğu, çalışkanlığı sembolize eden suyun kini ve haseti söndürdüğü, tuzun dengeyi ve ölçüyü simgelediği, pilavın ve helvanın törensel bir yiyecek olduğu söyleniyor." Ekmek yiyip şükredin, helva yiyip tatlanın" denilmiştir.

Ahi inancına göre tuz kalpteki hiddet ile inadı yok eder, su ise kin ve hasedi söndürürdü.

Fütüvvetnamelerde tuzla ve suyla ilgili farklı açıklamalar vardır. Kimisinde suyun şeriatı, süpürgecin tarikatı, tuzun hakikati temsil ettiği; kimisinde ise tövbenin, süpürgecin terk'i, tuzun riyazetin işareti olduğu anlatılır.

ZİYAFET TOPLANTILARI

Ahilerin senede bir defa oturdukları şehrin dışındaki bir piknik alanında düzenledikleri ziyafetli toplantılar yapıldı. Buna bütün dahili ve harici üyeler katılırlardı. Mayıs ayı içerisinde ve cuma günleri dışında kalan bir zamanda sabah namazından sonra erken saatlerde toplantı yerine gidilirdi. Gün boyu gezilir, eğlenilir, öğle ve akşam yemekleri topluca yenilirdi. Esnaf şeyhi katılanlara çeşitli sohbet eder, onlara öğütlerde bulunurdu. Her esnaf grubu yaz aylarında değişik günlerinde ziyafet toplantısı yapardı. Ayrıca çırakların kalfa, kalfaların usta olmaları da düzenlenen bir ziyafetli törende sonuçlanır veya bu gibi vesilelerle şenlik ve eğlenceler yapıldı.

Kastamonu

Türkiye'nin cennet köşelerinden biri olan Kastamonu, büyük şehirlerin gürültüsünden kaçmak isteyenlerin bir huzur bölgesi. Panoramik dağlarla çevrili, yemyeşil ovalarıyla, zümrüt sahilleriyle, zengin kùltür varlıklarıyla pek çok alternatifi bir arada sunan illerimizden biridir.

Tarihçe

Eski bir yerleşim alanı olduğu bilinen Kastamonu yöresi MÖ.18.yy.da Gas'ların yurdu olmuş, zamanla Hititler, Firigler, Kimmerler, Lidyalı'lar, Pers'ler, Pontuslular, Romalılar ve Bizanslıların yönetimine geçmiştir. Gaslar sert karakterli, cengaver kişiler olarak bilinmektedir.

Romalıların bu yörede kurduğu Paflagonia isimli eyaletin merkezi olan pompeii-polis höyüğü bugünkü Taşköprü ilçesinde bulunmaktadır. Bizans hanedanı Komenoslar tarafından yapılan ve Kastamonu şehrinin tarihsel çekirdeğini oluşturan Kastamonu kalesi görkemli görüntüsüyle Kastamonu'ya gelenleri karşılamaktadır..

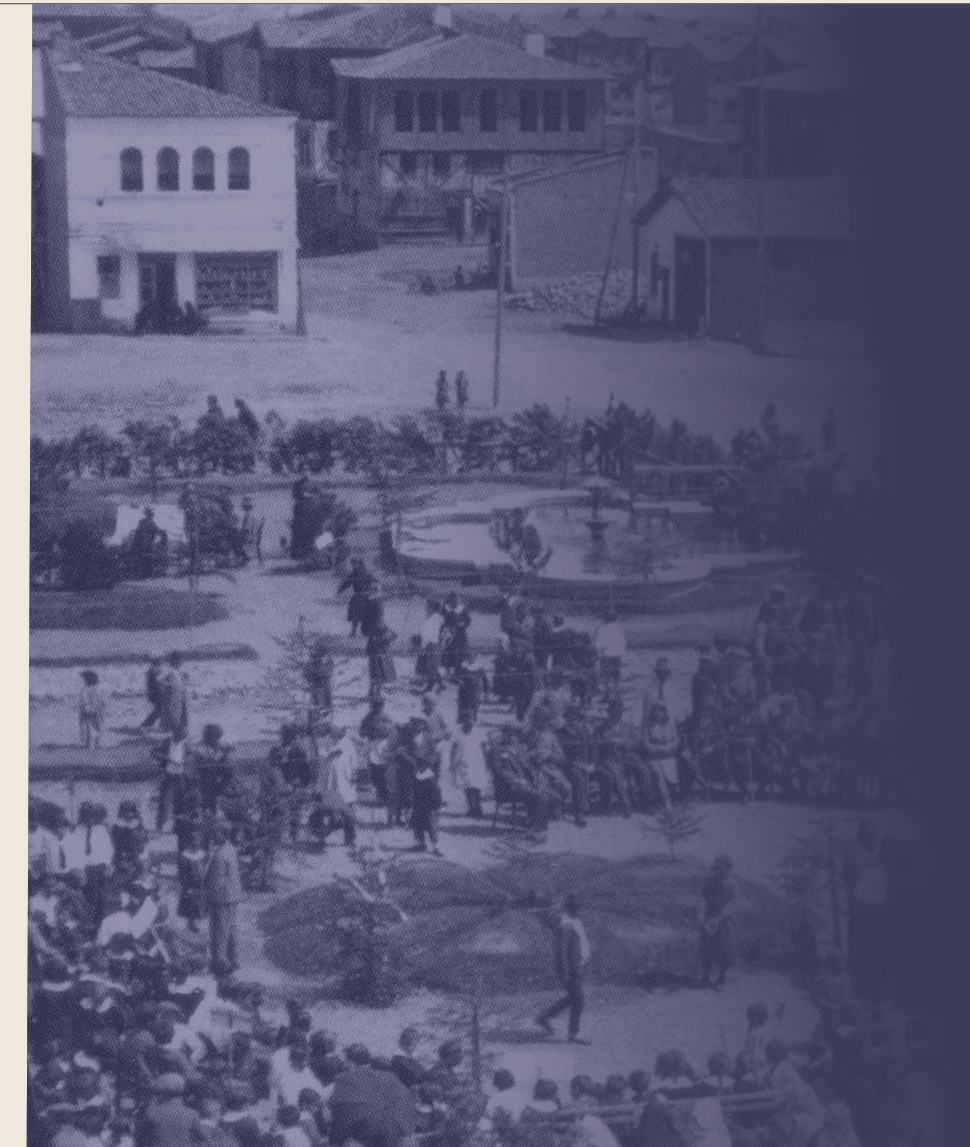
Milli mücadele sırasında ise lojistik destek açısından en güvenilir bölge olan Kastamonu İnebolu limanından Ankara'ya erzak, cephane ve insan akışında faydalanılmıştır. Kurtuluş savaşında en fazla şehit veren üçüncü il olan Kastamonu tarihin altın sayfalarında yerini almıştır.

Coğrafya

Kastamonu ili çoğunlukla engebeli arazilerden oluşmaktadır, ilin kuzeyinde Batı Karadeniz Dağları bulunmaktadır. Karadeniz sahiline paralel olarak İsfendiyar (Küre) Dağları uzanmaktadır.

Kastamonu ili Batı Karadeniz bölgesinde 41° 21' kuzey enlemi ile 33° 46' doğu boylamları arasında yer alır. Deniz seviyesinden yüksekliği 775 m.dir. Yüzölçümü 13.108 km²'dir.

Kastamonu ili çoğunlukla engebeli arazilerden oluşmaktadır, ilin kuzeyinde Batı Karadeniz Dağları bulunmaktadır. Kara-

deniz sahiline paralel olarak İsfendiyar (Küre) Dağları uzanmaktadır. Münferit olarak Yaralıgöz Dağı (1985m.), Göynük Dağı (1770m.), Dikmen Dağı (1471m.), Kurtgirmez Dağı (1450 m.), Güruh Dağı (1493m.), Ballıdağ (1400 m.),İsırganlı Dağı, Harami Dağı ve Elek Dağı önemli yükseltileri teşkil etmektedir. İlin güne-

yinde ise Ilgaz Dağı uzanmaktadır. Kuzeyde Gökırmak ve Araç Çayı, güneyde ise Devrez Çayı vadileri ile sınırlanmıştır. En yüksek noktası Çatalılgaz tepesi (2565m.) dir. 6 ilçesi sahil kıyısında bulunan Kastamonu'nun Karadeniz'e 176 km uzunluğunda kıyısı vardır.

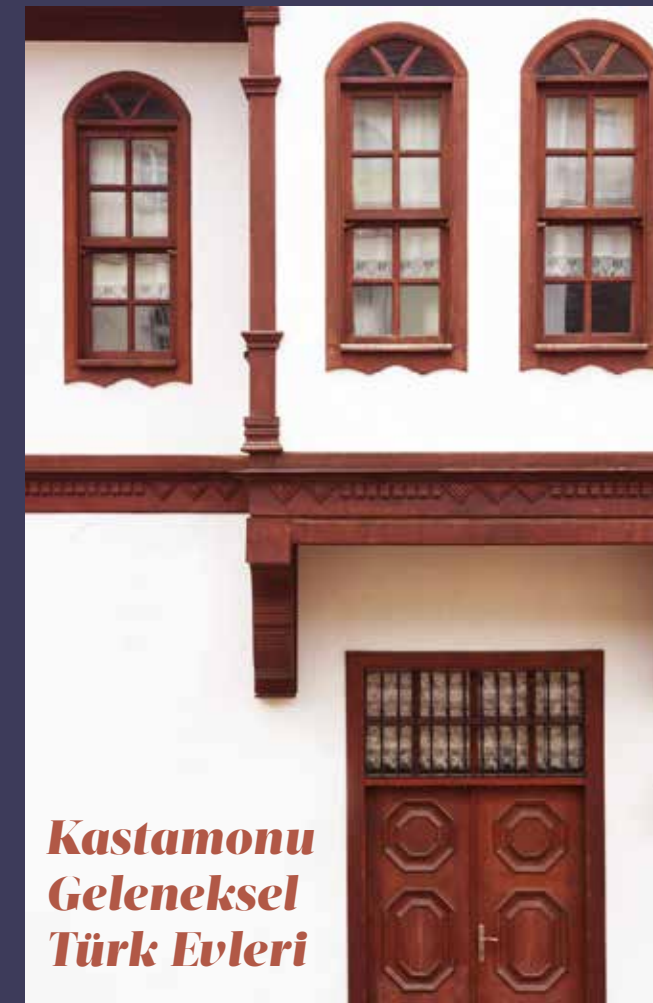
Kastamonu Adı Nereden Geliyor?

Bugün Kastamonu ve çevresindeki illeri de içine alan ve Romalılar devrinde adına Paflagonya (Paphlagonia) denilen Gasların kurduğu şehirlerden bir tanesi de "Timonion" veya "Tumanna" dır. Bazı yazarlar Kastamonu adının kökeni konusunda; bu kelimenin "Gas" kelimesi ile "Timoni" veya "Tumanna" kelimesinin

(Gas ülkesi anlamında) birleşmesinden meydana geldiği görüşünü ileri sürmüşlerdir ki en akla yakın ihtimal budur. Fonetik yönden de bugünkü Kastamonu ismine yakındır.

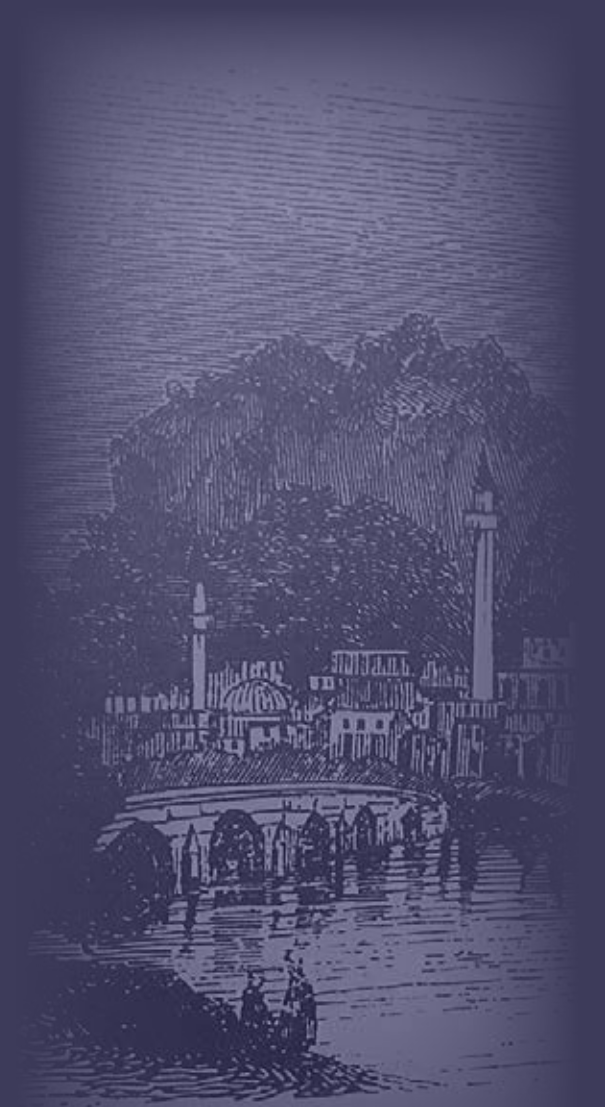
İkinci bir görüşe göre Romalılar devrinde Taşköprü'nün eyalet merkezi olduğu zamanlar Kastamonu küçük bir kasaba

olup, Bizans devrinde ve özellikle Kommenler soyu zamanında gelişmeye başlamıştır. Bu soy zamanında buraya bir kale yapılmış ve Kommenlerin kalesi anlamında "Kastr Kommen" denilmiştir. Bu kelimenin zamanla "Kastamonu" şekline dönüştüğünü ileri sürenler olmuşsa da bunu belirleyen herhangi bir belge mevcut değildir.

Kastamonu Geleneksel Türk Evleri

Kastamonu geleneksel Türk evi ve yakın dönem Osmanlı mimarisi örneklerinin yoğun olarak bulunduğu ender illerendir. Kentsel sit kapsamına alınmış olan Kastamonu, Taşköprü, İnebolu, Küre ve Abana'nın eski mahalleleri ve yapıları ziyaretçilerinin hayranlığını kazanır.

El Sanatları & Meslekler

Kastamonu ve yöresi geleneksel el sanatları yönünden çeşitlilik ve zenginlik gösterir. Her ne kadar son yıllarda şehirlere sürekli göçler , teknolojik gelişmeler , hızlı ve ucuz üretim el sanatlarının giderek artmasına karşın yine de Kastamonu ve çevresinde geleneksel el sanatlarının yaşadığını görmekteyiz. İşte bunlardan birkaçı:

Taş Baskı Sofra Bezi / Sini Bezi

Kastamonu Merkez , Daday ve Devrekani ilçelerinde düz beyaz patiska bez üzerine , ıhlamur ağacı üzerine elle oyma veya kabartma olarak yapılmış bitkisel , geometrik motif işli , değişik boyutlardaki ahşap kalıpların özel hazırlanmış tek renkli boyaya batırılıp basılması suretiyle Sofra Bezi / Sini Bezi” yapılmaktadır. Ayrıca masa örtüsü, kadın başörtüsü olarak da kullanılmaktadır. Taş baskı ve yazma ustası Cemil KIZILKAYA, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2012 yılında “Yaşayan İnsan Hazinesi” olarak belirlenmiştir.

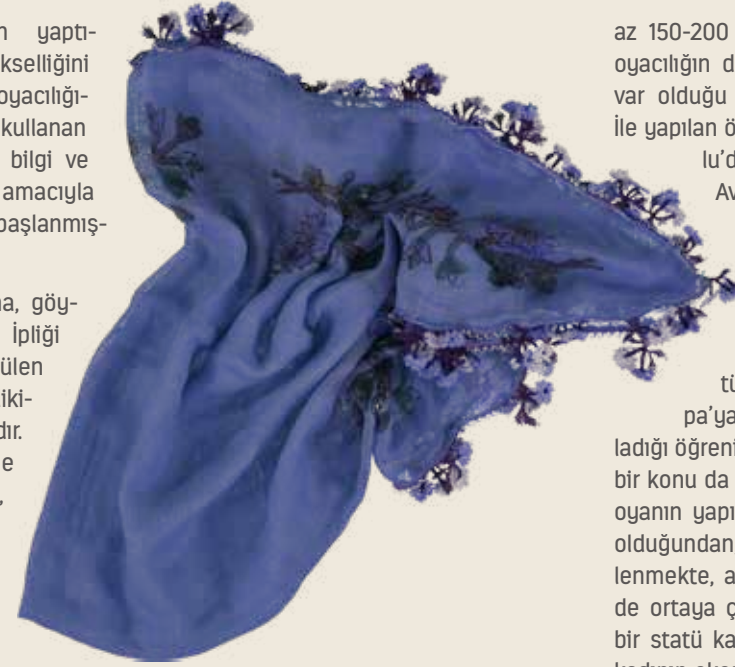
Dokumacılık / Çarşafbağı

Kastamonu ve ilçelerinin en yaygın gelir getirici olan el sanatı Çarşaf Bağı özellikle yerli dokuma “sarı kıvrak” yatak çarşafının iki uzun kenarına veya dört kenarına pamuk ipliğinden alet kullanılmaksızın kadınların parmak uçları tırnakları marifetiyle düğümler atılarak yapılan süslemelerdir. Cide, Şenpazar, Küre, Azdavay, Pınarbaşı ilçelerinde keten dokumalarına rastlanılmaktadır. üz ve renkli dokuma olarak yatak çarşafı, en böze (kadın iş önlüğü, başörtüsü, peşkir, göynek) dokumalarına sık olmasa da rastlanmaktadır.

İğne Oyası

Kastamonu’da kadınların yaptığı iğne oyalan gelenekselliğini hala korumaktadır. İğne oyacılığı-nı geçim kaynağı olarak kullanan sanatkârlar hayatta iken bilgi ve görgülerini belgelemek amacıyla çalışmalar da yapılmaya başlanmıştır.

İğne oyası, mendil, yazma, göynek yakası üzerine ipek ipliği ve iğne kullanılarak örülen veya örüldükten sonra diki-len düğümlü örgü sanatıdır. Kastamonu’da hatıra iğne oyalan gelenek olarak, kutular içinde ve sandıklarda saklanıp nesilden nesile aktarılmaktadır. 80 yaşındaki oyacının anneannesinin annesinden kalma oya örneği, en

az 150-200 yıllık oyadır. Kastamonu’da oyacılığın daha eski yıllardan bu yana var olduğu tahmin edilmektedir. İğne ile yapılan örgülerin XII. yüzyılda Anadolu’dan Yunanistan’a, oradan da Avrupa’ya geçtiği söylenmektedir. Ulaşılan canlı kaynaklardan sağlanan bilgilere göre, Osmanlı’nın son döneminde de erkekleri savaşa giden kadınların tüccarlar aracılığı ile Avrupa’ya oya sattığı ve geçimini sağladığı öğrenilmiştir. Kadının önem verdiği bir konu da süslenmektir. İpeğin üretimi, oyanın yapılması tamamen kendi eseri olduğundan, daha ucuz bir şekilde süslenmekte, aynı zamanda sanat yönünü de ortaya çıkardığından, ona toplumda bir statü kazandırmaktadır. Öte yandan kadının ekonomik bağımsızlığını da sağlamaktadır.

Hamam Kesesi

İmalat yeri olan Tosya’dan dolayı “Tosya Kesesi” olarak bilinir. Kesenin aslı el tezgahlarında ve 20-25 cm eninde dokunur. Ancak bu işi aslına uygun yapan iki tezgah kalmıştır. Diğer Ürünler otomatik tezgahlarda ve katkıli hammaddelerle yapılmaktadır. Kesenin hammaddesi tiftiktir. İç Anadolu Bölgesindeki tiftik ke-

çilerinden elde edilen tiftik, el kirmanlarında eğrilerek ip haline getirilir. Özellikle Tosya’nın bu ihtiyacını Çankırı’nın ilçeleri karşılar. Tosya’da pazartesi günleri, tiftik pazarı kurulur, ihtiyacı olan esnaflar ipliği buradan alır. Çözüğü yapılan tiftik, el tezgahlarında dokunur.

Tosya Kuşağı

İmalat yeri olan Tosya’dan dolayı “Tosya Kesesi” olarak bilinir. Kesenin aslı el tezgahlarında ve 20-25 cm eninde dokunur. Ancak bu işi aslına uygun yapan iki tezgah kalmıştır. Diğer Ürünler otomatik tezgahlarda ve katkıli hammaddelerle yapılmaktadır. Kesenin hammaddesi tiftiktir. İç Anadolu Bölgesindeki tiftik ke-

çilerinden elde edilen tiftik, el kirmanlarında eğrilerek ip haline getirilir. Özellikle Tosya’nın bu ihtiyacını Çankırı’nın ilçeleri karşılar. Tosya’da pazartesi günleri, tiftik pazarı kurulur, ihtiyacı olan esnaflar ipliği buradan alır. Çözüğü yapılan tiftik, el tezgahlarında dokunur.

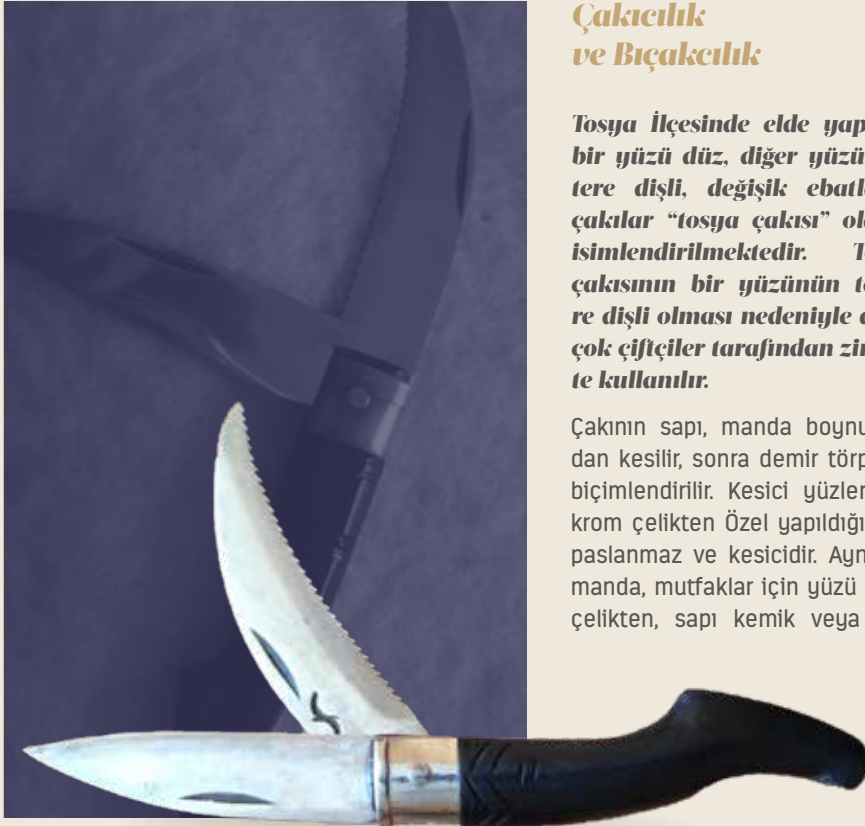
Çakıcılık ve Bıçakçılık

Tosya İlçesinde elde yapılan, bir yüzü düz, diğer yüzü tere tere dişli, değişik ebatlarda çakılar “tosya çakısı” olarak isimlendirilmektedir. Tosya çakısının bir yüzünün teste re dişli olması nedeniyle daha çok çiftçiler tarafından ziraat te kullanılır.

Çakının sapı, manda boynuzundan kesilir, sonra demir törpü ile biçimlendirilir. Kesici yüzleri ise krom çelikten Özel yapıldığından paslanmaz ve kesicidir. Aynı zamanda, mutfaklar için yüzü krom çelikten, sapı kemik veya sert

ağaçtan olan değişik boyuttaki bıçaklarda yapılmaktadır.

Evrenye bıçağı ise temelde eski araba makasından elde edilen çeliğin dövülerek şekillendirilmesi, şekillendirilmiş bu parçaya genelde keçi boynuzundan yapılan sapın eklenmesi ve nihayetinde köyde kızlaç denilen kızlağağaçtan yapılmış yine köyde kına denilen kınların yapılıp bıçağın ağızına geçirilmesiyle, tamamı el işçiliğiyle tamamlanan, yapım teknikleri ve şekil bakımından Dibek Köyü Bıçakçılar Mahallesine has bir bıçak türüdür.

Saz Yapımı

Saz yapımı Kastamonu yöresinin önemli bir el sanatıdır. Küre, Cide, İnebolu ilçelerinin köylerinde saz yapım ustaları vardır. Ancak Kastamonu şehir merkezinde Tekeli Kardeşler yıllardır Türkiye saz yapımında önemli bir yer elde etmişlerdir. Her boy sazın yapıldığı atölyede kullanılan malzeme ıhlamur ağacıdır.

Saz (Bağlama) yapım ustası Bekir TEKELİ Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2010 yılında Yaşayan İnsan Hazinesi olarak ilan edilmiştir. Bekir Tekeli 11.06.2013 tarihinde Kastamonu'da vefat etmiştir. Saz (Bağlama) yapımını oğlu Mehmet Tekeli devam ettirmektedir.

Sandık İskemle

Bozkurt ilçesinin piknik masa taburesi ve sandalyesi yanında en önemli imalatı sandık yapımıdır. Ceviz, kestane, kayın malzemeler kullanılarak yapılan sandıkların en önemli özelliği oymalı olmalıdır.

Mücevher sandığı, yazma sandığı, çeyiz sandığı isimleri ile değişik ebatlarda yapılan imalatların kapak ve diğer yüzlerinin kalem işi çiçek, ağaç ve geometrik motiflerle işlenmiş olur. Daha çok ceviz ağacının kullanıldığı sandık-

lar Kastamonu dışında da alıcı bulmaktadır.

Bozkurt'ta yapılan sandalye, askı, tabure, piknik oturma ve masalar dikkat çeker. Bazıları portatif olan bu malzemeler genellikle kayın ağacından yapılmaktadır.

Daday ilçesinde ise daha çok insan emeğine dayanan sandalye (iskemle) yapılmaktadır. "Daday Sandalyesi" olarak çevrede tanınan bu imalatla yok olmaya başlamıştır.

Urgancılık

Kastamonu'nun Taşköprü ilçesindeki verimli ovaların en önemli ürünlerinden biri kendirdir. Doğal tekstil ürünü olan kendir kaba dokuma kullanıldığı gibi ip, sicim, urgan ve halat yapımında da kullanılır.

Bir buçuk iki metre boyundaki kendirlerin ekimi kon altında yapılmaktadır. Toplanan çubuklar suda ıslanmakta daha sonra elle lifler çubuktan ayrılmaktadır. Lifter taraklar insan gücü ile geçirilerek daha çok tellenmesi ve atıkların ayıklanması işleminden sonra büküme hazırlanmış olmaktadır. 90x100 metrelik uzunca bir alana yerleştirilen çıknğın döndürülmesi ile ip yapımına başlanır. İstenilen kalınlığı vermek için alet yanında usta da gerekir. Urgan ve halat yapımı için yapılan sicimler tekrar birbiri ile toplanıp bükülür.

Kendir bunun dışında sucuların, daha eski yıllarda sıvacıların kullandığı bir malzeme idi. Sıvacılar atk kendiri doğrayıp kıtık adıyla sıvada kullanacak böylece sıvanın çatlaması önlenecekti.

Urgancılardan pirinin imam Gazali olduğuna inanılır, bunun için her cuma Kastamonu şehir merkezindeki kendir kapanında mevlit okunur, dua edilirdi.

Kaşıklık

Kastamonu yöresindeki el sanatlarından biri de kaşık yapımıdır. Cide, Pınarbaşı ilçelerinde ve köylerinde de yapılan şimşir kaşığın asıl vatanı Şenpazar'dır. Aşıklı Köyündeki ustalar üretime dönük şimşir kaşıkları el aletleri ile oyarak yapmaktadırlar.

Ormanlardan kaşıklık şimşir sağlanmasını ayrı kişiler, imalatı ayrı kişiler yapmaktadır.

Sepetçilik

Kastamonu'da üretilen sepetler, söğüt dallarından, Daday ve Araç ilçelerinde üretilen sepetler ise fındık ağacı dallarından örülmektedir.

Kastamonu Sepeti olarak bilinen bu sepetler ince söğüt dallarının yine özel işlemlerle hazırlandıktan sonra elle değişik biçimlerde örülmesi ile yapılır.

Kültür

Ev Kaya Mezarları

Kent merkezinin hemen güneyinde, bir ana kaya kütlesi yüzeyinde yer almaktadır. Alanda üçü anıtsal olmak üzere toplam 8 adet kaya mezarı bulunmaktadır. Anıtsal mezarların ikisi içerisindeki mezar odalarında ikişer adet ölü sediri yer alır. Alana ismini veren Evkaya Kaya Mezarı, sütunlu ön cephesi ve alınlığındaki "Potnea Theron" – "Hayvanlar Hakimisi Tanrıça" betimlemesi ile oldukça ilgi çekmektedir. Mezarlar M.Ö. 7. yy. başlarında Frig kültür etkisi altında, bir kaya mezarından çok açık hava kutsal tapınım alanı olarak yapılmıştır.

Şehit Şerife Bacı

İstiklal Savaşı'nın sayısız kahramanlarından olan Şehit Şerife Bacı, Türk Kadını ve Türk Anasını kişiliğinde birleştiren müstesna bir kadındır.

1921-1922 kışı çetin olmuştur. Dondurucu soğuğa rağmen İnebolu'dan Ankara'ya cephane taşıyan kafilede bulunanlardan Şerife Bacı, çok zor şartlarda, şehrin kapısı sayılan Kışla önüne kadar gelebilmiş ve taşıdığı Millet Yükünü canı pahasına menziline ulaştırmış, ruhunu da orada teslim etmiştir.

Atabey Gazi Camii (Kırk Direkli

Kastamonu'da hüküm süren Atabey Muzaferredin Yavlak Aslan Bey tarafından 13. Yüzyılın ikinci yarısında (1273) yapılmış olduğu düşünülen eser, şehrin bilinen en eski camisidir. Duvarları kesme ve moloz taştan oluşan yapının üzerini kırk direğe oturtulan ahşap tavan örtmektedir.

dir. Bu nedenle halk tarafından "Kırk Direkli Camii" olarak anılır.

Kastamonu Kalesi'nin Bizanslılardan Cuma günü alındığı ve ilk Cuma namazının burada kılındığı tahmin edilmektedir. Bu tür camiler Türk İslam gelene-

ğinde "Fetih Camii" olarak isimlendirilir.

Cuma ve bayram namazlarında hutbe okumak için minbere kılıç ile çıkma geleneği devam etmektedir. Kastamonu'nun en eski camisi olan yapı 1800,1871 ve 2009 yıllarında onarılmıştır.

Yılanlı Külliyesi

Pervaneoğulları Dönemi eserlerindendir. 671 / 1272 yılında Abdülkadir Geylani Hz. Nin 4. oğlu olan Abdül-fettah Veli tarafından vücuda getirilmiştir. Küpçiğez Mahallesi Yılanlı Sokakta bulunan külliye; darü's-şifa, Cami, Türbe ve iki şadırvandan meydana gelmektedir.

Kastamonu Kalesi

Şehrin batısında bir ana kaya kütlesi üzerinde bulunan kale, M.S. 12. yy.da Komnenoslar tarafından yaptırılmıştır. Orijinal yapıdan günümüzde sadece iç kale kısmı ulaşmıştır. Kalenin dış surları 18. yy. sonlarında yok olmuştur.

Kalenin çeşitli dönemler içerisinde geçirmiş olduğu değişiklikler, bir Ortaçağ Bizans yapısından çok Türk mimarisini yansıtmaya neden olmuştur.

Kalenin şehirden yaklaşık 120 metre yüksekte oluşu; ulaşım yönünden oldukça kolay olması Kastamonu'yu panoramik açıdan izlenebilecek en iyi yer konumunda bulunmasını sağlar. Kale içerisinde sarnıçlar, zindan, kaçış tünelleri ve "Bayraklı Sultan" olarak anılan türbe bulunmaktadır.

Kastamonu Hükümet Konağı

Çevresindeki 19. yy. anıtsal kamu yapılarıyla birlikte geçmişe ait bir doku oluşturan yapı, 1902 yılında ulusal mimari yapının kurucularından Mimar Vedat Tek tarafından yapılmıştır.

Zemin üstüne 2 kat olarak yapılan bina, stil açısından batı klasisizmi ile dış duvar süslemeleri ve pencere şekillerindeki Osmanlı oryantalizminin bir eklektizmini taşımaktadır. Yapı 110 senedir hem işlevini değiştirmeden hem de ciddi anlamda bir restorasyon geçirmeksizin günümüzde Kastamonu ile özdeşleşen sembollerden biri olarak varlığını sürdürmektedir.

Saat Kulesi

Kastamonu Hükümet Konağı arkasında, Sarayüstü Tepesi'nde yer alan yapı şehrin önemli simgelerinden biridir.

Sultan II. Abdülhamid dönemi yapılarıyla çevrelenmiş olan Cumhuriyet Meydanı'nın ve Kastamonu'nun tacı konumunda bulunan Saat Kulesi, 1885 yılında vali Abdurrahman Paşa tarafından yaptırılmıştır. Diğer şehirlerde olduğu gibi çalar, büyük bir saatin Kastamonu'da da bulunması istenmiş ve İstanbul'a sipariş verilmiştir. O dönemde Sarayüstü mevki olarak bilinen tepeye 13m yüksekliğindeki kule içerisine "Brunberger Frs/

Strasburg 1885" imzalı saat yerleştirilerek törenle açılmıştır.

Halk arasında sürgün bir saat olduğuna dair yaşanan bir efsanesi de bulunmaktadır. Efsaneye göre, saat İstanbul Sarayburnu'nda bulunmakta iken

zamansız çalan gongu, padişahın hamile cariyelerinden birinin çocuğunu düşürmesine neden olduğu için Kastamonu'ya sürgün edildiğine inanılmaktadır.

Şeyh Şaban-ı Veli Külliyesi

Hız. Pir Şeyh Şaban-ı Veli, Hız. Mevlana, Hacı Bektaşî Veli, Hacı Bayramî Veli ve XVI. Yüzyılda da Şeyh Şaban-ı Veli.

Anadolu'nun 4 muhafızı. Medeniyet coğrafyamızın birlik, dirlik ve huzur verenleri. Kastamonu'da doğan, ilim ve ırfan güneşi olarak bilinen Şeyh Şaban-ı Veli, doğu ve batı düşünce dünyasını, fikir dünyasını aydınlatmıştır. Şeyh Şaban-ı Veli Hazretleri, irşad usulüne yeni metotlar kazandırarak, Pir makamına ulaşmış ve kırk yılı aşkın bir süre irşad görevini yerine getirdikten sonra 1568 yılında vefat etmiştir. Üç yüz altmış halife yetiştirmiştir. İnsanla-

nı aydınlatmak için görevlendirilen Halveti- Şabaniye tarikatı halifele- ri, Anadolu, Mısır, Hicaz, Pakistan, Kuzey Afrika, Balkanlar ve pek çok ülkede ilim ve ırfan hizmetlerin- de bulunmuşlardır. Şeyh Şaban-ı Veli Vakıf Müzesi'nde Hız. Pir Şeyh Şaban-ı Veli'nin yaşadığı döneme ait birçok eşya, yaklaşık bin yıllık Kur'an-ı Kerim ve ülkemizin en zen- gin halı koleksiyonu bulunmaktadır. Şeyh Şaban-ı Veli Külliyesi ise Sey- yid Sünneti Efendi tarafından 1490 yılından önce yapılmıştır. Külliye bünyesinde cami, türbe, dergâh, kütüphane, asa suyu ve şadırvan ile dergâh evleri mevcuttur.

Nasrullah Camii ve Şadırvanı

Kent merkezinde yer alan cami, meydanı, şadırvanı, köprüsü ve bir de daha sonra eklenen med- rese ile bir külliye görünümün- dedir.

II. Beyazıd döneminde 1506 yı- lında Nasrullah Kadı tarafından köprü ve şadırvan içindeki su

havuzları ile birlikte yaptırılan cami, Kastamonu'nun en büyük camisidir. 1746 yılında genişletil- mesine kadar 6 kubbeli bir yapı- ya sahip olan cami, bu çalışmayla 9 kubbeli bir hale gelmiştir. Cami içindeki hatlar ve süslemeler ise yine Kastamonulu ünlü hattat Ahmet Şevket Efendi tarafından yazılmıştır.

Milli Mücadele yıllarında, Anadolu'yu dolaşarak Kurtuluş Sava- şı'na destek toplayan Milli Şa- ir'imiz Mehmet Akif Er- soy, Nas- rullah

Camii'nde de vaaz vermiş ve aynı zamanda Milli Marş'ımız olan İs- tiklal Marşı TBMM'de kabulünden önce ilk defa burada okunmuştur.

Nasrullah Camii şadırvanı içinde- ki su havuzları 1506 yılında cami ile birlikte yapılırken, şadırvan kısmı ise iki kubbeli olarak 1752 yılında Bedii adlı bir hayırsever tarafından yaptırılmıştır.

Halk arasında söylenegelen bir efsaneye göre, bu şadırvandan bir kez su içen kişi ömründe ya yedi kez Kastamonu'yu ziyaret etmekte ya da Kastamonu'ya yerleşmektedir.

Münire Medresesi El Sanatları Çarşısı

Nasrullah Camii arkasında yer alan med- rese 1746 yılında Reisül Küttab Hacı Mus- tafa Efendi tarafından yaptırılmıştır. Yapı 2001 yılında Kastamonu Valiliği'nin dü- zenlemeleri ile turizme açılmıştır.

Medrese içindeki 21 adet dükkânda, Kas- tamonu'ya ait her türlü geleneksel el zanaatı bulunabileceği gibi, yöreye ait şifalı bitkiler ve ürünlerden, Kastamonu yöresel mutfağına uzanan ürünlerin de yer aldığı, geniş geleneksel bir çarşıdır.

Liva Paşa Konağı Kastamonu Etnografya Müzesi

1879-1881 yıllarında Mir Liva Sadık Paşa tarafından haremlik selamlıklı olarak bodrum artı üç katlı olarak yaptırılmış konak 1997 yılında etnografya müzesine dönüştürülmüştür.

Müzenin girişinde zemin katta Kastamo- nu'ya ait eski görüntülerin bulunduğu fotoğraflar yer alır. Kışlık kat olarak kulla- nılan orta katta Kastamonu el zanaatları- nı yansıtan ahşap el oymacılığı eserleri, dokumacılık, semer ve koşum takımcılığı, baskıcılık, kunduracılık, urgancılık ve ba- kircılık bölümleri bulunmaktadır.

Yazlık kat olarak kullanılan üst kat ise bir müze ev olarak düzenlenmiş, bir konağın içinde bulunan gelin odası, oturma odası, günlük odalar (kadın-erkek), misafir oda- sı, başoda olarak hazırlanmıştır.

Arkeoloji Müzesi

Kastamonu kent merkezinde yer alan müze binasının planını Mimar Kemaleddin Bey çizmiş ve 1917 yılında İttihat ve Terakki Kulübü olarak yapılmıştır.

Kastamonu Valiliği Kent Tarihi Müzesi

Kastamonu kent merkezinde yer alan müze binasının planını Mimar Kemaleddin Bey çizmiş ve 1917 yılında İttihat ve Terakki Kulübü olarak yapılmıştır.

Osmanlı Sarayı

Kent merkezinde, yine oldukça tarihi bir doku içinde yer alan yapı, 1922 yılında Kastamonu Belediye binası olarak 3 kat üzerinden kâgır olarak yapılmış, 1925 yılında Mustafa Kemal Atatürk'ün Kasta- monu Belediyesi'ni ziyaretlerine ev sa- hipliği yapmış, günümüzde otel ve turizm amaçlı olarak kullanılmaktadır.

Unesco Dünya Miras Listesi Adayı Kasaba Köyü Mahmut Bey Camii

Kent merkezinde, yine oldukça tarihi bir doku içinde yer alan yapı, 1922 yılında Kastamonu Belediye binası olarak 3 kat üzerinden kâgır olarak yapılmış, 1925 yılında Mustafa Kemal Atatürk'ün Kasta- monu Belediyesi'ni ziyaretlerine ev sa- hipliği yapmış, günümüzde otel ve turizm amaçlı olarak kullanılmaktadır.

Paflagonya'nın Başkenti Pompeiopolis

Taşköprü'nün zengin kültür tarihi içinde odak noktayı günümüzde Zimbılı Tepesi olarak anılan "Pompeiopolis Antik Kenti" oluşturmaktadır. Pompeiopolis, M.Ö. 65- 64 yıllarında Amnias (Göksu) vadisinin doğu-batı geçiş yolu üzerinde, Roma or- dusunun Pontus Kralı Mitridates'i yendiği yerde kurulmuştur.

İnebolu Evleri ve Konakları

Kastamonu coğrafyası üzerindeki konut çeşitliliğinde, kendine özgü evleri ile sahil ilçesi İnebolu Evleri dikkat çeker.

Belli başlı özellikleri olan İnebolu Evlerinin, çatıları yöreye özgü arduaz (marla) taşı ile kaplanmıştır. Yapıların dış cepheleri aşı boyası ile boyanmış ve böylece kırmızı başta olmak zere mavi, beyaz gibi renklerle göz alıcı bir güzellik kazandırmışlardır.

Türkiye’de Bir İlk Olan Muhtarlar Müzesi’de Kastamonu’da Kuruldu

Müze; muhtar mühründen daktilosuna, muhtarlıkla ilgili kitaplardan fermanlara kadar çok sayıda eseri barındırıyor.

Anadolu’da, muhtarlığın kurulduğu ilk il olan Kastamonu’da, yine ilk olan muhtarlar müzesi açıldı. Muhtarlar Gününde açılışı yapılan, Müzede; Muhtarların kullandığı festen kaskete, mühürden daktiloya, muhtar tüfeğinden tabancasına kadar çok sayıda envanter var. Ayrıca muhtarlıkla ilgili fermanlar, belgeler, 70 yıllık muhtar kitapları ve mahalle fermanları da yer alıyor. Kastamonu Muhtarlar Derneği’nin çatı katına kurulan müze ziyaretçiler tarafından büyük ilgi görüyor.

Ahi Şorba Türbesi, Zaviyesi

Ahi Şorba, Ahilik kurumunun Kastamonu’daki ve Anadolu’daki en kadim temsilcilerinden biri olarak biliniyor. Adını verdiği ahi zaviyesinde dervişlere, muhtaçlara ve yolculara çorba ikramından dolayı Farsça aksanla Ahi Şorba olarak söyleniyor. Çobanoğulları dönemine ait olan zaviye, kaynaklarda Şorbe, Şorve, Şorba ve Ahi Çorbazâde Zaviyesi olarak da bilinir.

Şorba adı, zaviye sahibinin gelip geçenlere ve fukaraya çorba ikram etmesiyle ilişkilendirilirken, Ahi unvanı ise aynı zamanda onun bir meslek erbabı olduğunu ortaya koyuyor. İbn Battuta’nın Kastamonu’ya geldiğinde “sağır bir şeyhin zaviyesi” olarak belirttiği zaviye “muhtemelen bu zaviye olmalıdır”deniliyor.

Ahi Mustafa

Kastamonu’ya bağlı Küre’de yaşayan Ahi önderlerinden biri idi. XV. yüzyılda yaşayan Ahi Mustafa, Küre vakıfları içinde yer alan Himmeti Zaviyesi

mensuplarındandır. Bu zaviye, ahilerin etkin olduğu bir zaviyedir. Ahi Mustafa ve oğulları, zaviye vakfında mütevellilik görevlerini icra etmişler

ve Küre’nin sosyal, kültür ve üretim tarihinde önemli görevler üstlenmişlerdir.

Turizm

Deniz Turizmi

Kastamonu deniz turizmi açısından da zengin bir ildir. Çok sayıda plajı bulunmaktadır.

Yayla Turizmi

İl yayla turizmi açısından çok zengindir. Başta Araç İlçesi olmak üzere; Azdavay, Pınarbaşı, Çatalzeytin, Daday, Devrekani, Bozkurt ilçelerinde bulunan yaylalarda yayla turizmi yönünden gerekli altyapıların tamamlanmasından sonra daha etkin, ülke ve bölge turizmine de katkı sağlayacak şekilde kullanılabileceği belirtiliyor.

Kış Turizmi

İl, kuzeyden Küre (İsfendiyar) Dağları, güneyden Ilgaz Dağı ile çevrelenmiş olduğundan, kış mevsiminde bol kar almaktadır. Gerek arazi özellikleri, gerek bol kar yağışı almasından dolayı kış turizmi için çok rağbet görmektedir.

Ahi Evran ve Ahilik Geleneği Unesco 2021 Dünya Yılı Kültürel Miras Anma ve Kutlama Listesine Alındı

Prof. Dr. Ali YAKICI
Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi

UNESCO hedef ve idealleriyle ilgili alanlarda evrensel öneme sahip kişi veya tarihi olaylara ilişkin yıl dönümlerine UNESCO Genel Konferansı kararıyla belirlenen Anma ve Kutlama Yıl Dönümleri Programında yer vermektedir. Bu kapsamda "Ahi Evran'ın Doğumunun 850. Yıl Dönümü" 2021 yılı için Türkiye'nin önerisi Kuzey Makedonya ve Romanya'nın desteğiyle İran ve Azerbaycan ile ortak dosya olarak UNESCO Anma ve Kutlama Yıl Dönümleri Programına dâhil edilmiştir.

Ahi Evran'ın 1171 yılında İran'ın Hoy kasabasında doğması ile çocukluk ve okul dönemini Azerbaycan'da geçirmesi nedeniyle de dosya İran ve Azerbaycan'ın ortaklığında Türkiye tarafından sunulmuştur. 2021 yılının Ahi Evran Yılı olarak anılmasında yıl dönümünün 50 ve katları olması gibi teknik şartları karşılamasının yanında, UNESCO ideal ve hedefleriyle uyumlu olması etken olmuştur. Ahi Evran'ın kişiliği ve kurmuş olduğu Ahi teşkilatı pek çok yönüyle UNESCO misyonuyla örtüşmektedir.

Ahi Evran'ın kurduğu Ahi teşkilatı UNESCO'nun hayat boyu öğrenme kavramıyla örtüşmektedir. Ahilik geleneği usta-çırak ve hiyerarşi sistemiyle mesleki eğitim merkezlerinde uygulanmaktadır. Ahi dürüst, olgun ve iyi zanaatkar anlamındadır, bu da bahşin tesisinin temellerinden biridir. Kültürel alanda ise Ahilik geleneği pek çok somut olmayan kültürel mirası etkilemekte ve usta çırak ilişkisiyle kültürel aktarımı desteklemektedir. Bu durum ise kararın alınmasında etkili olmuştur.

Doğru olmak, dürüst olmak, iyi huylu olmak, doğru sözlü olmak gibi değerlere sahip kişiler Ahilik teşkilatına alınması ve bununla birlikte Ahi teşkilatının evrensel değerleri taşıması da bu kararın alınmasında etkili olmuştur. Ahilik, birlik ve dayanışmayı sağlamak ve birlikte yaşama kültürünü benimsemek ve çeşitlilikle birlikte ortak toplumsal değerleri paylaşmak gibi UNESCO değerlerine uyum göstermektedir.

Ahi teşkilatı kadınların sosyal ve ekono-

“
Doğru olmak, dürüst olmak, iyi huylu olmak, doğru sözlü olmak gibi değerlere sahip kişiler Ahilik teşkilatına alınması ve bununla birlikte Ahi teşkilatının evrensel değerleri taşıması da bu kararın alınmasında etkili olmuştur.

”

mik hayattaki rolünü vurgulayarak Ahi Evran'ın eşi Fatma Bacı tarafından Ahi Teşkilatının bir parçası olarak Bacıyan-ı Rum teşkilatının kurulması kadınların kültür, sanat, edebiyat, sosyal ve ekonomik hayata katkılarını teşvik etmeye ve geleneksel el sanatlarının öğrenilmesine katkı sağlamıştır. Bu bakımdan da UNESCO'nun "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" vb. önem verilmesini istediği yaklaşımlarına da uymaktadır.

Yukarda da bahsedildiği şekilde, Ahi Evran'ın UNESCO'nun vurguladığı değerlerin yaygınlaştırılmasına katkı sağlaması, UNESCO hedef ve idealleriyle bütünleşik ve evrensel olmasından dolayı doğumunun 850. yıl dönümü UNESCO Anma ve Kutlama Programına kabul edilmiştir. 2021 yılı boyunca başta Türkiye, Azerbaycan ve İran olmak üzere Türk Dünyası ve Balkanlarda düzenlenecek etkinliklerle Ahi Evran'ın Doğumunun 850. Yıl Dönümü UNESCO katılımlı olarak anılacak ve kutlanacaktır.

Ürün Güvenliği Açısından Esnaf ve Sanatkârların Sorumluluğu

Berre Doğan Türkmen

Ticaret Uzmanı

"Tabiatla olduğu üzere tarihte de her şey çeşitlilik ve sürekli değişim gösterir. İsteklerim ve hareketlerimle ben de sadece bu daimi değişimlerin birine iştirak eden bir ayrıntıyım." Aliya İzzetbegović' in sözleri değişim karşısında insanların yerini göstermektedir. Hızla ve mütemadiyen değişen dünya insanlığa bir taraftan büyük hizmetler sunarken, bir taraftan da insanlığı hız ve bilinmezliklerle tehdit etmektedir. Bu tehditlerden biri insanlığın varoluşundan beri ihtiyaçlarını gidermek amacıyla başlayan tüketici kimliğine karşıdır.

Bu doğrultuda başlayan tüketicinin korunması düşüncesi; ekonomik çıkarların yanı sıra, gelişen teknolojiye değişimin getirdiği ticarete serbestleşme ve tüm dünyanın bir pazar olmasına neden olması, ürünlerde sağladığı çeşitliliğe ek olarak getirdiği ürün hakkındaki belirsizlik karşısında sağlık ve güvenliklerinin de korunması gerekliliğini doğurmuştur. Ürün güvenliğine artan bu ilgi piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerinin temelini oluşturmıştır.

Ekonomik çıkarların yanı sıra modern tüketici hukuku, kişinin can ve mal güvenliği ile çevrenin korunmasını da ele almak zorundadır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda "Uluslararası Tüketici Birlikleri Örgütü'nün önerisi ile ilan edilen evrensel tüketici haklarının sekiz temel ilkesinden biri olan "Tüketicinin Sağlık ve Güvenliğinin Korunması Hakkı" ile tüketiciye sunulan mal ve hizmetlerin sağlık ve güvenlik bakımından risk taşıyamaması ve tüketicinin zararlı ürünlerden korunmaya çalışılması amaçlanmaktadır. Ayrıca sadece insanların değil hayvan, bitki ve çevrenin de korunması gerekliliğini belirten "Sağlıklı Bir Çevrede Yaşama Hakkı" ile de tüketicinin tam anlamıyla korunacağı açıktır.

Bu bağlamda ürünlerin, insan sağlığı ve güvenliği bakımından denetlenmesi, tüketicilerin çevre güvenliği ile kamu yararı ve üreticilerin teknik düzenlemelere uymasının sağlanması, piyasada etkin bir rekabetin tesis edilmesi amacıyla ürünlerin piyasada izlenmesi, denetlenmesi faaliyetleri "piyasa gözetim denetimi" olarak adlandırılmaktadır.

“
Ahilik, kalitenin korunmasını, standardizasyonun sağlanmasını, sağlıklı-dayanıklı mal üretimini daha XIII. yüzyıl Anadolu'sunda gerçekleştirmiştir.”

Ülkemizde piyasa gözetimi ve denetimi ilk olarak 1930 tarihli 1705 sayılı "Ticarette Tağşışın Meni ve İhracatın Murakabesi ve Korunması Hakkında Yasa" ile zorunlu standart ve kalite denetimi şeklinde başlamıştır.

Ürün güvenliği ve piyasa gözetimine esas teşkil eden mevzuat, 11 Temmuz 2001 tarihli ve 24459 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan ve 11 Ocak 2002 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 4703 sayılı "Ürünlerin Teknik Mevzuatının Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'dur.

Bu kanun insan sağlığı ve güvenliği, çevre ve tüketicinin korunması gibi temel gerekler açısından, ürünlerin sahip olması gereken asgari koruma düzeyinin belirlenmesine ve bu teknik düzenlemelerin uygulanmasına, piyasa gözetimi ve denetim mekanizmasının nasıl işletileceğine ilişkin hususları, genel hatları düzenlemektedir.

Piyasa gözetimi ve denetimi mekanizması üç ayrı özneyi içinde barındırmaktadır. Bunlar; denetimi yapan yetkili otoriteler,

ürünleri satın alıp kullanan tüketiciler ve ürünleri piyasaya arz eden iktisadi işletmelerdir.

Bu iktisadi işletmeler içerisinde biri kentsel ticaretin en önemli aktörlerinden olan esnaf ve sanatkârlardır. İster gezici olsun ister bir dükkânda veya bir sokağın belirli yerlerinde sabit bulunsun, ekonomik faaliyeti sermayesinden fazla bedeni çalışmasına dayanan ve geliri Bakanlar Kurulunca çıkarılacak kararnamede gösterilen sının aşmayan, sanat veya ticaretle uğraşan kişilerin esnaf sayılacağı 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunun 15. Maddesinde düzenlenmektedir. 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu (ESMK) ise esnaf ve sanatkâr "İster gezici ister sabit bir mekânda bulunsun, Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulunca belirlenen esnaf ve sanatkâr meslek kollanna dâhil olup, ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedeni çalışmasına dayandıran, kazancı tacir veya sanayici niteliğini kazandırmayacak miktarda olan, basit usulde vergilendirilenler ve işletme hesabı

esasına göre deftere tabi olanlar ile vergiden muaf bulunan meslek ve sanat sahibi kimseleri" şeklinde tanımlamaktadır.

Kendi mesleki beceri ve tecrübeleri ile bir mal veya hizmet ortaya koyan, üretime ve istihdama katkı sağlayan esnaf ve sanatkârların sayısal büyüklüğü dikkate alındığında ülkemiz için hem ekonomik hem de toplumsal açıdan büyük yere sahip olduğu açıktır. Piyasada böyle önemli bir yere sahip olan esnaf sanatkârların ürün güvenliği hususunda bilgili ve hassas olmaları etkin bir piyasa gözetimi ve denetimi için vazgeçilmezdir. Bu doğrultuda, tüm esnaf ve sanatkâr işletmelerinin ürün güvenliğini ve bu çerçevede ilgili mevzuatları bilmeleri piyasada bulunan her çeşit ürünün güvenliğini sağlamak açısından en önemli unsurlardandır.

Esnaf ve sanatkârlar, ahiliğin bugünkü temsilcisi olarak kültürünün değerlerini taşımaktadır. Bu kültür hem toplumsal hem ekonomik hayatı düzenleyen kuralları oluşturduğu bir teşkilatlanmadır. Ahilik kültürü tüm bu değerler ve ilkeler

içerisinde tüketicinin haklarını da korumaktadır. Ahilik teşkilatı tüketiciyi korumayı sağlamak üzere; önemli tedbirler almış, pek çok düzen oluşturmuş ve böylece yüzyıllarca tüketiciyi korumada önemli roller üstlenmiş bir kuruluştur. Hatalı üretilmiş malın satılması, satılan malın normal dayanma süresinden önce eskimesi, imalat hatası, üründen tüketicinin zarar görmesi gibi hususlarda müşterinin mağduriyetinin giderilmesi sağlanmıştır. Ayrıca Ahi yetkilileri yalnızca yurt içinde üretilen malların sağlamlığı ile ilgilenmemiş; ülke dışından ithal edilen malların da gerek "kalitesini" gerekse "kullanıma uygunluğunu" kontrol etmişler; sağlığa zararlı olup olmadığını belirlemişlerdir. Ahiliğin bu noktadaki temel anlayışı, müşteri memnuniyeti odaklı "müşterinin velinimet" olarak görülmesinde saklıdır.

Ahilik, kalitenin korunmasını, standardizasyonun sağlanmasını, sağlıklı-dayanıklı mal üretimini daha XIII. yüzyıl Anadolu'sunda gerçekleştirmiştir. Üretimde kaliteyi arttırmak, arz ve talep dengesini oluşturmak ve kaynak israfını önlemek için her alanda, günümüz modern dünyasının uygulamalarıyla özdeş sayılabilecek standartlar düzenlenmiş ve buna uymayanlar cezalandırılmıştır. Tüketici ve tüketici hakları açısından bu standartların can ve mal güvenliği ile ilgili faydalarının yanı sıra tüketicilere mukayese ve seçim kolaylığı sağlamak, ucuz ve kaliteli ürün almasına yardımcı olmak, sipariş ve tedarik işlerinde işlemsel kolaylıklar sağlamak gibi avantajları bulunmaktadır.

Ahilik teşkilatının düzenleyici uygulamalarından bir örnek vermek gerekirse, dayanıklı tüketim mallarının üstüne o eşyanın üreticisi olan firmanın işaretinin basılmasıydı. Bu sayede; o işletmenin ürünle ilgili yaşanan bir sorunda çalış-

şan çıraktan ustaya kadar herkesin ortak sorumluluğu sağlanmaktaydı.

Günümüzde tüketicilerin ekonomik çıkarlarının yanı sıra sağlık ve güvenliğinin korunması için düzenlemeler içeren söz konusu 4703 sayılı Kanun'un kapsadığı pek çok hususun ahilik kültürü içerisinde de bulunduğu açıkça görülmektedir.

Bu kapsamda esnaf ve sanatkârların, kullanım süresi içinde, normal kullanım koşullarında risk taşımayan veya kabul edilebilir ölçüde risk taşıyan ve insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan ve bitki yaşam ve sağlığı, çevre

ve tüketicinin korunması açısından sahip olması gereken asgari güvenlik koşulları bakımından azami ölçüde koruma sağlayan ürün olarak tanımlanan güvenli ürün arz etme zorunluluğu Kanunda belirtilmektedir.

Diğer taraftan; Kanun 5 inci maddesinde üreticilere ve dağıtıcılara gerek yurt dışında üretilmiş gerek ithal edilmiş olsun piyasaya sadece güvenli ürün arz etme ve ürünlerin teknik düzenlemelere uygun olma sorumluluğunu yüklemektedir. 4703 sayılı Kanunun gerekçesinde de belirtildiği üzere, ithal edilen ürünlerin de teknik düzenlemeye uygun olması koşulu, piyasada yer alan bütün ürünlerin güvenliğini sağlaması yanında yerli üreticileri haksız rekabete karşı korumuş da olacaktır.

Mezkur Kanun güvenli ürün arz etmek hususunda tüm iktisadi işletmelerin yükümlülüklerini açıklamaktadır. Bu çerçevede; bir ürünü üreten, imal eden, ıslah eden veya ürüne adını, ticari markasını veya ayırt edici işaretini koymak suretiyle kendini üretici olarak tanıtan gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlanan üretici piyasaya arz edilecek ürünlerin güvenli olmasından sorumludur. Üreticinin Türkiye dışında olması halinde ise üretici, kendisi tarafından yetkilendirilen temsilciyi ve/veya ithalatçıyı; ayrıca, ürünün tedarik zincirinde yer alan ve faaliyetleri ürünün güvenliğine ilişkin özelliklerini etkileyen gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlanmaktadır. Kanunda yer alan bir diğer kavram olarak dağıtıcı da üretim ve tedarik zincirinde yer alan, faaliyetleri ürünün güvenliğine ilişkin özelliklerini etkilemeyen gerçek veya tüzel kişi olarak ifade edilmiştir. Dağıtıcı, sahip olduğu bilgiler çerçevesinde, güvenli olmadığını bildiği ürünleri piyasaya arz edemez. Dağıtıcı,

faaliyetleri çerçevesinde, ürünlerin taşıdığı riskler ve bu risklerden korunmak için alınması gereken önlemler hakkında ilgililere bilgi verir. Üreticinin tespit edilemediği durumlarda, yetkili kuruluşça belirlenecek süre içinde üreticinin veya malı tedarik ettiği kişinin kimliğini bildirmeyen dağıtıcı, üretici olarak kabul edilir.

Tedarik zinciri içerisinde üretici ya da ithalatçıdan alınan bir ürünün tüketicilere ulaşması aşamasında faaliyet gösteren dağıtıcı; ürünün güvenliğine ilişkin özelliklerini etkilemeyen faaliyetleri açısından kural olarak sorumlu tutulmamaktadır. Ancak bunun istisnası 5 inci maddenin dokuzuncu fıkrasında belirtilmektedir. Dağıtıcı, sahip olduğu bilgiler çerçevesinde güvenli olmadığını bildiği ürünü piyasaya arz etmemek ve ürünlerin taşıdığı riskler

hakkında bu ürünleri kullanacak kişilere gerekli bilgileri vermekle yükümlüdür. Bunun dışında dağıtıcının, piyasaya arz ettiği bir ürünün güvensiz olduğunun anlaşılması durumunda yetkili kuruluş tarafından belirlenen süre içerisinde ürünün üreticisini ya da ürünü temin ettiği tedarikçiyi bildirmesi gerekmektedir. Ürünün üreticisi ya da tedarikçisini bildirmeyen dağıtıcı, üretici kabul edilerek idari işlemlere muhatap alınmakta ve idari yaptırıma maruz kalmaktadır. 18.06.2017 tarihli değişiklikle, söz konusu fıkra, AB mevzuatına uyum çerçevesinde ve ülkemiz piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda, dağıtıcıların teknik düzenlemelerle kendilerine getirilen yükümlülükleri yerine getirme zorunluluğu eklenmiştir.

Bu kapsamda esnaf ve sanatkârların yapması gerekli en önemli husus; öncelikle sattıkları ürünler hakkında güvenli olup olmadığının tespitini yapmasıdır. Ürünü kendisi ürettiyorsa deterjan, beyaz eşya, oyuncak, vb. akredite olmuş laboratuvarlarda testini yaptırarak analiz etmelidir. Eğer ithal ediyorsa, ürüne ait ilgili test sonuçlarını ve belgeleri incelemesi ihtiyaç duyulması halinde testini yaptırmayı gerektirmektedir. Ayrıca esnaf ve sanatkârların bir ürünün sadece satıcısı ise satın alma faturalarını ayrıntılı tanımlar içerecek şekilde düzenlemeli ve muhafaza etmelidir. Bu sayede; hem ürünün asıl üreticisine ulaşarak tüm ürünler için denetiminin yapılmasını sağlayıp etkin bir piyasa gözetimi ve denetiminin yapılmasına fayda sağlayacak hem de ürünün uygunsuzluktan dolayı sorumlu olmayacaktır. Aksi halde 4703 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde düzenlenen idari yaptırımlar kendisine uygulanacaktır.

Ürünler hakkında güvensizlik tespit edilmesi halinde; mezkûr Kanunun 11 inci maddesine göre, masraflar üretici tarafından karşılanmak üzere yetkili kuruluşların alacağı önlemler; ürünün piyasaya arzının yasaklanması, piyasaya arz edilmiş ürünlerin piyasadan toplatılması, ürünlerin güvenli hale getirilmesinin imkânsız olduğu durumlarda, taşıdıkları risklere göre

kısmen veya tamamen bertaraf edilmesi, belirtilen önlemler ve ürünün içerdiği riskler hakkındaki bilgilerin üretici tarafından etkili olacak şekilde duyurulması, üretici tarafından yapılan duyuru ve duyuru şekli uygun bulunmaz veya yeterli görülmezse ülke genelinde dağıtımı yapılan iki gazete ile ülke genelinde yayım yapan iki televizyon kanalında ilan suretiyle kişilere duyurulması olarak düzenlenmektedir. Ancak risk altındaki kişileri yerel yayın organı yapan gazete ve televizyon kanalları vasıtasıyla bilgilendirmek mümkün ise yerel olarak ve risk altındaki kişilerin tespiti mümkün olduğu durumlarda doğrudan bilgilendirme yapılabilmektedir.

Herkesin aynı zamanda bir tüketici kimliği taşıdığı günümüzde, tüm bu düzenlemeler ile piyasada güvensiz ürünlerin bulunmasının engellenerek karşılaşılabilecek riskleri en aza indirmek ve mümkün olan en üst düzeyde koruma sağlamak hedeflenmektedir. Ürün güvenliğinin sağlanabilmesi için gerekli etkin bir piyasa gözetim ve denetim mekanizması için tüm paydaşların sorumluluklarını yerine

Güvenli ürün, kullanım süresi içerisinde, normal kullanım koşullarında risk taşımayan veya kabul edilebilir ölçüde risk taşıyan veya temel gerekliler açısından azami ölçüde koruma sağlayan üründür.

getirmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- BİYİKOĞULLU, H.Nadir, Standartlar ve Türk Sanayinin Standart Faaliyetlerine Katılımı, V. Ulusal Hidrolik Pnömatik Kongresi, 2008, <http://otomasyondergisi.com.tr/arsiv/yazi/standartlar-ve-turk-sanayinin-standardizasyon-faaliyetlerine-katilimi/> (Erişim:15.12.2019).
- GÜNDOZ, Ali Yılmaz, KAYA, Mehmet ve AYDEMİR, Cahit, Ahilik Teşkilatında Ve Günümüzde Tüketicilerin Korunmasına Yönelik Çalışmalar Üzerine Bir Değerlendirme, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi C.XIV, S II, 2012.
- HAJRULA ASLAN, Eljif, Türkler'de İş Ahlakı Ve Geçmişten Günümüze Ahilik Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Yönetim Organizasyon Bilim Dalı, İstanbul, 2013
- İZZETBEGOVİÇ, Aliya, Özgürlüğe Kaçışım-Zindandan Notlar, İstanbul, 2005, s.75.
- MAHİROĞULLAR, Adnan, Selçuklu/Osmanlı Döneminde Kurumsal Bir Yapı: Ahilik/Gedik Teşkilatı ve Sosyo-Ekonomik İşlevleri, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 2011, sayfa 49-150.
- 11.07.2001 tarihli ve 24459 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 4703 sayılı "Ürünlerle İlgili Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun"
- 21.06.2005 tarihli ve 25852 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5362 sayılı "Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu"
- 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6102 sayılı "Türk Ticaret Kanunu"

Kooperatiflerde Ortak Listeleri ve Bilgi Edinme Hakkı

Fatih Polattimur
Ticaret Uzmanı

Ortaklarının aktif surette emek ve sermaye katılımlarıyla işletilen, denetimi ve yönetimi en önemli kooperatifçilik ilkelere sahip olan "demokratik yönetim ilkesi" çerçevesinde yürütülen kooperatiflerde ortak ve yönetim arası ilişkilerde yaşanan pek çok çekişmenin bilgi edinme hakkından kaynaklandığı görülmektedir. Özellikle seçimli genel kurul dönemlerinde veya olağanüstü genel kurul toplantısı talebi gibi azlık haklarının kullanımı söz konusu olan hallerde muhalif ortaklar, hem yapılacak olan genel kurul toplantılarını sıhhatinin denetimi hem de oylara yönelik propaganda süreci için genel kurul toplantısına katılmaya hak kazanan kişilere ilişkin bilgiye erişebilmek amacıyla mevcut yönetimle mücadele içerisine girmektedir.

Her ne kadar 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 66'ncı maddesi yönetim kurulunca tutulan ortaklar listesinin tetkiki için denetim kurulunu görevli kılmışsa da bu inceleme yükümlülüğü yalnızca ortakların şahsen sorumlu olduğu veya ek ödeme ile yükümlü kıldığı kooperatiflerle

“Ortağı olunan kooperatifin mevcut ve/veya genel kurul toplantısına katılmaya hak kazanan ortaklarının bilgisine erişim talebiyle yönetimin karşısına çıkıldığında ise bu talep kişisel verilerin korunması yükümlülüğü öne sürülerek yönetimce geri çevrilebilmektedir.”

sınırlanılmıştır. Elbette denetim kurulu mezkûr kanunun 65'nci maddesi uyarınca kooperatifin tüm hesap ve işlemlerini genel kurul namına denetleme yetkisine sahiptir ancak denetim yapılmamasına

ilişkin cezai müeyyide, yalnızca 56'ncı maddenin ikinci ve dördüncü fıkraları ile 66 ve 67'nci madde hükümleriyle sınırlı tutulmuştur. Bu durum karşısında muhalif ortaklar, genellikle yönetim kurulu ile aynı listeden seçilen denetim kurulu üyelerinin yapacağı ortak listesi denetimine güvenemeyebilmekte veya bu denetimin hiç yapılmayacağından endişe duyabilmektedir.

Ortağı olunan kooperatifin mevcut ve/veya genel kurul toplantısına katılmaya hak kazanan ortaklarının bilgisine erişim talebiyle yönetimin karşısına çıkıldığında ise bu talep kişisel verilerin korunması yükümlülüğü öne sürülerek yönetimce geri çevrilebilmektedir. Yazımızda bu talebin haklılığı, kooperatif ortaklarının bilgi edinme hakkı ve kişisel verilerin korunması çerçevesinde analiz edilecektir.

Kooperatifler Kanununun bilgi edinmek hakkı ve bilanço başlıklı 24'üncü maddesi;

"Yönetim Kurulunun gelir gider farklarının dağıtım şekli hakkındaki tekliflerini ihtiva eden yıllık çalışma raporu ile bilanço ve

denetçilerin 66'nci madde hükümlerine uygun olarak tanzim edecekleri rapor genel kurulun yıllık toplantısından en az 15 gün öncesinden itibaren bir yıl süre ile Kooperatif merkezinde ve varsa şubelerinde ortakların tetkikine amade tutulur. Talep eden ortaklara bilanço ve gelir gider farkı hesaplarının birer suretinin verilmesi mecburidir. Ortakların bilgi edinmek hakkı, ana sözleşme veya kooperatif organlarından birinin kararıyla bertaraf edilemez veya sınırlandırılmaz"

şeklinde düzenlenmiştir. Bu madde ile yapılan düzenleme bilgi edinme hakkını tanımlamadığı gibi, bu hakkı yıllık çalışma raporu, bilanço ve denetçiler raporu ile sınırlandırmamaktadır. Bu hüküm ile ortakların bilgi edinme hakkının dokunulamayacak özü belirlenmektedir. Özellikle demokratik yönetim ilkesi ile birlikte değerlendirildiğinde, ortakların bilgi edinme hakkının çok daha geniş unsurlar içermesi gerektiği açıktır. Zaten Kanunun bir sonraki maddesi ile ortakların bilgi edinme hakkına ilişkin başkaca bir örnek şartlı da olsa sunulmuştur.

Kanununun ticari defterler ve sır saklama hükümleri ve ceza başlıklı 25 nci maddesi;

"Kooperatifin ticari defterleri ve haberleşme ile ilgili hususların tetkiki, genel kurulun açık bir müsaadesi veya yönetim kurulunun kararı ile mümkündür. İncelenmesine müsaade edilen defter ve vesikalardan öğrenilecek sırlar hariç olmak üzere, hiçbir ortak kooperatifin iş sırlarını öğrenmeye yetkili değildir. ..."

şeklinde düzenlenerek;

1- İstenilmesi halinde, kooperatifin ticari defterleri ve haberleşme ile ilgili konuların bilgi edinme hakkı kapsamının içine dahil edilebileceği,

2- Kooperatifin ticari sırlarının bilgi edinme hakkının kapsamı dışında olduğu ancak ticari defterler veya haberleşme ile ilgili izin mevcutsa bu şekilde ticari sırların dahi ortaklar tarafından öğrenilebileceği,

Hüküm altına alınarak bilgi edinme hakkına genel bir sınırlama öngörülmüştür.

Sınırlama kuralının mefhum-u muhalifin-

den, ortağın kooperatifin iş sırnı niteliğinde olmayan ve kooperatifin ticari defterleri ile haberleşmesine ilişkin olmayan hususların dışında kalan alanlarda bilgi edinme hakkına sahip olabileceği, bilgi edinme hakkının 24'üncü madde ile sayılan konuların dışındaki hususları da kapsayabileceği anlaşılmaktadır.

Kooperatif ortak listelerinin kooperatife ait iş sırnı olmadığı ve bu belgelerin talebinin bir ticari defter incelemesi olarak değerlendirilemeyeceği açıktır. Nitekim talep, gerekçeli ortaklıktan çıkarma kararlarının dahi işlendiği oldukça detaylı ve kapsamlı bir belge olan kooperatif ortaklar defterinin incelenmesine ilişkin değildir. Ayrıca her genel kurul toplantısında ortakların ve bakanlık temsilcisinin imzasına ve incelenmesine sunulan ortak listelerinin bir iş sırnı niteliğinde olduğunu söylemek de mümkün değildir. Bu nedenle ortağın talebi halinde kooperatifin diğer ortaklarının kimlerden oluştuğuna ilişkin bilgileri paylaşması gerektiği değerlendirilmektedir.

Anonim şirketler için bilgi alma ve inceleme hakkı 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 437'nci maddesi ile Kooperatifler Kanununa benzer biçimde (tanımlama yapılmadan, şirket sırları hariç tutularak ve aksine düzenleme yasağı konularak) düzenlenmiştir. Bu madde kapsamında Finansal tablolar, konsolide finansal tablolar, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, denetleme raporları ve yönetim kurulunun kâr dağıtım önerileri ile şirketin işleri ile denetçilerden denetimin yapılma şekli ve sonuçlarının her pay sahibi tarafından talep edilebileceği düzenlenmektedir. Bilgi alma hakkının sınırı da ortak tarafından talep edilen bilginin şirket sırrını ifşa edecek olması veya şirket menfaatleri açısından tehlike yaratacak olması durumları olarak belirlenmiştir.

Doktrinde anonim şirketlerde de bilgi alma hakkının madde ile sayılan hususlar ile konu bakımından sınırlanmadığı, şirketin kişi ve işletmelerle olan tüm işlemlerinin hak kapsamına girmesi gerektiği ancak talep edilen bilgi şirket sırrı niteliğinde ise hakkın kapsamı dışında olduğu kabul

edilmektedir.

Sonuç olarak, bilanço, gelir gider farkı, çalışma raporu, denetçiler raporu ve hatta bazen iş sırrı niteliğindeki yazışmalar gibi mahremiyet derecesi yüksek bilgilerin bilgi edinme hakkı kapsamı içerisinde olması, kooperatif ortaklarının diğer ortakların kim olduğunu öğrenebilme imkânının da demokratik yönetim ilkesi ile birlikte değerlendirildiğinde, evleyletle bu hak kapsamında olduğu sonucuna yönlendirmektedir. Nitekim kooperatif içi demokrasi yeri geldiğinde ortaklar arasında düşünce ve kanaatlerin yayılması için gerekli faaliyetlerin gerçekleştirilmesini de gerektirmektedir. Aksi durumun kabulü, kooperatiflerde mevcut yönetimler lehine eşitlik dengesinin bozulması ve kooperatif içi muhalefetin ve demokratik denetimin imkânsızlaşacak ölçüde zorlaşması sonucunu doğuracaktır.

Örneğin, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 47'nci maddesi ile: "Seçmen kütükleri; seçimlere katılma yeterliliğini

taşıyan siyasi parti merkezlerince yahut yetkilendirilmiş il veya ilçe başkanınca, talep edildiğinde; Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenen gideri Maliye veznesine yatırlmak ve makbuzu ibraz edilmek kaydı ile, bir seçim döneminde iki defadan fazla olmamak üzere ilçe seçim kurulu başkanınca, bilgisayar ortamında veya liste düzeyinde imza mukabilinde, istek sahibine verilir" hükmü düzenlenmiştir. Böylece, seçmenleri; adı, soyadı, doğum yılı ve doğum yeri gibi detaylı verilerle tek tek tespit eden ve seçmenin oturduğu yer bilgisini içeren seçmen kütüklerinin demokratik faaliyetler çerçevesinde kullanılabilmesi amacıyla siyasi partilerle paylaşılması sağlanmıştır. Bu hükmün özü de düşünce ve kanaat yayma faaliyetlerinde eşitliği sağlama ve seçim denetiminin demokratik yollarla gerçekleştirilmesi prensibine dayanmaktadır.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu incelendiğinde ise, kooperatif ortaklarına ilişkin listenin o kooperatif ortaklarına verilmesi konusunun, "Kişisel Verilerin Aktarılması" başlıklı 8'inci mad-

de kapsamında düzenlenmiş olduğu, veri aktarımının kural olarak ilgili kişilerin açık rızası dahilinde aktarılabilirdi ancak mezkur Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan kişisel verilerin açık rıza aranmaksızın işlenebildiği, istisnai durumlarda bu verilerin aynı zamanda rıza aranmaksızın aktarılabilirdiği de görülmektedir.

Kooperatif tarafından ortaklık bilgilerinin işlenmesi; açıkça kanunla düzenlenmiş yönetim kurulu üzerindeki bir yükümlülüğün yerine getirilmesi ve ortaklık haklarının kullanılması ve korunması amacıyla, kooperatif ana sözleşmesi kapsamında sözleşmenin kurulması ve ifasıyla doğrudan ilişkili olarak gerçekleştirilmektedir. Bu durum, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen (a), (c), (ç) ve (e) bentleri kapsamında olduğundan, ortaklık verilerinin ilgili kişilerin rızası aranmadan kooperatif ortakları ile paylaşılmasında sakınca olmadığı açıktır.

Açıklanan nedenlerle, bir kooperatif ortamının kooperatife ortak olan diğer şahıs-

lara ilişkin bilgileri talep etmesi halinde somut durumda ortaklar arası ilişkiler de değerlendirilerek hassas olarak nitelenen veriler dışındaki bilgilerin talep eden ortığa verilmesi gerekecektir. Aksi takdirde, Kooperatifler Kanununun 98'inci maddesi atfıyla anonim şirketlere ilişkin bilgi alma hakkının düzenlendiği 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunun 437'nci maddesinin beşinci fıkrası uygulama alanı bulacak ve bilgi alma talebi cevapsız bırakılan ortak kooperatifin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine başvurabilecektir.

KAYNAKÇA

1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 66. Maddesi şu şekildedir:

"1. İnceleme yükümlülüğü:

Madde 66 – Denetçiler, işletme hesabıyla bilançonun defterlerle uygunluk halinde bulunup bulunmadığını, defterlerin düzenli bir surette tutulup tutulmadığını ve işletmenin neticeleriyle mameleki hakkında uyulması gerekli olan hükümlere göre işlem yapıp yapılmadığını incelemekle yükümlüdürler. Ortakların şahsen sorumlu veya ek ödeme ile yükümlü olan kooperatiflerde denetçiler, ortaklar listesinin usulüne uygun olarak tutulup tutulmadığını da incelemek zorundadırlar.

Yöneticiler, bu maksatla denetçilere defterleri ve belgeleri verirler. Denetçilerin istekleri üzerine müfredat defteri ve bu defterin hangi esaslara göre düzenlendiği ve istenilen her konu hakkında bilgi verilir.

Ortaklar gerekli gördükleri hususlarda denetçilerin dikkatini çekmeye ve açıklama yapılmasını istemeye yetkilidirler."

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun 437. maddesi şu şekildedir:

"IV - Bilgi alma ve inceleme hakkı

MADDE 437- (1) Finansal tablolar, konsolide finansal tablolar, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, denetleme raporları ve yönetim kurulunun kâr dağıtım önerisi, genel kurulun toplantısından en az on beş gün önce, şirketin merkez ve şubelerinde, pay sahiplerinin inceleme için hazır bulundurulur. Bunlardan finansal tablolar ve konsolide tablolar bir yıl süre ile merkezde ve şubelerde pay sahiplerinin bilgi edinmelerine açık tutulur. Her pay sahibi, gideri şirkete ait olmak üzere gelir tablosuyla bilançonun bir suretini isteyebilir.

(2) Pay sahibi genel kurulda, yönetim kurulundan, şirketin işleri; denetçilerden denetimin yapılma şekli ve sonuçları hakkında bilgi isteyebilir. Bilgi verme yükümü, 200 üncü madde çerçevesinde şirketin bağlı şirketlerini de kapsar. Verilecek bilgiler, hesap verme ve dürüstlük ilkeleri bakımından özenli ve gerçeğe uygun olmalıdır. Pay sahiplerinden herhangi birine bu sıfatı dolayısıyla genel kurul dışında bir konuda bilgi verilmişse, diğer bir pay sahibinin istemde bulunması üzerine, aynı bil-

gi, gündemle ilgili olmasa da aynı kapsam ve ayrıntıda verilir. Bu hâlde yönetim kurulu bu maddenin üçüncü fıkrasına dayanamaz.

(3) Bilgi verilmesi, sadece, istenilen bilgi verildiği takdirde şirket sırlarının açıklanacağı veya korunması gereken diğer şirket menfaatlerinin tehlikeye girebileceği gerekçesi ile reddedilebilir.

(4) Şirketin ticari defterleriyle yazışmalarının, pay sahibinin sorusunu ilgilendiren kısımlarının incelenebilmesi için, genel kurulun açık izni veya yönetim kurulunun bu hususta karar verir. İzin alındığı takdirde inceleme bir uzman aracılığıyla da yapılabilir.

(5) Bilgi alma veya inceleme istemleri cevapsız bırakılan, haksız olarak reddedilen, ertelenen ve bu fıkra anlamında bilgi alamayan pay sahibi, reddi izleyen on gün içinde, diğer hâllerde de makul bir süre sonra şirketin merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurabilir. Başvuru basit yargılama usulüne göre incelenir. Mahkeme karar, bilginin genel kurul dışında verilmesi talimatını ve bunun şeklini de içerebilir. Mahkeme karar kesindir.

(6) Bilgi alma ve inceleme hakkı, esas sözleşmeyle ve şirket organlarından birinin kararıyla kaldırılamaz ve sınırlandırılmaz"

Oğuz ATALAY, "Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığıyla Kullanılması", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.16, 2015, s. 55-56, Seçmen kütüklerinin aynı zamanda bir denetim aracı olduğuna ilişkin bkz. Yüksek Seçim Kurulu'nun 08/01/2006 tarihli ve 15 No'lu Kararı.

6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanununun 5. maddesi şu şekildedir:

"Kişisel verilerin işlenme şartları

MADDE 5- (1) Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez.

(2) Aşağıdaki şartlardan birinin varlığı hâlinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerinin işlenmesi mümkündür:

a) Kanunlarda açıkça öngörülmesi.

b) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması.

c) Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması.

ç) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması.

d) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması.

e) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması.

f) İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması."

Esnaflık ve Sanatkar Mesleklerinin NACE Sınıflama Sistemi ile Uyumlaştırılması

Uğur ÖZBEK / Ünal OKUMUŞ
Mühendis / Ticaret Uzmanı

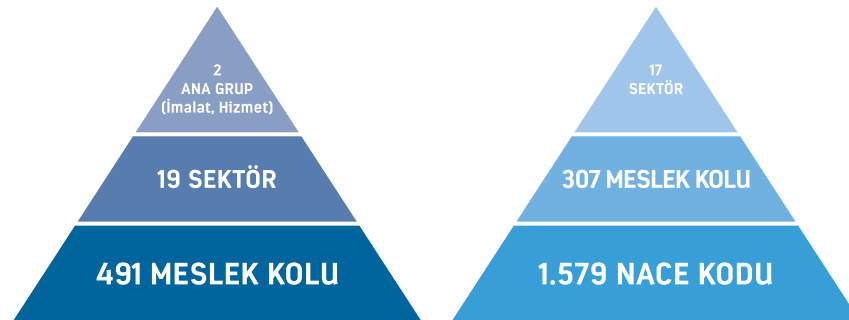
METODOLOJİ

Bir sınıflama yapılırken kümeye dahil olan elemanların tespitinde birçok yöntem kullanılmaktadır. Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü olarak meslek kollarının belirlenmesinde bu yöntemlerden tümevarım yöntemi olarak bilinen; en küçük parçadan başlayarak ara katmanların oluşturulması, oluşturulan ara katmanların ise tüm yapıyı tarif eden en büyük grupta toparlanması prensibi izlenmiştir.

Bu perspektifte, yürütülen meslek kolları çalışmasında 6'lı faaliyet kodları en küçük parça olarak ele alınmış ve bu parçalar esnaf ve sanatkar işletmelerinin lehine ve faaliyetin özelliğine göre birleştirilerek ara grup olarak tanımlanan meslek ifadeleri oluşturulmuştur. Nihayetinde meslek ifadelerinden nitelik olarak birbirine yakın olanlar da sektör grubu altında toparlanmıştır.

Yapılan bu çalışmada NACE dışında belirlenen diğer tüm tanımlar yapılırken esnaf ve sanatkar işletmelerinin kolay tarif

edilebilmesi ve mesleğin ihtisasına yakın odaların kolay bulunabilmesi amaçlanmıştır. Tanımlamalar yapılırken kararsız kalınan noktalarda uluslararası seviyede kullanılan NACE tanımları, üst grupları ve sözlük tanımlarından da faydalanılmıştır. Aşağıdaki mülga 491 meslek kolu yapısı ve NACE'ye ilk geçişi sağlayan mülga 307 meslek kolunun metodolojisi hakkında bir görsel vardır. (Şekil-1)

Şekil-1: 491 meslek kolu hiyerarşisi (solda), 307 meslek kolu hiyerarşisi (sağda)

NACE'YE UYUMLU MESLEK SÜRECİNE İLK GEÇİŞ

Konuyu biraz daha açmak gerekirse uyumlu faaliyet kodları aynı meslek tanımları içerisinde sınıflandırılmış, daha sonra ortaya çıkan meslek tanımları ise tekrar gruplandırılarak sektör olarak ifade edilen yapı hazırlanmıştır.

Hazırlanan bu yapı geleneksel meslek kolları yapısından kısmen farklıdır. Ge-

leneksel meslek kollarında (491 meslek kolu) imalat ve hizmet iki ayrı üst grup iken faaliyet kodlarına göre oluşturulan meslek kollarında meslek tanımları; imalat, hizmet, tamirat, satış, ticaret gibi faaliyet türlerini bünyesinde barındıracak şekilde seçilmiştir.

Bu detaya örnek vermek gerekirse aşağıdaki tablo mülga 307 meslek kolunda "Maden, Madeni Eşya ve Makine" sektöründe tanımlı yapılan 1.01 mesleğinin içinde hem imalat, hem ticaret, hem de bakım ve onarım faaliyetleri yer almaktadır. Bu yapı esnaf işletmelerinde görülen bir yapıdır.

Yani bir ürünü imal eden işletme genellikle ticaretini de yapmakta ayrıca kurulum, onarım, bakım gibi faaliyetleri de yanında yürütebilmektedir. Bu sebeple faaliyet birlikteliğinin tek bir meslek altında toparlanmasının esnaf ve sanatkarın yararına olacağı öngörülmüştür.

Sektör Kodu	Sektör Tanımı	Meslek Kodu	Meslek Tanımı	Nace Kodu	Nace Tanımı
I	MADEN, MADENİ EŞYA VE MAKİNA	1.01	Akışkan gücü ile çalışan ekipmanların imalatı, bakım onarım ve ticareti	28.12.05	Akışkan gücü ile çalışan ekipmanların ve bunların parçalarının imalatı (hidrolik ve pnömatik motorlar, hidrolik pompalar, hidrolik ve pnömatik valfler, hidrolik sistemler ve bunların parçaları)
I	MADEN, MADENİ EŞYA VE MAKİNA	1.01	Akışkan gücü ile çalışan ekipmanların imalatı, bakım onarım ve ticareti	28.13.01	Hava veya vakum pompaları ile hava veya diğer gaz kompresörlerinin imalatı (el ve ayakla çalışan hava pompaları ile motorlu taşıtlar için olanlar hariç)
I	MADEN, MADENİ EŞYA VE MAKİNA	1.01	Akışkan gücü ile çalışan ekipmanların imalatı, bakım onarım ve ticareti	28.13.02	Sıvı pompaları ve sıvı elevatorleri imalatı (yakıt, yağlama, soğutma ve diğer amaçlar için) (deplasmanlı ve santrifüjli pompalar ile benzerliklerde kullanılan akaryakıt pompaları dahil) (tulumba dahil, içten yanmalı motorlar için olanlar hariç)
I	MADEN, MADENİ EŞYA VE MAKİNA	1.01	Akışkan gücü ile çalışan ekipmanların imalatı, bakım onarım ve ticareti	28.13.03	El ve ayakla çalışan hava pompalarının imalatı
I	MADEN, MADENİ EŞYA VE MAKİNA	1.01	Akışkan gücü ile çalışan ekipmanların imalatı, bakım onarım ve ticareti	28.24.01	Motorlu veya pnömatik el aletlerinin imalatı (zımparalama, taşlama, parlatma vb. elektrikli elle kullanılan aletler ile dairesel veya zincirli testere, matkap, çivileme aleti, perçin tabancası vb.)
I	MADEN, MADENİ EŞYA VE MAKİNA	1.01	Akışkan gücü ile çalışan ekipmanların imalatı, bakım onarım ve ticareti	33.12.10	Akışkan gücü ile çalışan ekipmanlar, pompalar, kompresörler ile valflerin ve vanaların bakım ve onarımı (akaryakıt pompalarının tamiri dahil)
I	MADEN, MADENİ EŞYA VE MAKİNA	1.01	Akışkan gücü ile çalışan ekipmanların imalatı, bakım onarım ve ticareti	46.69.04	Kompresör ve parçalarının toptan ticareti (soğutma, hava ve diğer amaçlar için)

Tablo: Mülga 307 meslek kolunun NACE ile birlikte gösterimi

2016 öncesi mülga 491 meslek kollarının yürürlükte olduğu dönemde, esnaf ve sanatkârların iş ve işlemlerini yürüttüğü diğer kamu kurum ve kuruluşlarından gelen talepler doğrultusunda esnaf ve sanatkârların daha kolay hizmet alabilmesi için ESBİS üzerinden verilen belgelerde (Mesleki Faaliyet Belgesi, Sicil Tasdiknamesi, odalar için İhale Durum Belgesi, sicil için İhale Durum Belgesi) meslek bilgisinin yanında, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından kullanılan sınıflama sisteminin esas alındığı faaliyet kodları da 15 Nisan 2013 tarihi itibarıyla gösterilmeye başlanmıştır.

Bir yandan meslek kolları ve meslek kolları ile uyumlu olsun olmasın faaliyet kodları ile ESBİS’den verilen belgelerde bir arada kullanılırken, diğer yandan NACE sınıflama sistemine geçiş için hazırlanan taslak çalışma tamamlanarak Ocak 2015’de Genel Müdürlük kurumsal sayfası üzerinden tüm meslek kuruluşlarının görüşüne açılmıştır. Kamuoyuna açılan taslak çalışma gelen görüşler ile derlenerek güncellenmiş, oluşturulmuş meslek kolları listesi bir yazı

ile Esnaf ve Sanatkarlar ile Tacir ve Sanayicileri Belirleme Koordinasyon Kurulu üyelerine resmi görüşleri alınmak üzere tekrar gönderilmiştir.

Gelen görüşler çerçevesinde Koordinasyon Kurulu toplantısı öncesi Kurul üyelerinin temsilcilerinden oluşan alt çalışma grubu ayrıca toplanmış, toplantıda birçok olasılık değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, çalışma grubunun çoğunluk görüşleri derlenerek Koordinasyon Kurulu Karar Taslağı ve meslek listesi Kurul üyesi Kurum ve Kuruluşlar ile Bakanlığımız Hukuk Müşavirliğinin görüşü alınmak üzere tekrar gönderilmiş ve gelen görüşler neticesinde yapılan düzenlemeler Kurul kararına sunulmuştur.

MESLEK KOLLARININ NACE'YE İLK DÖNÜŞÜMÜ

NACE faaliyet kodları ile uyumlu ilk çalışma olan 307 Meslek Kolu 2 numaralı Kurul Kararı olarak 21.05.2016 tarihli ve 29718 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Kurul, ayrıca yayınlamış olduğu Kararda faaliyet kodlarının resmi olarak ilan edilmesi yerine Genel Müdürlüğe yetki vermiş ve sadece meslek kolları ile meslek kollarının bağlı oldukları sektörleri ilan etmiştir.

Kurul'un bir diğer önemli kararı da işletmelerin 491 meslek kolundan 307 meslek koluna aktarılabilmesi için altı aylık geçiş dönemini öngörmesidir. Belirlenen geçiş döneminde, faaliyet kodlarına uygun yeni meslek kollarnın esnaf ve sanatkâr işletmelerine tanımlanabilmesi için detaylı senaryo çalışmaları yapılmıştır. Sonuçta 491 meslek kolundan 307 meslek koluna aktarımı gösteren bir dönüşüm tablosu hazırlanmış, ayrıca ESBİS üzerinde aynı bir modül yazılarak dönüşüm tablosu-

**NACE'ye uyumlu
meslek kolları geçiş
sürecinde ikinci
değişim ilkinde göre
daha az problemli
olmuştur.**

na uygun listeler esnaf ve sanatkar sicil müdürlerinin ekranlarında gösterilmiştir. Sicil müdürleri aktarım senaryosuna bağlı kalarak faaliyet kodu değişmeyen meslek tanımları birbiri ile örtüşen işletmeleri hızlı bir şekilde aktarmıştır. Aktarımı yapılamayan yani faaliyet kodu değiştiği tespit edilen işletmeler ile ilgili mevzuatta yer alan süreçler takip edilmiştir.

MESLEK KOLLARINDA İKİNCİ DEĞİŞİM

Meslek kollarının ilk kez NACE kodlarına uyumlaştırılması, geleneksel meslek tanımlarının doğrudan faaliyet türüne göre belirlenebilmesi açısından oldukça zor bir süreçti. Meslek adları, geleneksel ifadeleriyle tanımlandığında faaliyet tanımları ile örtüşmemekteydi. Bu bakımdan NACE'ye ilk uyum süreci için geleneksel meslek ifadeleri yerine faaliyet tanımlarına uygun, uzun ve iştigal alanını ayrıntılı olarak tarif eden yeni meslek tanımları üretilmiştir. Geleneksel meslek listeleri düşünüldüğünde 307 meslek kolu listesi bu açıdan sadece bir geçiş sürecini temsil eden bir ara form meslek kolu listesidir.

Esnaf ve sanatkâr mesleklerinin ara geçiş formuna uygun meslek kollarna aktarılması, sicil müdürlüklerince faaliyet kodlarının tespiti belli bir olgunluğa erişerek meslek kolları yapısının oturması sağlandıktan sonra faaliyet kodlarına uygun, ancak geleneksel yapıyı da içinde muhafaza eden yeni meslek kolları çalışması

2018 yılında başlamıştır.

Çalışma esnaf ve sanatkâr meslek kuruluşları ve Koordinasyon Kurulu görüşleri ile netleştirilerek ilgili Kurula tekrar sunulmuştur. NACE faaliyet kodları ile uyumlu ikinci çalışma olan 184 Meslek Kolu 3 numaralı Kurul kararı olarak 13.02.2019 tarihli ve 30685 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kurul, bu kararında da faaliyet kodlarının tespitini Genel Müdürlüğümüze bırakmış, yeni meslek kollarına geçiş için 01.05.2019 tarihini belirlemiştir.

NACE'ye uyumlu meslek kolları geçiş sürecinde ikinci değişim ilkinde göre daha az problemlili olmuştur. İlk dönüşümde esnaf ve sanatkâr işletmelerinin faaliyet kodlarının ne olduğu kesin olarak bilinmediğinden sicil müdürlüklerince incelenerek tek tek doğrulanmış ve meslek aktarımları yapılmıştır. İkinci kez meslek kolları aktarımında faaliyet kodları bilindiğinden bu sefer meslek dönüşüm tablosu hazırlamak daha kolay olmuştur. Bu sayede 184 meslek kolu aktarımı sistemsel olarak da

Güncel olarak kullanılmakta olan 184 meslek kolu NACE faaliyet kodları ile uyumlu aynı zamanda geleneksel meslek ifadelerini iyi bir şekilde bünyesinde muhafaza etmiştir.

planlanabilmiş, 01.05.2019 tarihinde esnaf ve sanatkâr işletmelerinin büyük bir çoğunluğu ESBİS üzerinden otomatik olarak yeni meslek kollarına aktarılmıştır.

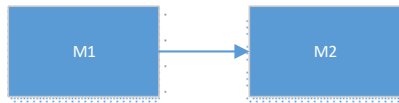
MESLEK KOLLARI SÜRECİNDE YENİ PLANLAMALAR VE OLASI AKTARIM İŞLEMLERİ

Bundan sonraki meslek kolları yenileme süreçlerinde yeni işletme tescilleri açısından belirgin bir problem ortaya çıkmamaktadır. Asıl vakit alan konu mevcut kayıtların güncellenmesi hususudur. Bu konuda yukarıda anlatılan süreçten geçerek bir kere meslek bilgisi güncellenmesi sağlanan esnaf ve sanatkârlar için bundan sonraki meslek kolları değişikliklerinde güncellemelerin bir sistem dahilinde kolay ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilebileceği bir yapı tasarlanmıştır.

Buna göre bundan sonraki meslek kolları çalışmalarında işletmelerin faaliyet koduna göre meslek dönüşümleri için dört olasılık ortaya çıkmaktadır.

Birinci Olasılık: Mevcut mesleğin yeni mesleğe birebir dönüştürülebilmesi(1-1)

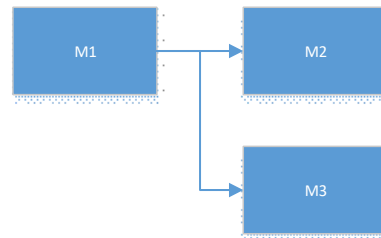
Mevcut durumda bir mesleği olan esnaf ve sanatkârların yeni meslek kollarında yine bir meslek altında toplanması durumu ilk ihtimaldir. Buna örnek olarak günümüzde taksicilik olarak tanımladığımız bir mesleğin yeni meslek kollarında taksi işletmeciliği olarak tekrar tarif edilmesini gösterebiliriz. Bu olasılık esnaf ve sanatkâr işletmelerinin büyük bir çoğunluğunu kapsamaktadır. Meslek aktarım işlemleri bu tür işletmeler için kolay olacak ve ESBİS tarafından otomatik olarak yapılabilir.

Şekil-2: Eski meslekten (M1) yeni meslek koluna dönüşüm (M2)

İkinci Olasılık: Mevcut meslek aktarılrken iki veya daha fazla mesleğe dönüştürülmesi(1-n)

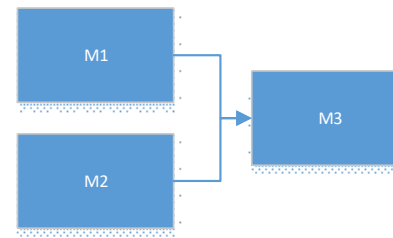
Esnaf ve sanatkârların mevcut durumda olan bir mesleğinin yeni meslek kollarıyla birlikte birden fazla mesleğe dönüştürülmesi durumu ikinci ihtimaldir. Bu ihtimale örnek olarak öncesinde berberlik, kuaförlük olarak tanımlanan bir mesleğin yeni meslek kollarında erkek berberliği için ayrı kadın kuaförlüğü için ayrı olacak şekilde iki farklı meslek olarak tekrar tarif edilmesini gösterebiliriz. Bu olasılık esnaf ve sanatkâr işletmelerinin küçük bir kısmını kapsamaktadır. Bu durumda olan işletmeler için sicil müdürlükleri denetiminde meslek aktarım işlemleri yapılabilir.

Şekil-3: Eski meslekten (M1) yeni meslek kollarına dönüşüm (M2,M3)

Üçüncü Olasılık: Mevcut meslekler aktarılrken tek bir meslek altında birleştirilmesi (n-1)

Esnaf ve sanatkârların mevcut durumda birden fazla olan mesleğinin yeni durumda bir meslek altında toplanması olayı üçüncü ihtimaldir. Bu duruma örnek olarak; günümüzde mobilya döşemeciliği, mobilya imalatı, mobilya ticareti olarak tanımladığımız birçok mesleğin yeni meslek kollarında mobilyacılık olarak tekrar tarif edilmesini gösterebiliriz. Bu olasılık esnaf ve sanatkâr işletmelerinin küçük bir kısmını kapsamaktadır. Bu durumda olan esnaf işletmeleri için sicil müdürlükleri denetiminde meslek aktarım işlemleri yapılabilir.

Şekil-4: Eski mesleklerin (M1,M2) bir meslek kolunda birleşmesi (M3)

Dördüncü Olasılık: Mevcut mesleğin tespit edilememesi

NACE'ye ilk geçişten bu yana meslek bilgisi hiç güncellenmemiş esnaf ve sanatkârların kapsamaktadır. Ölüm, değişiklikleri bildirmeme, iletişim kanallarında yaşanan sıkıntılar gibi nedenlerle iletişim kurulamayan esnaf ve sanatkâr kesimini kapsamaktadır. Bu kişiler için mevzuatta öngörülen süreçlerin yürütülmesi gerekmektedir.

SONUÇ

Güncel olarak kullanılmakta olan 184 meslek kolu NACE faaliyet kodları ile uyumlu aynı zamanda geleneksel meslek ifadelerini iyi bir şekilde bünyesinde muhafaza etmiştir. Yeni dönemde bu meslek formasyonu korunarak tüm mesleklerin bir defada değiştirilmesi yerine ihtiyaç duyulan alanlarda küçük çaplı değişiklikler yapılması düşünülmektedir. Bu değişikliklere örnek olarak bir mesleğin tanımının değişmesi, mesleğin farklı bir sektörde sınıflandırılması verilebilir.

Bu şekilde meslek kolları yapısının zamanla daha da kuvvetlendirilerek benimsenmesi sağlanacak ve yapılan küçük revizyonlarla meslekler ihtiyaca cevap verecek şekilde güncel tutulacaktır.

Yeni dönemde bu meslek formasyonu korunarak tüm mesleklerin bir defada değiştirilmesi yerine ihtiyaç duyulan alanlarda küçük çaplı değişiklikler yapılması düşünülmektedir.

Türk-İslam Kültüründe Ekonomik İş Birliği

Ferhat Dağ
Ticaret Uzmanı

Ülkemizde ekonomik örgütlenmenin derinleşmesi ve yaygınlaşması üzerine çalışma yürüten hemen her kişi ve kurumun sıklıkla karşılaştığı şeylerin başında “insanımızda birlikte iş yapma kültürünün bulunmadığı” yönündeki hatalı söylem gelmektedir. Söylemi hatasız hale getirmek istersek kurmamız gereken cümle “insanımıza birlikte iş yapma kültürünün unutturulduğu” olmalıdır. Zira dayanışma tüm insanlığın genlerine işlenmiş bir meziyet olup, bu meziyet bazı toplumlara maksatlı olarak unutturulmak istenmektedir.

İnsanların bir araya gelerek tek başlarına üstesinden gelemeyecekleri işleri başarmak için dayanışma gösterip birbirleriyle yardımlaşması meziyetinin doğuşu Hz. Âdem ve Hz. Havva’nın dünya hayatında Arafat’ta buluşmasına kadar götürülebilir. Öyle ki, Hz. Âdem ve Hz. Havva’nın yasak ağaçtan aldığı lokmadan başlayan insan-noğlunun “dünya sürgünü” Sezai Karakoç’un ifadesiyle “bu sürgününün süreği” olan imtihanlar silsilesini beraberinde getirmiştir. Dinimizce, cennetten çıkanlar Hz. Âdem’in bugün Sri Lanka olarak

bilinen ülkeye, Hz. Havva’nın ise bu ülkeden kuş uçuşu 700 fersah uzaklıkta olan Arabistan’ın Cidde kentine indirildiği kabul edilmektedir. Dünya sınavının ilk iki yüz senesini birbirinden uzakta tövbe ederek geçiren Âdem atamız ile Havva anamız, tövbeleri Allah (c.c.) tarafından kabul olunarak doğru yola iletiltiler. Allah’ın rehberliği ve emriyle Hz. Âdem ve Hz. Havva’nın 700 fersah yol kat edip Arafat’ta bir araya gelmeleri insanın dünya sürgünü ile mücadelesini başlatmıştır. Kısaca denilebilir ki, Âdem ile Havva’dan beri bir araya gelerek birlikte hareket etmek insanın dünya sınavında başarılı olmasının ilk koşuludur.

Bu koşul altında ortaya çıkan dayanışma meziyeti insanlık tarihi boyunca insanların karşılaştıkları tüm sorunları çözme gayretlerinde kullandıkları bir araç haline gelmiştir. İnsanın dünya sahnesinde karşısına çıkan sorunlar ihtiyaçlar doğurmuş, bu muhtaçlık hali de çok çeşitli toplumsal örgütlenme modellerinin doğuşuna ön ayak olmuştur. Bugün ülkemizde vakıf, dernek, kooperatif, birlik gibi adlarla anılan örgütlenme biçimlerinin tümü, ortak ya da

üyelerin bir takım ihtiyaçlarını karşılamak işlevini görmektedir.

Türk-İslam kültürü dâhilinde ortaya çıkan ve bugün hala etkin bir şekilde toplumsal ihtiyaçlara cevap veren vakıflarla birlikte, Selçuklu ekonomik hayatının önemli bir parçasını oluşturan “ahilik kurumu” ve Osmanlı Devleti’nin kırsal nüfusu arasında yaygın olarak kullanılan imece ve işe usulleri, bu kültür içerisindeki toplumsal yardımlaşma ve dayanışma temelli örgütlenme biçimlerinin başında gelmektedir. Vakıflar bugün hala faaliyetlerini aynı ad altında sürdürürken, Ahilik kurumu çok-kültürlü Osmanlı Devleti döneminde “Lonca Teşkilatı”na, günümüzde ise “Meslek Odaları”na dönüşmüştür. Devlet imkânlarının genişlemesi, teknolojinin gelişmesi ve sivil toplumun güçlenmesi ile geleneksel anlamıyla son bulma noktasına gelen imece usulü ise, kültürümüzde sahip olduğu yer sayesinde başka örgütlenme biçimleri dahilinde varlığını sürdürmüştür.

Bir köy ya da köy topluluğu içinde işlerin gönüllü ya da zorunlu olarak, elbirliği

inde yapılması anlamına gelen imece usulünde, köyün herhangi bir sorununun giderilmesine karar verildiğinde, köydeki her evin iş gücü ya da parasal katkılarıyla işin görülmesine yardım etmesi zorunludur. İmece köy veya küçük kasabalarda yazılı olmayan hukuka dayalı, herkes tarafından kabul gören bir dayanışma örgütü olmakla birlikte ülkemizde usulün yazılı hukuka aktarılmış olduğu durumlar mevcuttur. Örneğin 442 sayılı Köy Kanununun köylünün mecburi işlerini düzenleyen 13 üncü maddesinin 19 uncu fıkrasında “Köy halkından askerde bulunanların ve baka- cağı olmayan öksüzlerin tarlalarını, bağ ve bahçelerini imece yoluyla sürüp ekmek, harmanlarını kaldırmak” ifadesi yer almaktadır. Mezkûr Kanunun yapılması köylünün isteğine bağlı işleri düzenleyen 14 üncü maddesinde ise “Her sene köy namına bir veya daha ziyade tarla ektirerek mahsulünü imece yoluyla biçip elde ettikten ve gelecek sene için tohumu ayırdıktan sonra artanını satarak parasını köy sandığına yatırmak” hükmü yer almaktadır. Kanunun 15 inci maddesinde ise “Köy işlerinin birço-

ğu bütün köylü birleşerek imece ile yapılır” hükmü amirdir. Bu hükümler ile Türk-İslam Kültürünün en önemli kurumlarından biri olan imece usulü Cumhuriyet Dönemi toplumsal yapısına da aktarılmıştır.

İmece usulü, bağ ve bahçelerin bellenmesi, tarlaların sürülmesi, ürünlerin hasadı gibi işlerde gönüllülük esasına dayalıyken, köy kanalizasyonunun yapılması, meranın temizlenmesi, düğün yerlerinin kurulması,

“**İmece usulü, bağ ve bahçelerin bellenmesi, tarlaların sürülmesi, ürünlerin hasadı gibi işlerde gönüllülük esasına dayalıyken, köy kanalizasyonunun yapılması, meranın temizlenmesi, düğün yerlerinin kurulması, köye gelen misafirin ağırlanması, okul ve camii inşası gibi işlerde zorunlu tutulmuştur.**”

“

köye gelen misafirin ağırlanması, okul ve camii inşası gibi işlerde zorunlu tutulmuştur.

Yukandaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere, imece usulünün gönüllü uygulandığı işler köylünün geçimine ilişkin (ekonomik amaçlı) işler iken, zorunlu uygulandığı işler toplumsal hayata ilişkin (sosyal amaçlı) işlerdir. Bu noktada usulün kooperatifçilik ile olan benzerliği su yüzüne çıkmaktadır. Öyle ki 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu’nun “Tarif” başlıklı 1 inci maddesinde kooperatif, “Tüzel kişiliği haiz olmak üzere ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklar” olarak tanımlanmaktadır. Hatırlanacağı üzere, imece usulünde de yapılacak işe bireyler iş gücü ve parasal katkılarıyla destek olmaktadır, gönüllü olarak görülen işler kişilerin meslek ve geçime ilişkin ekonomik amaçlı işlerdi. Kooperatif-

“

Hem kooperatif modeli hem de imece usulü; bireylerin geçimine veya topluluğun ortak faydasına yönelik işlerin, bireylerin işin niteliğine göre gönüllü yahut zorunlu olarak işgücü yahut parasal katkılarıyla yapılması veya yaptırılması esasına dayanmaktadır.

”

ler Kanununun lafzını bu derece önemli ölçüde etkileyen benzerlik noktasında uluslararası kabul gören kooperatifçilik ilkeleri tamamlayıcı bir rol üstlenmiştir. Kanundaki tanımda gönüllülük esasına değinilmemekle birlikte, 31. Uluslararası Kooperatifler Birliği Kongresi'nde benimsenen yedi kooperatifçilik ilkesinden ilki "gönüllülük ilkesi" iken sonuncusu "toplumsal sorumluluk ilkesidir."

Özetle hem kooperatif modeli hem de imece usulü; bireylerin geçimine veya topluluğun ortak faydasına yönelik işlerin, bireylerin işin niteliğine göre gönüllü yahut zorunlu olarak işgücü yahut parasal katkılarıyla yapılması veya yaptırılması esasına dayanmaktadır. Bu teorik benzerliğin yanı sıra uygulamada da benzerlikler görülmektedir. Ekonomik faaliyete yönelik imece usulü bel imcesi, ekim imcesi, ot kazma imcesi, hasat imcesi gibi biçimlerde görülmekteydi. Teknolojinin gelişmesiyle ürünün ekim ve hasadına ilişkin aşamalarda makineleşmenin başlaması geleneksel imecenin uygulanabilirliğini önlese de bu makinelerin yüksek ma-

liyetler gerektirmesi çiftçileri başka bir tür imeceye yönlendirmiş ve ortak tarım makineleri kullanımına yönelik kooperatifler kurulmuştur. Kısacası kooperatifçiliği, "karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma geleneğini çağın imkânlarıyla buluşturmak yoluyla, başta üreticiler olmak üzere toplumun birçok kesiminden oluşan ortakların bireysel geçimlerine katkı sağlarken toplumsal sorunlarına da çözüm arayacak işlerin görüleceği kapsamlı bir imece modeli" olarak tanımlamak mümkündür.

Sonuç olarak, kooperatif kelimesini ve bu kelimenin içini dolduran kavramı ancak XVII. yy'a tarihleyebilirsek de bir amaç etrafında bir araya gelerek bu amaca yönelik olarak birlikte çalışmanın gerekliliği insanlık tarihi ile hemen hemen yaşıttır. Bu noktada Nusret Namık Uzgören'in kooperatifçiliğin tarihi hususunda sarf ettiği cümlelere değinmek yerinde olacaktır: "Bu keşif, bu buluş (kooperatif) alışkanlıkla tekrar edili(p) durduğumuz gibi yüz yıllık bir iş değildir. Kooperatifin kökü, insanlarda şuurun doğduğu günden başlar..."

Unutulmamalıdır ki, Türk-İslam kültüründe ortaya çıkmış ve insanımızın ihtiyaçlarını layıkıyla karşılayagelmiş imece, işe, fütüvvet, ahilik, lonca, vakıf vb. tüm ekonomik örgütlenme biçimleri "insanımızda birlikte iş yapma kültürünün bulunmadığı" yönündeki söylemi kökünden çürütmektedir. Yapılması gereken bu hatalı söylemlere kulak asmaksızın, Hz. Âdem ile Hz. Havva'dan miras kalan meziyeti sürekli hatırlayıp hatırlatarak, insanımızın bu şuuru yeniden yakalamasını ve ortak ekonomik sorunlarına ortak çözümler bulacağı işbirliği modellerinin başında gelen kooperatifler çatısı altında bir araya gelmelerini sağlamaktır. Zira sorunun çözümü yine genlerimize işlemiş o eski meziyettir.

KAYNAKÇA

1 Sezai Karakoç'un "Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine" adlı eserinden.

2 Ta'ha Suresi, 122'nci ayet.

3 Namık Uzgören, Tanınmış Kooperatifçimiz Nusret Namık Uzgören Diyor ki-2, Ankara, Türkiye Tanım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Yayınları, 1987, s. 38.

Sağlık Sektöründe Sağlık Kooperatiflerinin Artan Rolü

Şafak Handan Karakulak
Ticaret Uzmanı

GİRİŞ

Ortakların ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarının ve isteklerinin karşılanması amacıyla kurulan, gönüllü katılım sağlanan ve demokratik olarak kontrol edilen özerk yapıdaki işletmeler kooperatif olarak tanımlanır. Sağlık kooperatifleri ise sağlık hizmetleri sunumunda alternatif örgütsel bir yapı olarak değerlendirilmektedir.

Kooperatifçiliği diğer işletmelerden ayıran en önemli özelliği, ortaklarına özel durumlar hariç olmak üzere kar dağıtımını yapmamasıdır. Genel olarak, edinilen karlar kooperatifin ortaklarına yeni yatırımlar olarak dönmekte, yeni yatırımlar da kooperatifin gelişimini körüklemektedir. Sağlık Kooperatifçiliğinde de edinilen karlar sunulan sağlık hizmetinin kalitesinin artırılması, çalışanların çalışma şartlarının iyileştirilmesi ve sürdürülebilirliğin sağlanması için kullanılmaktadır. Kendi kendine yetebilen ve ortaklarınca demokratik olarak yönetilen kooperatiflerin sağlık sektöründe de başarısının gün geçtikçe arttığı ve yaygınlaştığı görülmektedir.

“Ortağı olunan kooperatifin mevcut ve/veya genel kurul toplantısına katılmaya hak kazanan ortaklarının bilgisine erişim talebiyle yönetimin karşısına çıkıldığında ise bu talep kişisel verilerin korunması yükümlülüğü öne sürülerek yönetimce geri çevrilebilmektedir.”

SAĞLIK SEKTÖRÜNDE SAĞLIK KOOPERATİFÇİLİĞİNİN YÜKSELİŞİ VE UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Sağlık kooperatifçiliği alanında hazırlanan ve yayınlanan tek rapor olan Birleşmiş Milletlerin 1997 yılındaki raporunda, Kooperatifler aracılığıyla, 43 farklı ülkede milyonlarca insana sağlık hizmetlerinin sunulmasında sağlık kooperatiflerinin önemli rol oynadığı belirtilmiştir. Bu kooperatiflerin yaklaşık %80'i Avrupa, Kuzey Amerika Ülkeleri, Japonya ve İsrail'i de içeren kuzey ülkelerinde yer almaktadır.

Uluslararası Kooperatifler Birliği(ICA)'nın son tüzüğünün 28 inci maddesi uyanınca bu birliğin sektörel organizasyonu olan Uluslararası Sağlık Kooperatifleri Birliği(IHCO), Japonya, İspanya ve Brezilya gibi ülkelerin dünyadaki sağlık-bakım kooperatiflerini bir araya getirerek yaptıkları üç önemli organizasyonda yaptıkları istişare toplantıları doğrultusunda 1996 yılında kurulmuştur. Burada belirtmek gerekir ki, Brezilya günümüzde dünyadaki en büyük sağlık kooperatifi gruplarına sahiptir.

Yapılan bu üç önemli organizasyonda, dünyanın her tarafında düzenlenen konferanslar, forumlar vb. platformlarda sağlık kooperatiflerinin tecrübeleri doğrultusunda bilgi paylaşılması ve gelişim için bir bakış açısı oluşturabilmesi ile diyalogların gelişmesine yardımcı olacak bir yapının oluşturulmasının ne kadar önemli olduğu görülmüştür. Böylece, IHCO yaklaşık 20 yıl önce doğmuştur. IHCO'nun düzenlediği konferanslar ile Japonya, İspanya, Brezilya ve hatta Arjantin'deki kooperatiflerin; Malezya'daki doktorlar kooperatifinin, Belçika'daki Eczacı kooperatifi ağının ortaklarının kendi tecrübelerini konuşabildikleri yabancı ülkelerdeki kooperatif modellerini görebildikleri bir ortam sağlanmış olmaktadır. Konferanslara katılan kişiler, sağlık kooperatiflerinin liderleri, doktorlar, kamu politikası üretenler, sağlık kuruluşları temsilcileri ve sağlık kooperatifi camiasındaki kilit aktörlerdir.

IHCO tarafından, dünyadaki sağlık kooperatiflerini geliştirme bağlamında hazırlanmış olan bir anlaşma Birleşmiş Milletlerle imzalanmıştır. Bu anlaşma, 1997'de

Birleşmiş Milletlerce hazırlanan "Sağlık ve Sosyal bakım sektöründeki Kooperatif Girişimi: Küresel bir Araştırma" çalışma kapsamında oluşturulmuştur. Birleşmiş Milletlerin bu çalışması, sağlık sektörünü incelemesinin yanı sıra, sosyal bakım ve evde bakım hizmetlerini de içeren sağlık kooperatiflerinin gelişimine katkıda bulunacak diğer sektörleri de incelemektedir. Bu sebepten, sağlıklı geniş kapsamlı bir yaklaşımla ele almıştır. Uluslararası Sağlık Kooperatifleri Birliği (IHCO) ve Avrupa Kooperatifçilik ve Sosyal İşletmeler Araştırma Enstitüsü'nün (Euricse) 2018 yılında 13 ülkede yapılan çalışmaların sonucunda hazırlanarak yayımladığı yeni raporda ise, büyüme ile artan sağlık harcamalarının kamunun karşılaştığı sorunları arttırdığını; bununla birlikte artan sağlık hizmetleri talebine kooperatifleşme ile cevap verildiği vurgulanmış ve sağlık sektöründe kooperatifleşmenin son 20-30 yıl içinde dikkate değer ölçüde önem kazandığı yönünde çıkarımlarda bulunulmuştur.

Dünya çapında 100 milyon haneye sağlık kooperatifleri aracılığıyla hizmet sunul-

maktadır. Sağlık hizmetlerinin kooperatifler aracılığıyla sunulmasında Brezilya en geniş ağına sahip olup ülkedeki doktor sayısının yaklaşık % 83'üne denk gelen 110 bin doktorun ortaklığı ile kurulan 354 kooperatifi kapsayan UNIMED, yaklaşık 20 milyon insana sağlık hizmeti sunmaktadır. Kanada genelinde 1 milyondan fazla kişiye bakım sağlayan 101'in üzerinde sağlık kooperatifi bulunmaktadır. Columbia'daki Saludcoop, bir sağlık kooperatifi olarak ikinci büyük ulusal işverendir ve nüfusun %25'ine hizmet vermektedir. Japonya'da 125'in üzerinde tıbbi kooperatifler yaklaşık 3 milyon hastaya hizmet sağlamaktadır. Yine, Kanada'da sağlık kooperatiflerinin çoğunluğu evde bakım hizmetleri sunumu gerçekleştirmektedir. Kısaca, dünyanın birçok ülkesinde hastaneler gibi büyük ölçeklerde faaliyet gösteren Sağlık Kooperatifleri bulunmaktadır.

Uluslararası Kooperatifler Birliği'nin Cape Town'da açıkladığı 2013 küresel istatistik projesinin sonucu olan rapora göre, Dünyanın en iyi 300 kooperatifi 2011 yılında 2097 milyar dolar toplam ciro elde ede-

“
 Ülke uygulamalarındaki farklılıklar, büyük ölçüde, ilgili sağlık faaliyetlerinin kamu düzenlemesindeki yerine, sağlık finansmanı mekanizmasına, hastalık ve sağlık sorunları için kapsam derecesine bağlıdır.
 ”

rek büyümeye devam etmiştir. 2010 yılında dünyanın en iyi 300 kooperatifinin 1.975 milyar dolar ciroya sahip olduğu göz önünde bulundurulursa, yıllık ciddi bir artış olduğu kabul edilmektedir. Rapor, sağlık ve sosyal bakım sektöründe ise, 2011 yılında 12 ülkedeki 53 kooperatifin 20,84 milyar dolar toplam ciro yaptığını gözler önüne sermektedir. 10 büyük sağlık kooperatifinin cirosu toplam 15,25 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu on kooperatifin yedisi Uluslararası Sağlık Kooperatifleri Birliği üyesidir. Küresel anlamda kooperatif hareketi hakkında Uluslararası Kooperatifler Birliği (ICA) tarafından yıllık ekonomik verilerin hazırlanarak sunulduğu 2017 yılı “Dünya Kooperatif Monitörü”nde ise, dünyadaki 61 ülkede faaliyet gösteren kooperatifler incelenmiş olup 2,164.23 milyar ABD dolarlık payı ile kooperatiflerin dünya ekonomisindeki yerine vurgu yapılmıştır.

Yaklaşık 30 yıldır kolektif işletmelerde araştırmacı / danışman olarak çalışan; Quebec’te, Kanada’da ve hatta Dünya’da

sağlık kooperatiflerinin gelişmesinde gözlemci / analist olarak bulunmuş, ayrıca Uluslararası Sağlık Kooperatifleri Birliği’nde 12 yıldır icra direktörü olarak çalışmış ve sınır tanımayan doktorlar ve Birleşmiş Milletler’i de kapsayan bir çok uluslararası kuruluşta konuk uzmanlık yapmış Jean-Pierre Girard’a göre, bugün dünyadaki sağlık kooperatiflerinin mevcut durumlarına bakıldığında, bu kooperatiflerin gelişimine dair beklentiler yüksektir.

Sağlık kooperatifi modellerinin muazzam bir şekil alabilme özelliği olması ilginçtir. Örneğin Japonya’daki Sağlık kooperatifleri sigorta şirketlerince ya da hastalara verilen hizmetin karşılığını temin eden devlet tarafından finanse edilmektedir. Diğer taraftan, İspanya ve Brezilya’da doktorların kooperatifleri kendi sigorta şirketlerini oluşturmuş durumdadır. Sağlık sigortası isteyen bir İspanyol ya da Brezilyalı hasta, doktorların kooperatifleri tarafından kontrol edilen sigorta şirketlerine sigorta primi ödemek zorundadır. Bu sebepten, İspanyol ve Brezilya modelleri doktorlar tarafın-

dan kontrol edilirken, Japonya modeli hastalar tarafından kontrol edilmektedir. Oysa Barselona’daki bir hastane hem doktorlar hem hastalar tarafından yönetilmektedir. ABD’de ise hastaların kurduğu kooperatifler vardır ki, bu kooperatifler hem sağlık sigortası hem sağlık hizmeti sağlamaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ise paydaş bir yaklaşımı tartışmakta ve hastaları da kapsayan çeşitli aktörlerin yer aldığı kapsayıcı bir sağlık sistemi geliştirmektedir. Bu sistem içerisinde, hasta sadece sağlık kooperatiflerince sunulan hizmetin tüketicisi olmayacak aynı zamanda bu yapıların yönetiminde de aktif rol oynayabilecektir. Sağlık kooperatiflerinin geleceğinde nelerin saklı olduğu konusunda Girard, genel anlamda konuşulduğunda, sağlık alanında çalışan kooperatiflerin yığınlarla kıyaslanabileceğini söylemiştir. Nitekim sağlık hizmeti kooperatifleri, acil tıbbi teknisyenlerin kurduğu kooperatifler, ev bakım hizmetleri kooperatifleri, huzurevi kooperatifleri, cenaze hizmetleri kooperatifleri gibi her biri farklı yaklaşıma sahip sağlık alanına hizmet eden kooperatifler

vardır. Sağlık alanında çalışan kooperatiflerin önümüzdeki 10 yıl içindeki çabası, birlikte çalışarak ve özellikle yaşlılara hizmet ile ilgili faaliyetlerini koordine ederek daha kapsamlı bir yaklaşım oluşturmak olacaktır. Kooperatiflerin birbiriyle daha fazla işbirliği yapmaları da gerekecektir. Diğer bir mesele de ilaç arzı olacaktır. Sağlık maliyetlerindeki değişikliklere bakıldığı zaman, ilaç ana enflasyonist faktördür ve gün geçtikçe daha da pahalılaşmaktadır. Birkaç ülkedeki demokratik ortam dışında, ilaçlar büyük ilaç firmalarının kontrolü altındadır. Bu alan, kooperatiflerin daha aktif olabileceği, kendi yaklaşımlarını geliştirebilecekleri ve kendi modellerini oluşturabilecekleri bir alandır. Ülkede bulunan eczanelerin yaklaşık %14’ünü kapsayan Belçika’daki kooperatif eczane ağı buna en iyi örnektir. Bu kooperatifler, marka ilaçlar üzerinde daha ucuz jenerik uygulamalar çünkü onların öncelikli amacı, kar elde etmek değil müşteri olan ortaklarının memnuniyetini sağlamaktır. Kanada’nın Saskatchewan eyaletinde de Saskatoon Toplum Kliniği diye adlandırılan bir koöpe-

ratif vardır. Hastaların eğitimine harcanan zamanda sınır olmayan kendilerine ait eczanesi vardır; markalı ilaçlar yerine jenerik ilaçlar dağıtılır ve sermaye fazlaları sağlıklı yaşam alışkanlıklarının farkındalığının artırılması programlarına aktarılır.

SONUÇ

Bahsi geçen ülke uygulamalarında da görüldüğü gibi, vatandaşların sağlık ihtiyaçlarını ve isteklerini kapsamlı bir şekilde karşılamak amacıyla çeşitli kooperatifleşme hareketleri söz konusudur. Ülke uygulamalarındaki farklılıklar, büyük ölçüde, ilgili sağlık faaliyetlerinin kamu düzenlemesindeki yerine, sağlık finansmanı mekanizmasına, hastalık ve sağlık sorunları için kapsam derecesine bağlıdır. Fakat uygulamalarda ortak nokta, sağlık hizmetlerinin sunumunu yöneten kuruluşlar arasında sağlık kooperatiflerinin de yerini almış olduğudur.

KAYNAKÇA
 “Health Co-op Around the World : a survey” (HCW14)

“Interview with Jean-Pierre Girard, a researcher/consultant in collective enterprises for nearly 30 year” 2013 International Summit of Cooperatives, interview

Jean-Pierre GIRARD “The Role of the Health Mutual Organization and Health Co-op” IYC 2012 United Nation Forum, Harnessing the Cooperative Advantage to Build a Better World, Addis Ababa, September 2012

Catherine Leviten-Reid “The Role of Co-operatives in Health Care National and International Perspectives” Centre for the Study of Co-operatives University of Saskatchewan June 2009

The cooperative health report 2018: Assessing the worldwide contribution of cooperatives to healthcare”, an exploratory study conducted by Euricse in partnership with the International Health Co-operative Organization (IHCO), a Sector of the International Co-operative Alliance.

Lee MACKAY, “Health Cooperatives in BC: The Unmet Potential” BCMJ, Vol. 49, No. 3, April 2007, s. Committee for the Promotion and Advancement of Cooperatives. The Contribution of Cooperatives to the Implementation of the World Summit for Social Development Declaration and Programme of Action. Conference Room Paper. New York, 17-28 May 1999.

<http://ihco.coop/2013/11/18/turnover-of-health-cooperatives-worldwide-amounted-20-84-billion/>

Ahîliğin Ortaya Çıktığı Dönemde Anadolu'da Sosyo Kültürel Yapı

Prof. Dr. Ahmet Gökbel

Ahi Evran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
Felsefe Bölüm Başkanı

Kaynaklar, Ahi Evran'ın Anadolu'ya XIII. Asrın ilk yıllarında (muhtemelen 1205-1206 yılları) Kayseri'ye gelip yerleştiği ve aynı yüzyılın ilk çeyreğinde Ahiliği burada kurduğu konusunda büyük oranda müttetifiktirler. İşte bu yazıda Ahiliğin kurulduğu XIII. yüzyılın siyasi ve sosyo kültürel durumu hakkında kısaca bil vermek istiyoruz.

SİYASİ DURUM

Ahiliğin ortaya çıktığı XIII. asır Anadolu'suna Selçuklu Devleti'nin hâkim olduğu görülür. XIII. asrın birinci yarısı, I. Alâeddin Keykubad devri, Selçuklu Devleti'nin en kuvvetli ve parlak dönemidir. Ticari gayelerle Anadolu'nun güneyinde Anamur, Alâiye vb. bir takım müstahkem kalelerin fethedilmesi, Kırım'ın Soğdak limanına bir askeri kuvvetin gönderilmesi, küçük Ermenistan'ın te'dibi, Doğu Anadolu bölgesi, özellikle de Kahta, Çemişgezek, Erzincan, Erzurum ve Ahlat gibi önemli askeri ve iktisadî merkezlerin ele geçirilmesi, daha sonra Moğolların önünden kaçan Celâleddin Harzemşah'ın Azerbaycan ve İran'da kurduğu devletle başarılı savaşlar, içeride ise bir çok ima-

ret hizmeti anlamında yapılan kervansaray, yol ve camiler bu dönemin eseridir. Alâeddin, batıda değil doğuda ilerlemeyi hedeflediği için önceliği Halep ve Kuzey Suriye'yi fethetmek olmuştur. Fiilen buna bunu tam anlamıyla başaramasa da doğudaki komşularını korkutarak büyük bir nüfuz sahibi olur.

XIII. yüzyıl Anadolu'sunda en önemli siyasi hadisesinin Moğol istilası olduğunu söylemek yanlış olmaz. I. Alâeddin Keykubad'ın son zamanlarında Anadolu'daki Türkler ve Rumlar için büyük bir tedirginlik oluşturan bu tehlike, Alâeddin'in kuvvetli siyaseti sayesinde kısa zamanda atlatılır. Hatta oğlu II. Keyhüsrev de doğuda bazı yeni fetihlerde bulunur. Ancak iç idarenin bozukluğu, Celâleddin Harzemşah'ın ölümünden sonra, Anadolu'daki Harezmi bazı Türk aşiretlerinin büyük tahribatlarla Selçuklu sınırlarından çıkması ve Alâeddin'in onlarla mücadelede girmesi, dış savaşlardan yorulmuş olan Selçuklu Devleti'ni daha da sarsar.

Takip eden yıllarda Babailer isyanı çıkar ve bu isyan zorlukla bastılır. İşte bu sırada

doğuda Moğol tehlikesi baş gösterir ve Moğollar 1242'de Erzurum'u işgal ederler. Selçuklu hükümdarı, kendi ordusu ve topladığı diğer kuvvetlerle Moğol istilasına 1243 yılında Köseadağ'da karşı koymak ister ise de bunda başarılı olamaz ve mağlup olur. Bunun üzerine Moğollar, Sivas, Kayseri ve Erzincan'ı da kanlı bir şekilde geçirirler. İşte bu savaş Selçuklu Devleti'nin çöküşünün ve Anadolu'nun Moğol hakimiyeti altına girişinin başlangıcı olur.

Anadolu'nun bundan sonraki siyasi hayatı, artık Moğol hükümdarlarının iradesine tabidir. Her ne kadar Selçuklu hânedanlarından bazıları Şehzâde Moğol hanlarının varlıklarıyla saltanat sürseler de hakikatte Moğol işgal ordusu kumandanları ülkeyi idare ederler. Moğol istilasından hem Selçuklu Devleti, hem de Anadolu halkı muzdarip olur. Halk her yönüyle baskı altında huzursuzdur.

Anadolu'da durum bu vaziyette iken Mısır ve Suriye bölgesinde Memluklül Devleti'ni görmekteyiz. O dönemde Memluklülerin başında bulunan Sultan Baybars, Anado-

lu'yu Moğol istilasından kurtarmak amacıyla bu topraklara girer ve Kayseri'ye kadar ilerler. Elbistan'daki savaşta Moğol ordusunu hezimete uğrarsa da Anadolu halkından Moğollara karşı arzu ettiği yardımı göremeyince geri çekilir.

Bunun üzerine İlhan Abaka, büyük bir ordu ile Anadolu'ya gelerek Mısırlılara destek oldukları gerekçesiyle binlerce insanın ölümüne vesile olur. Hatta Muinüddin Pervane de bundan kurtulamaz. Bu aşamadan sonra Anadolu'nun siyasi durumu daha da karışır. Mısır ve Suriye'ye hâkim olan Melük Devleti Anadolu'daki siyasi durumu dikkatle takip eder.

XIII. yüzyılın ikinci yarısında Altınordu Devleti'nin de Anadolu'da devam bu siyasi kanışıklığa kayıtsız kalmadığı belirtilmelidir.

XIII. yüzyılın sonuna doğru İlhanlıların Anadolu'daki askeri idaresi, gittikçe baskısını artırsa da sağlam bir otorite kurmayı başaramaz. Doğu ve Orta Anadolu'daki askeri ve ticari yollar üzerindeki merkezler, kontrolleri altında olsa da buralardan uzak yerlerde varlık ve hâkimiyetleri hissedilemez hale gelir.

İşte bu iç ve dış etkenlerin gölgesi altında bir taraftan Anadolu'daki Selçuklu Devleti'nin çöküşü devam ederken diğer taraftan da yeni bazı Türk kuvvetlerinin varlığı

göze çarpar. Bunların en eskisi I. Keykubad zamanında merkezi Ermenek olan Karamanoğullarıdır. Karamanoğulları, Selçuklu Devletine varis olma çabasıyla XIV. asrın başlarında (1315 ve 1320'de) Konya'yı iki defa ele geçirir. Demirtaş'ın Mısır'a kaçmasından ve Anadolu'da İlhanlı hakimiyetinin zayıflamasından sonra, Konya merkez olmak üzere Karamanoğulları Beyliği kuvvetli bir devlet haline gelir.

XIII. asrın ikinci yarısında Anadolu'nun batısında teşekkül eden diğer bir kuvvet de, Oğuzların Avşar boyundan olan Germiyanogulları Beyliği'dir. Beyliğin merkezi Kütahya'dır. Germiyanogulları, Batı Anadolu'da birçok önemli yeri Bizans'tan alıp Türkleştiren ve İslamlaştıran bir beyliktir. Aydın ve civarındaki Aydınoğulları, Lâdik'deki İnanoğulları, Manisa'daki Saruhanoğulları ve Balıkesir'deki Karesioğulları, en azından kuruluş dönemlerinde Germiyan Beyliği'ne tabi idiler. Germiyanogulları XIV. yüzyılın ilk yarısında Batı Anadolu'daki bu beylikler üzerindeki hakimiyetini sürdürürken doğu sınırını da Ankara'ya kadar genişletir.

XIII. yüzyılın sonuna doğru İlhanlıların Anadolu'daki askeri idaresi, gittikçe baskısını artırsa da sağlam bir otorite kurmayı başaramaz. Doğu ve Orta Anadolu'daki askeri ve ticari yollar üzerindeki merkezler, kontrolleri altında olsa da buralardan uzak yerlerde varlık ve hâkimiyetleri hissedilemez hale gelir.

XIII. asrın sonlarına doğru ortaya çıkan Antalya ve çevresindeki Hamidoğulları (1280-1391) ve Eşrefoğulları (1280-1326) ile Kastamonu bölgesindeki Candaroğullarını (1291-1461) ilave edecek olursak, bu yüzyılın en önemli siyasi oluşumlarını zikretmiş oluruz.

SOSYAL VE KÜLTÜREL DURUM

XIII. asırda Anadolu'da yaşayan Türkleri, yaşayış, şekil ve şartları itibarıyla üç ayrı grup halinde ele almak mümkündür:

Göçebeler

Bunlar, farklı yayla ve kışaklarda yaşayarak hayatlarını devam ettiren yani göçebe aşiretlerdir. Kendi ihtiyaçlarını kendileri temin ederler. Hayvancılık ve ziraatla meşgul olurlar ya da Orta Asya'dan getirdikleri halıcılık sanatı ve nakliyecilik ile uğraşırlar. Anadolu'nun meşhur atlarını da bunların yetiştirdiği rivayet edilir.

Göçebe aşiretler, yazın yayla, kışın sehil denilen belirli yerlerde yaşarlardı. Kendi iç teşkilatlanmaları ve belli kuralları olan bu aşiretler, Anadolu Türklüğünün en temiz, en canlı bir unsurunu oluşturuyorlardı. Ancak devlet mefhumuna yabancı olmaları, aşiret kuralları dışında hiçbir kural tanımayışları, idare mekanizması biraz gevşediği zaman hemen çevreye zararlı hale gelebiliyorlar ve köylere, şehirlere ve tüccar kabilelerine saldırıp yağmalama yoluna gidebiliyorlardı.

Göçebe aşiretler, yazın yayla, kışın sehil denilen belirli yerlerde yaşarlardı. Kendi iç teşkilatlanmaları ve belli kuralları olan bu aşiretler, Anadolu Türklüğünün en temiz, en canlı bir unsurunu oluşturuyorlardı.

Bu Türk aşiretleri genel olarak Müslüman olmakla beraber, her türlü taassuptan uzak, dinin emirlerini tam olarak yerine getiremeyen, eski Türk inançlarından tamamen uzaklaşmamış pozisyonda idiler.

Köylüler

XIII. yüzyılın Anadolu'sunda nüfusun önemli bir kısmının köylülerden oluştuğu nakledilir. Anadolu'nun ilk Selçuklu fethatı sırasında nüfus itibarıyla çok kalabalık olmadığı, bunun nedeninin de Bizans'ın İran'la ve Müslümanlarla asırlarca süren savaşları olarak gösterilir. İlk Selçuklu fetihleri ve onu takip eden XII. yüzyılın savaş ve istilalarla dolu hayatı da, nüfusun çoğalmasına engel olur. Selçuklu fetihlerinin Anadolu'da bulduğu gayri müslim halk, kısmen şehirli kısmen de köylüdür. Savaş ve anarşi yıllarının bu iki zümreyi de hırpaladığı, bu yüzden de köylü nüfusun olumsuz etkilenip azaldığı kaydedilir. Bunun için Anadolu Türk devletleri, ilk zamanlardan itibaren yeni köyler oluşturmaya başlarlar.

Anadolu'ya gelen Türkler arasında, Orta Asya'da, çok eski zamanlardan beri köy

hayatına, hatta şehir hayatına geçmiş her çeşit halk mevcuttur. Bunlar yeni geldikleri yerlerde de aynı hayat şartlarını devam ettirirler. Köylüler Anadolu'ya geldiklerinde hemen köyler kurarak tanımsal üretime başlarlar. Şehirli de şehirlere yerleşirler. Türklerin dışında diğer Müslüman topluluklara mensup bir takım halkın, hatta Hristiyan unsurların Anadolu'ya gelip köyler kurdukları ve bunların daha sonra Türk çoğunluk içerisinde zamanla Türkleştikleri de verilen bilgiler arasındadır.

Türkistan bölgesinden gelen Türk köylü sınıfı, Anadolu'ya da eski ziraat kültürlerinden birtakım şeyler getirirler. Hatta eski köylerinin adlarını Anadolu'da yeni kurdukları köylere verirler. Selçuklu ve Osmanlı devletlerinin genel politikası içinde Türk aşiretleri, XII. asırdan günümüze kadar tedricen ve parça parça yerleşik hayata geçerek köy hayatına adapte olurlar.

Moğollar döneminde Anadolu'da köy hayatı fazla gelişme göstermez. Köyler, çoğunlukla etnik veya dini bir birlik arz eder. Köyde reis ve kâhyalar vardır. Bunlar âdeti devleti maliye temsilcisi gibidirler.

“ XIII. yüzyılda Arap-Acem tasavvufunun tesirinde kalan Türk sofileri, Ahmet Yesevi ve takipçilerinin Türkçe eserleriyle karşılaşınca, onlar da Türkçe eserler vermeye başlarlar. ”

Selçuklu yönetimi, savaşlar ve güvenlik problemi nedeniyle zarara uğrayan ve dağılan köyleri mümkün olduğu kadar himaye eder ve onlara yardımda bulunarak normal yaşamlarına devam etmelerini sağlarlar. Köylüler, Selçuklu ve Osmanlı döneminde devlete olan her türlü vergiyi vermekle yükümlüdürler.

ŞEHİR HAYATI

Şehrin, kültür bakımından en önemli unsur olduğunu söylemek sanırım yanlış olmaz. İlk Selçuklu fetihleri ve onu takip eden olayların, Anadolu’da şehir hayatını önemli derecede sarstığı nakledilir. Selçuklu Devleti, XIII. asrın birinci yansında siyasi ve askeri durumunu sağlamlaştırtıp Karadeniz ve Akdeniz’de önemli ticaret merkezlerini elde ederek düzenli bir idari teşkilat kurunca, şehir hayatı da kendiliğinden gelişme göstermeye başlar.

Selçuklu hükümdarları, XIII. yüzyılda faal bir ticaret politikası takip ederler. Antalya ve Alâiye limanlarının öneminden dolayı o sahil bölgesini ele geçirirler. I. Keyku-

bad dönemindeki Soğdak seferi, Antalya ve Sinop ticaret yolunun daha emniyetli olması amacıyla yapılır. Zira Anadolu Selçuklu Devleti’nin coğrafi konumu itibarıyla çeşitli uluslararası ticaret yolları bu topraklardan geçer.

Anadolu’da şehir hayatının, XII. asrın ikinci yansı ile XIII. asrın ilk yansından itibaren geliştiği nakledilir. Bizanslılardan alınan eski şehirlerden bir kısmının iskân edilmiş olması doğaldır. Fakat ticari ilişkilerin düzenlenmesi, sanayinin bazı şehirlerde toplanması ve köy ekonomisinden şehir ekonomisine geçilmesi muhtemelen yavaş yavaş olmalıdır.

Selçuklular döneminde Anadolu’da şehir hayatının gelişmesi, daha çok Orta ve Doğu Anadolu’da olurken bu gelişme Batı Anadolu’da daha sonra başlar. Şehirlerin gelişmesi, daha çok ticaret merkezleri ve sanayi kuruluşları yoluyla olur.

Şehir halkının, tüccar ve esnaf dışındaki önemli bir kısmını, devlet hizmetinde bulunan veya devlet bütçesinden maaş alan kişiler oluşturur. Memurlar ve askerlerin

dışında din âlimleri, müderrisler (eğitimciler), vaizler, şeyhler, seyyidler, saraya veya ricalle mensup şairler, tabipler, nakkaşlar (süslemeci/tezeyinatçı), çalgıcılar, hânen-deler (şarkıcı) vb. meslek erbabı da devlet hazinesinden para alırdı. Hastahaneler, imâretler, tekkeler, medreseler ve sıbyan mektepleri gibi kurumların daha çok vakıf gelirleriyle idare edildikleri belirtilir.

Yukanda saydıklarımızın haricinde şehir hayatının temelini teşkil eden, şehri dolduran başlıca kuvvet, elinin emeğiyle yaşayan sanayi ve ticaret erbabıdır, yani çalışan kesimdir. Tacirler sınıfı asıl sermayeyi temin eden sınıftır. Zira bunlar iç ve dış ticareti ellerinde bulundurlar.

Kısmen dini-tasavvufi esaslardan beslenen, kısmen de kahramanlık geleneğinden mülhem alan söz konusu mesleki kuruluşlar, ahlakçı ve dayanışmacı idiler. XIII. yüzyılın başlarından itibaren, daha sonra kuvvetli bir teşkilat haline gelecek olan, Ahilik teşkilatının kurulduğunu ifade etmek gerekir. Ahiler, yalnız şehirlerde değil, köy, kasaba ve uçlarda da hizmet

etmişlerdir. Şehirlerde esnaflar bu teşkilata girerek onun esas unsuru olurlar. XIV. asrın ilk yansında ünlü seyyah, İbni Batuta’nın gözlemlerine dayanarak bu teşkilat ve onun etkisi hakkında verdiği bilgiler son derece dikkat çekicidir.

XIII. yüzyıl Anadolu’sunun kültürel durumu hakkında da bilgi vermek gerekirse bu konuda şunları ifade edebiliriz. Selçuklu Anadolu’sunun manevi kültür bakımından önemli bir seviyede olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Çocuklara, okuma yazma öğretmek amacıyla her mescit veya cami yanına ilk mektepler ve her tarafa medreselerin yapıldığı gelen rivayetler arasındadır. Özellikle Moğol istilası üzerine doğudan birçok Türk-İslam bilgini, şair ve mutasavvıfların Anadolu’ya gelip yerleşmeleri, buradaki fikri faaliyetleri çoğaltır ve Selçuklu medreselerine haklı bir şöhret kazandırır. XII. asrın ikinci yansından beri Anadolu’da başlayan fikri hareketler, XIII. yüzyılda bir takım büyük şahsiyetlerin yetişmesini sağlar. Yine XIII. yüzyıl Türk Dili ve Edebiyatının gelişme gösterdiği, Türk-

çenin bu bölgede yayılma gösterip haki-miyetini artırdığı görülür.

Anadolu’da yerleşen Oğuzlar, kendileriyle beraber bütün edebi an’anelerini de beraberinde getirirler. Ahmet Yesevi ve takipçilerinin eserleriyle de Anadolu, edebi mahsuller bakımından zenginleşir. Malzemesi dile dayanan halk edebiyatı ve dini tasavvufi Türk edebiyatı mahsulleri şüphesiz Orta Asya’dan getirilen geleneği devam ettirir. Bunun yanında yazılı edebiyatın da XIII. asırdan itibaren başladığını belirtmeliyiz.

XIII. yüzyılda Arap-Acem tasavvufunun tesirinde kalan Türk sofileri, Ahmet Yesevi ve takipçilerinin Türkçe eserleriyle karşılaşınca, onlar da Türkçe eserler vermeye başlarlar.

Anadolu’daki tasavvuf cereyanı, taklitten uzak sade halk diliyle, halk diline mahsus deyim, atalar sözü, teşbih ve mecazlarla tamamıyla Türk ve orijinal yeni bir cins şiir türü oluşturur ki, bunun doğmasında Yesevi takipçilerinin büyük etkisi olur. Bu tar-

zın en önemli temsilcisi olarak Yunus Emre’yi gösterebiliriz. Yunus Emre’nin birçok şiirinde tasavvufi unsurlar hâkim olmakla beraber bazı şiirlerinde de tamamen reel unsurlar yer alır. Yunus’un bu üstün yeteneği, kendisinden sonraki şairleri de etkilemiş ve güçlü takipçiler yetiştirmiştir.

Anadolu, Selçuklular döneminde câmi, hastahane, kervansaray ve medrese gibi eserlerle imar edilir ve büyük bir kültür merkezi haline getirilir. Konya ve diğer bazı Anadolu şehirleri, İslam dünyasının her tarafından, hatta Endülüs’ten öğrenci ve öğretim üyesi çeken üniversite merkezleri haline gelirler.

KAYNAKÇA

1 Prof. Dr. Ahmet GÖKBEL, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İİBF Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğrt. Üyesi.

2 XIII. Yüzyıl Anadolu’sunun sosyo-kültürel durumu konusunda daha geniş bilgi için bkz: Fuad Köprülü, Osmanlı İmparatorluğu’nun Kuruluşu, (TTK yay.) Ankara, 1988, s.46-66.

5. Esnaf ve Sanatkârlar Şurası 3. İcra Kurulu Toplantısı Yapıldı

Esnaf ve Sanatkârlar Şurası'nın yürütme organı olan Esnaf ve Sanatkârlar Şurası İcra Kurulu, Esnaf ve Sanatkârlar Şurası Yönetmeliğinin 8'inci maddesi uyarınca yılda en az bir defa toplanmaktadır.

5. Esnaf ve Sanatkârlar Şurası'nın 3. İcra Kurulu toplantısı 21 Kasım 2019 tarihinde gerçekleştirildi.

Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçar-mak'ın başkanlık ettiği kurula; Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, TESK Genel Başkanı Bendevi Palandöken, TESKOMB Genel Başkan Vekili Mus-

tafa Alan, Halk Bankası Genel Müdürü Osman Arslan, İzmir Esnaf ve Sanat-kârlar Odaları Birliği Başkanı Zeke-riya Mutlu, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Barca ile ilgili kurumların ve Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü'nün yetkilileri katıldı.

Toplantı, Daire Başkanı Nuray Çelik Ceylan tarafından yapılan sunumla başladı. Ceylan, yaptığı sunumda; 4. ve 5. Esnaf ve Sanatkârlar Şuraları kar-rarlarına ilişkin gelişmeler, yürütülen çalışmalar ve bu çalışmalar netice-sinde gerçekleşen son durum ile 6. Esnaf ve Sanatkârlar Şurası'na ilişkin öngörüler hakkında kurul üyelerine bilgi verdi.

İcra Kurulu üyeleri, esnaf ve sanat-kârların mevcut durumu hakkında istişarelerde bulunarak şura kararları çerçevesinde yürütülen çalışmalar ile esnaf ve sanatkârlara yönelik atı-lan adımlara ilişkin görüş ve önerile-rini ifade etti.

Pazarcı Esnafı Eğitimi

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü'nce yürütülen ve pazarcı esnafının yoğun ilgisine mazhar olan Pazarcı Esnafı Eğitimlerinin üçüncüsü 19 Kasım 2019 Salı günü Kocaeli ilinde düzenlendi.

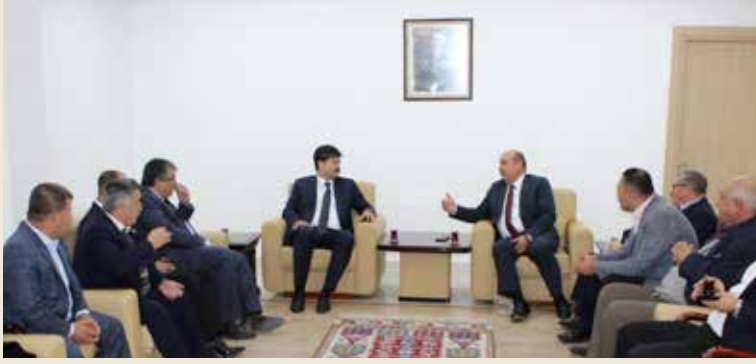
Eğitim toplantısına Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Nec-mettin Erkan, Türkiye Sebzeciler, Mey-veciler ve Seyyar Pazarcılar Esnaf ve Sanatkârlar Federasyonu Başkanı Ali Karaca, Kocaeli Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanı Kadir Durmuş ve çok sayıda pazarcı esnafı katıldı.

Erkan, programın açılışında Bakanlık olarak pazarcı esnafına yönelik yap-tıkları çalışmalardan bahsettiği bir konuşma gerçekleştirdi. Pazarcı es-nafının sorunlarını adım adım takip ettiklerini dile getiren Erkan, konuş-masında şunları kaydetti: "Cumhur-başkanımızla yaptığımız ilk toplantıda sizlerin sorunlarını kendilerine ilettik. 8 üniversite ile esnafın sorunlarını çözmek adına çalışmalar gerçekleştirdik. Yurtdışındaki örnekleri incele-dik. Oda başkanları bu çalışmalarda bizlerin adeta çalışma arkadaşları oldu. Meselelerimizi bir araya gelerek konuşabilmek önemlidir. Eksiklerimizi görmemizi sağlar, bizi daha iyi nokta-lara taşır."

Programda, Ticaret Bakanlığı ve Kocaeli Vergi Dairesi Başkanlığı temsilcileri tarafından pazarcıların ilgilendiren Hal Yasası, Pazar Yerleri Hakkında Yö-netmelik, vergilendirme ve e-ticaret konularında eğitim verildi. Eğitimin sonunda gerçekleştirilen soru-cevap bölümü ile esnaf sorunlarına yanıt bulma imkânı yakaladı. Toplantının son bölümünde ise eğitici Dr. Sadık Vural, pazarcı esnafına yönelik müş-teri ilişkileri, stres ve öfke yönetimi konulu bir seminer gerçekleştirdi.

Esnaflar ve Sanatkarlar Bilgilendirme Toplantıları Sürüyor

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen Esnaf ve Sanatkarlar Bilgilendirme Toplantıları çeşitli illerde yapılmaya devam ediyor. İllerdeki meslek kuruluşları ile kredi ve kefalet kooperatifi yöneticilerinin de katıldığı söz konusu toplantılar kapsamında; Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, 2019 yılının Ekim ve Kasım aylarında Diyarbakır, Elazığ, Malatya, Eskişehir, Afyon, Isparta ve Sakarya olmak üzere 7 ilde esnaf ve sanatkarlarla bir araya geldi.

Toplantılarda, esnaf ve sanatkarlar, Genel Müdürlüğün yaptığı çalışmalar konusunda bilgilendiren Necmettin Erkan, Esnaf ve Sanatkarlar Özelinde Sektör Analizlerinden Esnaf ve Sanatkarlar Bilgi Sistemi (ESBİS) üzerinden hayata geçirilen yeniliklere, güncel mevzuat düzenlemelerinden meslek kuruluşları işlemlerine, tedarik ve dağıtım kooperatiflerinden e-ticarete birçok alanda önemli bilgiler paylaştı.

Esnaf ve sanatkarlara sağlanan mali ve finansal destekler hakkında da detaylı bilgiler veren Erkan, toplantının gerçekleştiği illerden esnaf ve sanatkarların görüş, öneri ve taleplerini de dinleyerek, onlardan gelen sorulara cevaplandırdı. Gidilen illerde çarşı ziyaretleri de gerçekleştiren ve gözlemler yapan Erkan; Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünün attığı her adımda bölgelerden ve sektörlerden gelen talep ve önerilere önem verdiklerine dikkat çekti.

Antalya'da Dış Ticaret Eğitimi Düzenlendi

Program; Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Antalya Ticaret İl Müdürü Mesut İlter ve Antalya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Adlihan Dere'nin açılış konuşmaları ile başladı.

Esnaf ve sanatkarların pazarlama, markalaşma ve ihracat kapasitesini artırmak amacıyla Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından hayata geçirilen Esnaf ve Sanatkarlara Yönelik Pazarlama ve Markalaşma Projesi'nin(PAMAP) uygulama fazı kapsamında 10-12 Aralık 2019 tarihlerinde Antalyalı esnaf ve sanatkarlara yönelik Dış Ticaret Eğitimi düzenlendi.

Program; Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Antalya Ticaret İl Müdürü Mesut İlter ve Antalya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Adlihan Dere'nin açılış konuşmaları ile başladı.

Türk Dış Ticaret Vakfı eğitmenleri tarafından gerçekleştirilen eğitim ile Antalyalı esnaf ve sanatkarlara genel hatlarıyla ihracat, ihracat

için gerekli belgeler, pazar bulma ve e-ihracat konularında bilgi verildi. Aynı zamanda, ihracat Genel Müdürlüğü Kadın ve Genç Girişimciler İhracat Daire Başkanlığı temsilcisi Güzide Zeynep Pekpak tarafından da ihracat konusunda bir bilgilendirme sunumu gerçekleştirildi.

PAMAP Çalışma Kampı

PAMAP'ın uygulama fazı kapsamında ihracat potansiyeli bulunan sektörlerde faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârların bilgilendirilmesi ve hâlihazırda ihracat yapan esnaf ve sanatkârların karşılaştıkları sorunlara yeni ve farklı çözümler getirilmesi amacıyla, 25 Kasım 2019 tarihinde Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'nde Bootcamp etkinliği düzenlendi.

Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen Esnaf ve Sanatkârlara Yönelik Pazarlama ve Markalaşma Projesi'nin(PAMAP) araştırma-geliştirme aşamasının tamamlanmasının ardından uygulama aşamasına geçildi.

PAMAP'ın uygulama fazı kapsamında ihracat potansiyeli bulunan sektörlerde faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârların bilgilendirilmesi ve hâlihazırda ihracat yapan esnaf ve sanatkârların karşılaştıkları sorunlara yeni ve farklı çözümler getirilmesi amacıyla, 25 Kasım 2019 tarihinde Kırşehir Ahi Evran

Üniversitesi'nde Bootcamp etkinliği düzenlendi.

Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, İhracat Genel Müdürlüğü ve Ahi Evran Üniversitesi yetkilileri koordinasyonunda gerçekleştirilen etkinliğin ilk oturumunda bilgilendirme sunumları, ikinci oturumunda ise öğrenciler ile birlikte yarım gün süren bir atölye çalışması gerçekleştirildi. Atölye çalışması sonunda, sekiz öğrenci grubu tarafından bir fikir havuzu oluşturuldu. Yapılan değerlendirme sonunda en başarılı ilk üç öneriyi geliştiren öğrenci gruplarına plaket verildi.

Ticaret Bakanlığı Esnaf Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından uygulamaya koyulan
"Kooperatifçilik Tanıtım ve Geliştirme Projesi"
 kapsamında Kooperatifçilik Otobüsü ülkemizdeki kooperatifçilik hareketine yeni bir soluk getirmek için 2020 yılında yola çıkıyor.

Krize karşı dayanıklı, karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle diğer işletme türlerinden ayrılan kooperatif işletmeler ülkemizin dört bir yanında anlatılacak.

Karşılıklı güven ve birlikte çalışmanın önemi kooperatifler aracılığıyla yeniden gündeme gelecek.

/trkoopbus

www.trkoopbus.com

*“Hak ile sabır dileyip bize gelen bizdendir,
İlim, akıl ve ahlak ile çalışıp bizi geçen bizdendir.”*

Ahi Evnan-ı Veli

